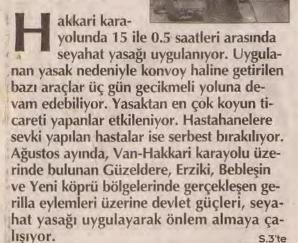
Görüs Düsünce

Güney Savaşı PYSK'nın Tavn ve Bazı Eleştiriler

YSK geleneği, DR. Şivan ve Sait Elçi'den, Hüseyin Aslan'a , Necmettin Büyükkaya ve Hüseyin Aydın'dan Zeki Adsız'a kadar onlarca şehidin ve binlerce devrimci-sosyalistin emekleri ile inşa edilmiş bir gelenektir. Bu gelenek tarihi boyunca kapitalist-empervalist bloka, sömürgeciliğe, yerli isbirlikçilerine ve gericiliğe karşı tutarlıca tavır almış, sömürgeciler ve emperyalistler arasındaki çıkar çatışmalarında ve bloklaşmalarda taraf olmamış hiç bir sömürgeci devletle ittifak yapmamış, emeğin ve ezilen halkların cephesindeki yerini korumuştur.

Haber... Haber

Yolculuk Sefaleti

Arastrrma/Inceleme

4. Dünya Savaşı Başladı

vrupa Birliği kendi teni ile 4. dünya savaşı'nın etkilerini yaşıyor. Küreselleşme, düşman devletler arasındaki sınırları sildi ve onları politik birliğe mecbur etti. Ulusal devletlerden Avrupa Federasyonu'na giden yol yıkıntılar ve enkazlardan Avrupa uygarlığının yıkımına kadar kaldırımlarla döşenmiştir. Megapollar gezegenimizde yeniden oluşuyorlar. Ticari kaynaşma alanları tercihli alanlar üzerine oluşturuluyor, Kuzey Amerika'da. Kuzey Amerika Serbest Mübadele Antlaşması (ALENA), Kanada, ABD ve Meksika arasında yapılması eski bir fetih rüyasından geliyor.

Jin / Kadin

Siddet ve Kadın

iddet insanlık tarihiyle yaşıttır denirse fazla abartılı bir belirleme yapılmamış olur

Anlaşılacağı gibi, olgunun kendisine rengini veren, öteki olması duy-

gusudur. Şiddetin arka planında ilkelliğin getirdiği çözümsüzlüğün payı belirleyicidir kuşkusuz. Gelgelelim işin özü salt bununla sınırlı değil. Alışkanlıklarla sürdürülen basit, bir o denli de çözümsüz ve renksiz yaşamı yitirme korkusunun payı var.

Cand / Hûner

Zembilfıroşa Feqyê Teyra

elbestên helbestvanê navdar ê Kurd Feqyê Teyran dikin du piş-

1-Lîrîk: Parçên helbestên vîcdanî, dîldarî û

2- Epîk: Çîrokên helbestî, heta niha pêne epîkan Feqyê Teyran me destxîstîye yên wekî: Şêx Şenah, Zembîl Firoş, Dimdim, Hespê Reş Bersîsta Abîd. Dî vê gotarê de em lî ser "Zembîl Firoş" a wî radiwestîn. Zembîl firoş tenê vekî berhemekê edebîya folklarî tê tê naskirin, teke wê yekser gellek hatîne belavkîrîn dî dîrêjîye dîrokê de (2).

Perspektif

Ne Zaman utumsuzluğu yılların Türk Solu'nun Kürt ve Kürdistan sorununa gösterdikleri

umursuzluk olarak mı yoksa kendilerine bile güvenini yitir-mişlerin çaresizliği olarak mı alacağıma bir türlü karar veremedim. Bununla birlikte kararsız kalmanın bir işe yaramayacağını, aynı kervanın yolcusu olamak anlamına geldiğini de biliyorum. Dolayısıyla rahatsızlığımı sosyalizmin meşakketliliğine inanmış insanlarla paylaşmak gerektiğinin bilinciyle kaleme alıyorum. Çünkü sorumluluk taşıyorum. s.10'da

Sal/Yıl:1 Hejmar/Sayı:3

Kitap...Kitap M.KALMAN Belge ve Tanıklarıyla DERSIM Direnisleri DERSIM Direnişleri NUJEN YAYINLARI

HAFTALIK HABER YORUM GAZETESÎ / ROJNAMEYA NÛÇEYÎ U ŞÎROYEYÎ YÊ HEFTEYÎ 100.000 TL / 7 DM (KDV DAHIL)

Tren degil barışçılar geldi

Musa Anter Barış Treni, 26 Ağustosta, Brüksel'den yola çıkacak 1 Eylül'de Diyarbakır'da olacaktı. Olmadı. Tren sadece bir vasıta. Barış isteyen trenler değil insanlar. O insanlar akın akın Türkiye'ye geliyorlar. Trenle değil uçakla, otobüsle ya da buldukları herhangi bir vasıtayla. Yıllardır savaştan büyük acı çeken Kürt ve Türk insanı ile barış cephesinde kucaklaşmaya geldiler. Bu güne kadar Avrupalılar hep sermayeleriyle bu ülke zenginliklerinden pay almaya geldiler. Bu gelenler farklı ve ötekilerle ortak hiç bir yanları yok. Bu seferi ötekilerden farklı kılanda budur. Bu bir insanlık seferi, insanlarımızın savaşta ölmesini önlemek için yapılıyor.

Türkiye'de barışa yoğun ilgi

Barış talebi Türk halkında da büyük ilgi görüyor. Demokratik ve mesleki kitle örgütleri, siyasi partiler, sanatçı ve yazarlar ve aydınlar yaptıkları bireysel ve toplu açıklamalarla barışa destek verdiklerini açıkladılar. 31 Ağustos'ta İstanbul Kadıköy'de Barış Mitingi yapılacak ve buradan Diyarbakır'a hareket edilecek. 1 Eylül'de Kürtlerle barış cephesinde bir-

Diyarbakır'da 1 Eylül barış karnavalı

1 Eylül Dünyada barış günü olarak kutlanırken, Diyarbakır'da silahların susması için ses yükseltilecek. Savaşa karşı kayıtsızlık ve sesizlik bu kez bozulacak gibi. O gün Diyarbakır'da barış karnavalı yaşanacak, Kürt zılgıtına Türk ve Avrupalının barış haykırışları eklenecek. Bu sese kulak verilecek mi? Onu zaman gösterecek.

Türk Devleti Barış Karşıtı

Türk Hükümeti Musa Anter Barış Treninin gelmemesi için yoğun çaba harcadı. şimdi de barış etkinliklerini önlemek için çaba sarfediyor İçişleri Bakanı, Başbakan ve OHAL Valisi Diyarbakır'da gösterilere izin verilemeyeceğini açıkladılar. Sıkı önlem alınacağını duyukdular. Barış karnavalını engellemek için her yolu deneyecekler ama barışçı sesi kısamayacaklar.

Kim Korkar Barıstan

da "PKK treni kalkmadı" manşetini atmış. Öteki gazetelerde barış yanlılarına veryansın ediyorlar. Barış treninin yolcularını gizlemek için ya hiç sözünü etmiyorlar ya da iç sayfalarda gizliyorlar. Bu Tren PKK treni olsa ne olur. PKK onların yazdığı gibi barış istiyorsa kotuluk bunun neresinde? Barıştan niçin korkuluyor? Savaş kime yarıyor. Yoksa Türk medyası savaştan mı besleniyor? Kürtler onurlu bir barıştan yanadırlar.

Gelenler sermaye sahipleri değil. Tek sermayeleri bedenleri ve idealleri. Yazar, sanatçı, politikacı, din adamı ve Afrika'daki ırkçı uygulamalara karşı mücadele eden insanlar. İşte barışa destek verenlerden bir kaçının kimliği: İsviçre Sosyalist Parti Cenevre Eyalet hükümeti üyesi Elisabeth Reusse Decrry, Güney Afrika Ulusal Kongre milletvekili İmam Gassan Salomon, İtalya Komünist Parti milletvekili Luca Cangemi,İsveç Sosyalist Parti eski milletve kili Oswald Söberguist, İsviçre Sosyalist Parti milletvekili Fabianne Blanc Kühn. Amerikalı ünlü yazar Arthur Miller, Güney Afrika'da yıllarca ırkçılığa karışı mücadele eden Desmond Tutu ve ötekiler.

Silahlar Susacak mı?

Türk basını sözbirliği içinde barışa cephe aldılar. Hürriyet gazetesi iç sayfa- Barış talebi yükselirken Türk devleti kayıtsızlığını südürüyor. Yeni hükümet de savaş yanlısı olduğunu gösterdi. Bölgedeki sorunu yine askere havale etti. Alınması düşünülen kararlar silahları susturmayacak, aksine daha çok kan akıtacak. Kürt ve Türk halkı devletin bu inadı ve şiddet dışında hiç bir çözüm üretememesi yüzünden acı çekmeye devam edecek. Silahların susması özellikle Türk halkının sivil itaatsizliği geliştirmesine bağlı.

Hangi koruculuk kalka

VAN/ Pêşe ROJ- Anasol-D hükümeti son günlerde sıkça koruculuğun kaldırılacağını dile getirirken, yıllardır bir karmaşa haline gelen koruculuğun nasıl ve hangi türünün kaldırılacağı sorularının kolay yanıt bulmayacağı görülüyor. Çünkü şimdiye kadar koruculuk üç ayrı biçimde uygulamaya konuldu ve bunlar sürüyor.

Devlet ile PKK arasında süren savaşta bir çözüm biçimi olarak görülen, ancak çözüm olmadığı anlaşıldıktan sonra ekonomik bir yök olmaktan öteye de gitmediği açığa çıkan koruculuktan kurtulmanın yollarını arayan Anasol-D hükümetini zor hesaplar bekliyor. Koruculuk devlet eliyle yoksullaştırılan kesimler için bir geçim aracı durumuna getirildiği gibi, uygulama biçimiyle de içinden çıkılması güç bir labirent halini almış. Koruculuğun sadece silahlandırılmış köylüler olarak anlaşılmaması ge-

TIBSET'e destek artıyor

fabrikasına işveren tarafından petrol-İş Sendikası'nın iş yerine girmesinin engellenmesi üzerine, yaklaşık bir ay önce 100 kadar işçinin katılımıyla başlayan greve destekler gün geçtikçe artıyor. Grevci işçileri ziyaret eden DİSK'e bağlı Genel-İş Sendikası 5 No'lu Şube Başkanı Aşur Kurgen yaptığı yazılı açıkla-

İSTANBUL/ Pêşe ROJ- TIBSET mada, vahşi kapitalizmin acımasızlığının TIBSET örneği ile bir kez daha yaşandığına dikkat çekti. Aşur Kurgen sözlerini şöyle sürdürdü: "TIBSET işçilerinin göstermiş olduğu mücadele örnek bir mücadeledir. İşçinin okulu olan grev çadırlarını yaratan ve yaşatanları kutluyor, onların yanında olduğumuzu bilmelerini istiyorum." dedi. Hafta içinde

işçileri ziyaret eden Türk-İş yöneticileri sonuna kadar işçilerin yanında olacaklarını belirtirken, işçiler adına konuşma yapan bir bayan işçi bir kez daha her türlü baskı ve tehdite karşın mücadelelerini sürdüreceklerini belirtti. Aynı gün, iş bırakan Güzel Tekstil işçileride desteğe geldiler. Eylemci işçilerin buluşması çok güzel anlar yaşattı.

Azınlıklar yok ediliyou

Haber Merkezi- Bu toprakların en eski sahipleriydiler. Uygarlıklar kurdular, her karış toprağı imar ettiler. Bir tarih yazdılar, sonra başlarına gelmedik kalma dı. Kırıldılar, öldürüldüler mal

ları talan edildi ve vahşetten kurtulabilenler gözlerinde yaşlarla topraklarını, evlerini terkedip gittiler. Gere çok az insan kaldı onlardan şimdi onlara cephe alınmış. Onlar Ermeniler ve Rum-

"Yıllardır bu topraklarda 2. sınıf vatandaş muamelesi gördük. Biz de bu toprağın evlatlarıyız, bu topraklarda doğduk, büyüdük, bu ülke için hizmet verdik; artık 1. sınıf vatandaş olmak isityoruz" diyen Ermeni ve Rum cemaatleri sessizliklerini bozdular. Türkiye'deki Rum ve Ermeni cemaati her türlü ibadet özgürlüğüne sahipler ama asıl sorunun kurumsal baskılar olduğunu vurguluyorlar.

Cemaatler, devletin ve belediyelerin açtığı davalar ve baskılar sonucu, sayısız vakıf arazisi ve gayrimenkul kaybetmişler. Çünkü bugün bir cemaat vakfı ne yeni bir mülk edinebiliyor, ne de sattığı mülkün yerine yenisini alabiliyor. Satılan mülkün parasını devlet bloke ediyor ve vakıf sadece bu paranın faizini alabiliyor.

Ermeni Patrikhanesi basın sözcüsü Luiz Bakar diğer sorunları şöyle özetliyor; "Ermeni cemaati zamanla belli bölgelerde yoğunlaşmaya başlayınca 1970'lerde bir uygulama başlatıldı. Uygulamada vakıf bölgesinde yaşamıyorsan, vakfı yönetme hakkına da sahip değilsin mantığı yatıyor." S.11'de

Intifada dirildi israil zorda

ria'nın Beytüllahim kentinde İsrail askerleri ile Filistinliler arasındaki çatışmalar yeniden alevlendi. Askerlere taşlarla saldıran Filistinlilerle İsrail askerleri arasındaki çatışmada bir ilkokula göz yaşartıcı bomba atıldı. İsrail askerlerinin yaklaşık 650 öğrencinin öğrenim gördüğü Beytüllahim kız İlkokulu'na attığı göz yaşartıcı bomba, ondan fazla öğrencinin hastaneye kaldırılmasına neden oldu.

Okurdan editöre Kêf Xweşî

Beyler! Hevi gazetesinin 38. sayısında Bubê Eser in Kürtçe makalesini ilgiyle okudum. Bu yıl İsveçte havaların sıcak olmasına onlar adına sevindim. Ancak ülkemizde sıcaklık daha kavurucu ve daha yakıcıdır. Yazı'da PYSK ve P-SK' nin birlikteliğinden bahsediliyor. Her iki partinin Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'ne bakış açıları parti program ve tüzüklerinde mevcuttur. Reformist çözümlerden yana olan bir partiyle, "İktidar Namlunun Ucundadır" sözünü şiar alan bir parti. Dokularının ne kadar uyuşabileceğinin göstergesidir. Ulusal cephe, tüm Kürt yapı, grup ve partilerini içine alan halkın bağımsızlık mücadelesini hızlandıran geniş bir konsensüstür. Bu birlikteliklerin merkezi ülke toprağı olmalıdır. Geçmişte buna benzer birliktelikler yaşandı. Olumlu tarafları olmasına rağmen olumsuzlukları da ortadadır. İyi niyet gösterileriyle yeşil alanda çilingir sofrası kurarak birlikte idari komiteler oluşturmak kolaydır. Ne acıdır ki konuşmacılar, ayrı olmasına rağmen kendi program ve tüzüklerine sahip çıkmamıştır. Birlikteliğin tartışılması gereken yerler Avrupa' daki yeşil alanlar değil, Gabar'dır, Cudi' dir, Botan' dır, Munzur'dur ve zindan-

Jiyan BEDRÎ

Güney savaşı PYSK'nın tavrı M. ZİLAN M. ZİLAN PYSK geleneği, DR. Şivan ve Sait Elçi'den, Hüseyin Asları'a, Necmettin Büyükkaya ve Hüseyin Aydın'dan Zeki Adsız'a kadar onlarca şehidin ve binlerce devrimçistan operasyonun üzleyen süreçte, özellikle Avrupa'da günlük olarak yayınlanan Özeür Bu gelenek tarihi boyunca kapitalist-emperyalist bloka, sömürgeciliğe, yerli işbirlikçilerine ve gericiliğe karşı tutarlıca tavır almış, sömürgeciler ve emperyalistler arasındaki çıkar çatışmalarında ve bloklaşmalarda tavır aymaktadır. Bu PKK lideri Ahdullah Özelan am

bizzat M. Barzani'nin yüzüne

meleri gerektiğini belirtmişti.

formda (Örneğin Kuruluş yıldö-

lerinde, Med TV'de "hain" ola-

KDP'nin tutumu mahkûm edil-

met etmediği açıklanmıştır.

sı daha doğru olurdu. Bunun ya-

nı söylemek büyük bir haksızlık-

inşa edilmiş bir gelenektir. Bu

gelenek tarihi boyunca kapita-

list-emperyalist bloka, sömürge-

gericiliğe karşı tutarlıca tavır al-

mış, sömürgeciler ve emperya-

listler arasındaki çıkar çatışmala-

rında ve bloklaşmalarda taraf ol-

mamış hiç bir sömürgeçi devlet-

le ittifak yapmamış, emeğin ve

ezilen halkların cephesindeki ye-

rini korumuştur. PKK, Suriye ve

İran ve Hatta Irak'la stratejik-

taktik ittifaklara girerken, KDP

ve YNK neredeyse bölgedeki

karşı; bugün halâ devam bir karalama kampanyası başlatıldı. Siyasi olgunluktan ve gerçekçi bir yaklaşımdan uzak, küfür ve tehdit dolu yazılarla yürütülen kampanyada, özenle PYSK ismi kullanılmıyor. Ancak gerek yazılarda yapılan aktarma ve işlenen siyasi olgular gerekse gelişirilen fiili tavırlar, saldırının esas hedefinin PYSK olduğunu açık olarak göstermektedir. PYSK'yi yakından bilen bir Kürdistanlı devrimci-sosyalist olarak saldırıları çok çirkin ve haksız buluyorum.

Kampanyanın başını Yaşar Kaya çekiyor. Yaşar Kaya'yı tanıyoruz. Memur zihniyetlidir. Birileri düğmeye basmadan konuşamaz. Yazılarında sosyalizm kelimesi geçmez; Necip Fazıl'ın ruhuna rahmet okur, Demokrat parti Solculuğu'nun propagandasını yapar, anlattığı aristokrasi hikayeleri ile A. Menderes'in ruhunu kurtarmaya, ulusal hareketi burjuva-milliyetçi çizgiye çekmeye çalışır. Buna karşı sosyalistleri, sosyalist ve devrimci olmamakla hatta hainlikle suçlar. Yaşar Kaya, diğer ulusal güçlerin MED TV'ye çıkmasını kendilerinin bir lütfu, ve bu güçlerin, PKK'nın görüşlerinden farklı olan kendi düşüncelerini, açıklamalarını kabadayılık olarak yorumluyor. Bu yorumuyla kendi demokrasi anlayışını da ortaya koyuyor.

Diğer bazı köşe yazarlarıda nöbetleşerek, bu karalama kampanyasına katılıyorlar. Elbette tüm eleştirilerin karalama olduğunu söylemek doğru olmaz. Üsluplu ve doğru temelde eleştiri yapan, hatta yaptığı hatayı görüp düzelten yazarlar da var. Ancak genel bir eğilim olarak bir savcı edasıyla resmi arşivler açıliyor, iddanameler yazılıyor, herkese bir suç bulunuyor, cezalar kesiliyor, adeta linç çağrilari yapılıyor. Şehitlere ve gerilla hareketinin meşruluğuna cezalar kesiliyor, adeta linç çağrilari yapılıyor, şehitlere ve gerilla hareketinin meşruluğuna dayanlıp, Kürt Selçuk Parsadan'ları kadavra, kene vb küfürler savruluyor. Bu küfürleri yapan, önüne gelene pervasızca saldıran saflar karşılarındakilere saygı duymuyor olabilirler, ancak kendi kendilerine verdikleri sıfat ve ünvanlara da mı saygı duymuyorlar? Onlar kötü sözün en çok söyliyeni kirlettiğini ve Lenin'in "politikada kin en bayağı şeydir" sözünü bilmiyorlar mı?

Basın aracılığıyla gerçekleştirilen bu propaganda faaliyetinin, PYSK ve PSRK'yi hedefleyen bir saldırı kampanyasının psikolojik hazırlık adımı olduğu sonraki süreçte ortaya çıkmıştır. Almanya'da PYSK'nın 1 kuruluş yıldönümünü kutlama gecesini dağıtmak amacıyla 40-50 kişilik PKK'li grup olay çıkarmıştır. Bu provakasyon girişimi kitlenin ve görevlilerin aktif ve olgun tutumuyla boşa çıkarılmıştır. Keza Almanya'nın bazı bölgeleri ve İsviçre'deki PKK yetkilileri, PYSK ve PSK ile ortak platformlarda yer almayacaklarını, bu iki yapının yer alacakları platformları dağıtacaklarını ve düzenleyecekleri eylemleri de engelliyeceklerini belirtmişlerdir. Bu gelişmeler, PKK ve PYSK'nın Avrupa'daki yetkilileri arasında görüşülmüş, PKK yetkilileri, söz konusu tavırların merkezi bir karara dayanmadığım, yerel birimlerin insiyatifinde geliştiğini ve yanlış olduğunu belirtmişlerdir. Fakat ilginçtir bu yanlış tutumların resmi bir açıklamayla kinanmasina yanaşmamışlardır.

PKK ve Ö. Politika yazarlarının bütün bu saldırı ve tutumlara dayanarak yaptığı iddia şudur: PYSK, KDP-TC ittifakı ile gerçekleştirilen G. Kürdistan operasyonuna karşı tavır almamıştır, hatta KDP'yi desteklemiştir. Dolayısıyla hain olarak niteledikleri KDP'yi desteklediği için PYSK'de hain olmuştur. Gerçekten öyle midir? PYSK, operasyonu veya KDP'yi desteklemiş midir?

PKK çevresi, TC'nin (özellikle de ordunun) bir siyasi çözüarasındaki çıkar çatışmalarında ve bloklaşmalarda taraf olmamış hiç bir sömürgeci devletle ittifak yapmamış, emeğin ve ezilen halkların cephesindeki yerini korumustur.

me giderek yaklaştığını, fakat diğer siyasi grupların yanında,

aynı zamanda PKK'yı devre dışı birakmak yada pazarlık gücünü zayıflatmak için yeni muhataplar yaratmaya çalıştığnı, KDP-DKP ekseninde geliştirilmeye çalışılan bu tarafa, PYSK ve diğer bazı gruplarında katıldığını iddia etmektedir. Yine aynı çevre, diğer kürt gruplarının PKK'nin yenilmesini istediklerini ve PKK'nin mirasına konmak için pusuda beklediklerini her defasında yazmakta ve söylemektedir. KDP-DKP cephesi için birşey söyleyemem, ancak PYSK için söylenenler en hafif deyimi ile hüsnükuruntudur. Kuşkusuz PYSK'de bir taraftır ancak onun gündeminde devletle uzlaşma ve masaya oturma gibi maddelerin yer almadığını biliyorum. Ayrıca PYSK, doğal olarak, yanlış yaptığı zaman PKK'yi eleştirir, ancak bu eleştiriler ulusal güçler arasındaki dostluk normlarını aşmaz. PKK kendisine her eleştiri yönelteni düşman görür, o ayrı bir mesele. PKK'nin yenilmesini istemek ve onun mirasına konmak gibi çirkin ve düşmanca amcının olabileceğini söylemek ise, tam bir paronayadır. Tam tersine, PKK'nin diğer Kürt örgütlerini yoketme ve onların mirasına konma niyetinin olduğunu herkes biliyor. PKK bu eğilimini her platformda açıklamaktan ge-

PYSK, G. Kürdistan'a yapılan Operasyona ve KDP'nin tutumuna Karşı Nasıl Bir Tavır Al-

ri durmamıştır.

Ö. Politika'daki yazılarda D-KP ve Şerafettin Elçi iismi sık sık kullanılıyor, ancak ağır eleş-

tüm sömürgeci ülkelerle ve em-G. Kürdistan'da sınıfsal sosyal yapı henüz çok belirgin çizgiler taşımasa da, burjuuva sınıfının giderek ekonomik ve siyasal olarak güçlendiğini, ve bu sınfın çeşitli klikleri arasında bir egemenlik savaşının yaşandığını görmek mümkündür. Bu sınıfın konumuna denk düşen dış ittifaklara girmesi ve buna uygun politikalar izlemesi gayet doğaldır. G. Kürdistan'da halk açlık sınırında yaşarken, burjuva sınıfı siyasi nüfuzunu da kullanarak ticaret, gümrük, petrol gelirleri ve dışyardımlarla palazlanmaktadır. Politik alanda bu sınıfın temsilcileri olan KDP ve YNK'nin ulusun çıkarlarını gözeten bir ekonomik ve siyasal çizgi izlediklerini söylemek zordur. Ulusal siyaset federal devletin kazanımlarının pekiştirilmesini gerektirdiği halde, bu partiler federal devleti neredeyse yok etmişlerdir

tirilere uğradığı halde PYSK'nin adı hiç geçmiyor. PYSK ismini kullanmıyorlar, dolayısıyla reklamı olmuyor kaygısıyla bu noktaya vurgu yaptığım sanılmasın. Hayır, sorun kesinlikle o değildir. Ortada ince bir oyun vardır. DKP ve Ş. Elçi son operasyonda, devletin ve KDP nin yanında tavır almıştır. Ş. Elçi TC'nin operasyonunu sınır güvenliğini sağlamaya yönelik meşru bir bir operasyon olarak nitelendirmiştir. Ş. Elçin'in bu uzlaşmacı tutumunu öne çıkarıp, diğer partileri DKP ile aynı cephedeymiş gibi göstermek, herkese çamur bulaşsın diye lafı ortaya söylemek, mertçe bir tutum değildir.

PYSK-MK'si daha saldırmın ikinci günü yayınladığı bildiride saldırıya karşı tutumunu şöyle açıklıyor: "Saldırgan Türk ordusunun bu operasyonuna karşı çıkmak ve onu mahkûm etmek, şüphesiz tüm Kürdistan'lı yurtsever ve devrimcilerin en temel görevleri arasında yer almaktadır... Kürt yurtsever güçleri olarak düşmanın bu saldırgan politakasına karşı mutlaka sesimizi yükseltmeli, düşman saldırılarına maruz kalan kardeşlerimizle birlik içerisinde olmalıyız." Bildiri devamla KDP ve YNK'yi işgale karşı tavır almaya çağırıyor. Operasyonun ilk günleri olması ve KDP'nin tutumu ile ilgili net bilgi olmamasından olacak ki, KDP'nin TC ile işbirliği halinde PKK'ye karşı operasyona katılması bu bildiride açık olarak mahkûm edilemiyor. Fakat G.

Kürdistan'daki PYSK temsilcisi,

peryalist ülkelerle dönem dönem düzeyi değişen ilkesiz ittifaklara girmektedirler. Kuşkusuz ulusal güçler diğer bölge ve dünya güçleri ile ilişki kurmalı, düşmanlar arasındaki çatışmaların yarattığı stratejik ve taktik olanaklardan yararlanmalıdırlar, Ancak, ulusal politika bu olanaklara dayanılarak yürütülemez, üstelik çatışmalardan yararlanmak için illa da bir taraf tutmak gerekmez. Kürt ulusal güçleri arasındaki çatışmalarla iç dinamikler belirleyici olmakla birlikte, girilen bu sağlıksız ilişkilerinde büyük bir rolü vardır. Öyle görülüyor ki; Kürdistanda iç barış ve ulusal birlik ancak bu ilişkilerden kurtulmakla sağlanabilir. PYSK, kesinlikle bu noktada diğer ulusal güçlerden farklı bir konumdadır ve bu nedenle gerek iç barışa gerekse demokratik temelde kurulacak ulusal birliğe en büyük katkıyı sunacak harekettir.

Güncele dönersek: KDP'nin tutumu konjoktürel olarak işbirlikçi bir tutumdur. PKK ile ne türden sorunları olursa olsun KDP'nin TC ile birlikte saldırı gerçekleştirmesi yurtsever bir tutum değildir. Ancak biliyoruz ki; devrimci hareketler de zaman zaman, yaptıkları hatalar ve yanlışlar nedeniyle düşmana hizmet eder bir konuma düşerler, fakat bu konjoktürel tutum olmasına rağmen aynı durum kDP içinde geçerlidir. KDP zaman zaman ulusal çıkarlara aykırı tutumlara girmektedir. Buna rağmen bugünden KDP'yi stratejik olarak, hain yada işbirlikçi ilan etmek

katil çağrıları yapmaktadır. Bu çağrı PKK'nin de reel durumun etkisiyle KDP'yi stratejik anlamda düşman görmediğini gös-

Bırakuji, Sınıf mücadelesi ve Ulusal Birlik

karşı bu tutumlarının Kürt halkına hizmet etmediğini bu tavırla-G. Kürdistan'da sınıfsal sosrından en kısa zamanda vazgeçyal yapı henüz çok belirgin çizgiler taşımasa da, burjuuva sını-Yine hemen hemen her plotfının giderek ekonomik ve siyasal olarak güçlendiğini, ve bu nümü kutlama geceleri ve panelsınfın çeşitli klikleri arasında bir egemenlik savaşının yaşandığını nitelendirilmese de, görmek mümkündür. Bu sınıfın konumuna denk düşen dış ittimiş, bu tavrın Kürt halkına hizfaklara girmesi ve buna uygun politikalar izlemesi gayet doğal-Açıktır ki, MK'nın ikinci bir bildır. G. Kürdistan'da halk açlık diriyle bu konudaki resmi tutusınırında yaşarken, burjuva sınıfı mu daha açık bir dille açıklamasiyasi nüfuzunu da kullanarak ticaret, gümrük, petrol gelirleri ve pılmaması bir eksikliktir. Ancak dışyardımlarla palazlanmaktadır. bundan kalkarak PYSK'nin Politik alanda bu sınıfın temsil-KDP'yi desteklediğini, ortak cileri olan KDP ve YNK'nin operasyona karşı tavır almadığıulusun çıkarlarını gözeten bir ekonomik ve siyasal çizgi izlediklerini söylemek zordur. Ulu-PYSK geleneği, DR. Şivan sal siyaset federal devletin kazave Sait Elçi'den, Hüseyin Asnımlarının pekiştirilmesini gelan'a, Necmettin Büyükkaya ve rektirdiği halde, bu partiler fede-Hüseyin Aydın'dan Zeki Adsız'a ral devleti neredeyse yok etmişkadar onlarca şehidin ve binlerce lerdir. Gerçekten bu partiler; devrimci-sosyalistin emekleri ile Kürt halkının çıkarları için mi, yoksa dayandıkları sınıfın ve ittifak yaptıkları dış güçlerin çıkarı için mi savaşıyorlar? Kısaca G. ciliğe, yerli işbirlikçilerine ve Kürdistan'da sosyal yapı oturdukca sınıf mücadelesi keskinlesecek, bu anlamıyla iç çatışmalar artık birakuji olmaktan çıkacaktır. Kürt sosyalistlerince de uzunca bir süre iç çatışmaları ifade etmek için kullanılan bu kelimenin, son bir yıldır yaşanılan çatışmalar için kullanılmamıs, yaşanılan sosyal gerçekliğin politikaya yansımadırı. İçteki sınıf mücadelesi gözardı edilmemelidir, ancak bu mücadelenin yabancı işgalinin sürdüğü yada bağımsızlığın bulunmadığı koşullarda bir iç savaşa dönüşmesi

ulusal felaketi de birlikte getirir. PYSK'nin ulusal güçlere ve ulusal güçler arasındaki ilişkilere bakışı programında şöyle ifade ediliyor: "Partimiz, siyasal ve ideolojik yaklaşımı ne olursa olsun sömürgeciliğe karşı tavır alan ve ulusal mücadeleden yana olan tüm güçleri ulusal saflarda görür. Partimiz ulusal güçler arasında doğabilecek sorunları politik dostluk temelinde demokratik barışcıl bir yolla çözülmesinden yanadır ve ulusal güçler arasında çıkabilecek çatışmalara şiddetle karşı çıkar; bu tür çatışmaları halkımızın özgürlük ve bağımsızlık mücadelisine karşı işlenmiş birer suç sayar." Bu tutum ulusal hareketler arasındaki ilişkilere yaklaşımda doğru bir

tutumu ifade etmektedir. PKK'nin ajan, hain nitelemelerini çok özenle kullanmadığını, Kürdistan'da PKK'nin bu tür suçlamalarından kurtulabilmiş çok az sayıda siyasal yapı bulunduğunu çok iyi biliyoruz. Bunun nedeni PKK'nin bu nitelemeleri objektif kıstaslara değil, kendi subjektif istemlerine dayandırmasıdır. Genel bir yaklaşım olarak PKK kendisini Kürt ulusunun ve Kürdistan devriminin tek gerçek temsilcisi olarak görmüş, dolayısıyla diğer ulusal güçlerin yurtseverliğini, devrimciliğini ve hatta sosyalistliğini kendisi ile olan ilişkilerine endekslemiştir. PKK'dan farklı görüşlere sahip olmak, PKK'den farklı tavır geliştirmek, PKK'nın yöntemlerinden ve araçlarından farkıl yöntem ve araçlarla mücadele yürütmek PKK tarafından suç olarak görülmektedir, dahası PKK sosyal ve politik bir realite, tarihsel bir gereklilik olarak oluşan diğer örgütlerin varlığını doğru görmüyor ve bu gerçekliği içine sindiremiyor.

Küresel kapitalizm aşamasına gelmiş bir dünyada bir ulusu tek partide örgütlemek, ben sizin için savaşıyorum diyerek halkın iradesine ipotek koymak, kendisini ulusun tek temsilcisi ilan etmek hiç kimseye birşey kazan-

1920'li yılların sınıfsız imtiyazsız tek bir ulus tek bayrak tek parti tek şef sloganları belki o özümsememişlerdir.

PKK lideri Abdullah Öcalan arasında bir panel sırasında geçen tartışmanın sonuçlarını özetlerken şunları söylüyor: Tartışmayı dikkatle izleyenler şunu açıkça saptadılar; diyalog yokluğu, pek çok olumlu gelişmenin önünü tıkayan en önemli etkendir. cerayan eden savaşta. Diyalogla insanlar birbirleri hakkındaki önyargıları silebilir, uygarca çözümler getirebilir sorunlarına. Elbette doğrudur; bir tane gerilla veya bir tane askeri bile ölmeden kurulacak bir siyasi diyalog düşmanla olsa bile gereklidir. Ama Sayın Bilgin, aynı diyalog ulusal güçler için daha gerekli ve ivedi değil midir? Siz derin devletle diyaloğu bile gerekli görürken, gazetenizin sayfalarında ulusal güçlere karşı savaş naralarının atılması neyin ifadesidir aca? Gerçekten bu soruya cevap bul-

mak oldukça zordur. Ulusal güçler arasında en üst düzeyde diyaloğun geliştirilmesi ve en azından bir istişare mekanizmasının oluşturulması yaşanılan koşullar dikkate alındığında hayati bir önem taşımaktadır. Birleşik bir ulusal kurtuluş cephesinin olmayışı, böyle bir mekanizmayı daha gerekli kılmaktadır. Böyle bir mekanizma ulusal güçler arasında sağlıklı bilgi alışverişini olanaklı kılacak, bir güven ortamı tesis edecek, ortak bir ulusal politikanın tespit edilmesine ve ulusal birliğe katkı sunacaktır.

olarak: PYSK. Sonuç KDP'nin tutumuna ilişkin tavnnı yeterince anlatamamış olabilir. Bunu bu yazıda yapıldığı gibi dostça ve devrimci bir tarzda eleştirmek herkesin hakkıdır. Ancak bir eksikliği kullanın bir ulusal gücü karalama, düşman ilan etmek hiçte akıl karı bir iş değildir. PYSK, politik-ideolojik hattını Kürdistan ve dünya emekçilerinin ve ezilenlerin çıkarlarına dayandırmış, bağımsız bir siyasal güçtür. Şu ve bu partiyi destekleme mecburiyeti yoktur. Kendi programını yürütür, bu süreçte aynı kulvarda yürü-

yen güçlerle ittifaklara girer. Kimse tehdit ve şantajla ulusal birliği kuramaz. kimin kafasında böyle planlar varsa vazgeçsin. Ulusal birlik sabirlı ve kararlı bir sürecin sonucuda oluşurulabilir "biz çağırıyoruz gelen yurtseverdir gelmeyen değildir türünden yaklaşımlar siyasal olgunluğun ne düzeyde olduğunu göstermesi açısından ilginçtir. Ayrıca ulusal birliğe yanışmıyorlar iddiası da doğru değildir. Ulusal Cephe çalışmalarına kimin katıldığı ve çalışmaların neden tıkandığı herkesin malumu-

Diğer ulusal güçler de, PKK'nin tekliflerinden bir şey çıkmaz anlayışıyla olup bitene ilgisiz kalamazlar. Bir şeyin olup olmayacağı veya nasıl olacağı, belli bir çalışma süreci ve zemini üzerinde ortaya çıkarılır.

Bilindiği üzere, özel mülkiyete dayalı toplumların sınıfsal bir yapıya sahip oldukları gerçeğini sosyalistlerden önce burjuva iktisatçıları saptamıştır.

Bugün burjuvazinin, sınıf mücadelesini gizlemek, onun gerçekliğinin emekçi sınıfların bilincine yansımasını önlemek için, yoğun bir manipülasyona girdiği doğrudur. Ancak yine burjuvazi; emekçi sınıflara karşı mücadelesini, sınıf mücadelesi gerçekliğine dayandırmaktan hiç bir zaman vazgeçmemiştir.

Kapitalist sistemin göreceli zaferlerinin altında bu tutumun yattığını söylemek yanlış olmasa gerek. bu hatarlatmayı, kallandığım sınıf mücadelesi terimine, modası geçmiş, kitabi marksist laf diyerek burun bükecek acayip neo-liberal aydınlarımızı rahatlatmak için söylüyorum.

Çünkü onlar burjuva ideolojisi ile aydınlarına, Marksizm-Leninizm ve sosyalistlerden daha fazla itibar ederler.

Onlara acayip diyorum çünkü, fazlasıyla özendikleri ve kayıtsız şartsız teslim oldukları burjuva demokrasisi ve kültürünü bile gerçek anlamda

Editörden

Barış, ama nasıl?

Bu hafta Ülkemizde ve Türkiyede barış rüzgârı esecek. Savaş cephesiyle barış cephesi karşı karşıya ilk kez gelecek. Bir başka deyişle silahlı kuvvetler ile silahsız kuvvetler mücadele ediyorlar. Barış mücadelesi bir haftalık etkinlikle sınırlı kalmamalı örgütlü ve silahlar susuncaya kadar sürmelidir. Barış talebi yaygınlaştırılmalı, tüm Türk ve Kürt halkına mal edilmelidir. Bu mücadelede bir nokta asla unutulmamahdır; barış her iki halk için onur kırcı olmamalı. Barış talebiyle birlikte barışın üzerinde şekillenmesi gereken ilkelerine de ısrarla vurgu yapılmalıdır. Aksi halde barış talebi içi boş bir talebe dönüşürken, yılgınlığı, bitkinliği davet eder. Kürt siyaset sınıfı barıştan yana olurken barış talebinin altını doldurabilmeli-

Olmuyor

Biri deneme olmak üzere üç sayı ile okuyucularımıza ve halkımıza ulaşmaya çalıştık. Her sayıda bu kösede sizlere seslendik. Destek ve katkılarınızı bekledik. Ancak bunların hiç birini bulmadık. Bir gazeteyi gazete yapan okurları, yazarları muhabirleri, yani bir bütün olarak sizlersiniz. Bu ilginin yeterince gösterildiğini söylemek çok zor. Geçmişte aynı misyonu sürdüren gazetelere yazanlar, katkı sunanlar adeta sesizliğe gömülmüşler. Bu durumu izah etmekte güçlük çekiy-

Yineliyoruz bize yazın. Gazetenizi okuyun ve okutun, aksi taktirde çıkmamız anlamsızlaşır.

Suriye-Irak-İran Yakınlaşması

Veysi AYDIN

lkesi dört parçaya bölünmüş, tek karış toprağı güvenlikle kurtaramamış, ama ulusal bağımsızlık adına yola çıktıklarını iddia eden bazı Kürt örgütleri, birbirlerini kıradursun, Kürt halkının düşmanları, ittifaklarına yenilerini ilave ediyorlar. Sömürgeci dört devlet, Türkiye, İran, Irak ve Suriye, aralarında dönem dönem bazı çelişkiler olsa bile, Kürt ulusal kurtuluş hareketine karşı, çıkarlarına denk düştüğü ölçüde -ki Kürt ulusal kurtuluş hareketinin boğulması, onların kutsal hedeflerinin başında gelmektedir- bu çelişkileri bir yana bırakarak, Irak-İran örneğinde olduğu gibi, savaş ortamına rağmen, Kürt ulusal hareketine karşı ortak tavır belirle-

mek üzere biraraya gelebilmektedirler. Sömürgeci devletler cenahında bugünlerde, yeni gelişmeler yaşanmaktadır. Bu yılın haziran ayında, Irak-İran savaşının başladığı 1980 yılından yani. 17. yıldan el bu vana, Suriye ile Irak arasında ilk resmi görüşmeler 🕠 başladı ve sınır kapıları tekrar açıldı. İki Baasçı lider Hafiz Esad ile Saddam Hüseyin'in resimleri, geçenlerde Bağdat'ta yapılan sanayi sergisinde olduğu gibi, yan yana asılabilmektedir.

Bilindiği gibi, Suriye, 1980'de başlayan Irak-İran savaşında, biraz da Baas ırkçılığında baş suvarilik rekabetinden gelen etkiyle, İran'ın yanında tavır almış, bunun üzerine Irak, Suriye ile siyasi, ekonomik ve diplomatik her türlü ilişkisini kesmişti. Kerkük'ten Suriye'nin Tarsus imanina uzanan petrol boru hatti da kapatilmisti

Yeni yapılan anlaşmalarla, Suriye-Irak ekonomi ilişkilerinde de ilk kıpırdanmalar ve anlaşmalar sağlandı. Yapılan son anlaşmayla, Suriye, Irak'a 20 milyon dolar petrol karşılığında gıda maddesi satacak. Üç haftadır tekrar başlalayan bağlantıları, her iki rejimin birbirine iestleri, kendi topraklarında konuşlanan diğer tarafın muhalif radyolarını susturmakla devam etti. Saddam'ın Bağdat'ta Hafız rejimi alehinde yayın yapan bir radyo istasyonunun hemen ardından. hafiz şükranlarını göstermek üzere, Şam'da bulunan, Özgü Irak'ın Sesi radyosunu ka-

Ayrıca 1980'den beri kesilen iki ülke arasındaki telefon bağlantılarının yeniden hizmete açılması için anlaşma sağlandı. 1980-1988 arası, 8 yıl boyunca birbirleriyle savaşan, milyonlarca insanın ölümüne yolaçan Irak-İran savaşına rağmen, bu iki ülke arasında da sıcak yakınlaşma gözlenmektedir. Daha düne kadar İran molla rejimi tarafından en büyük şeytan ilan edilen Saddam Hüseyin, aynı rejim tarafından, bu yılın sonunda Tahran'da yapılacak olan Dünya İslam Konferansına davet

Suriye ile İran arasında süregelen iyi ilişkiler, hiç de Suriye'nin anti-emperyalistliğinden değil, tamamiyle pragmalizminden kaynaklanmaktaydı. Suriye, bir yandan Irak Baas partisine karşı, ekonomik ve siyasi destek aldı İran'dan, öte yandan, İran vasıtasıyla Lübnan'daki yayılmacı politikasını, İran'ın verdiği askeri ve maddi destekle bugüne kadar getirebildi ve hatta, İran tarafından Suriye üzerinden Lübnan'daki İran rejim yanlısı Hizbullah gibi örgütlere giden silah ve maddi yardımların bir kısmını, kendi kanallarına kaydırdı.

Türkiye, İsrail ile askeri bir anlaşma yapmış ve bu diğer üç sömürgeci devlet tarafından tepkiyle karşılanmıştı. Bu üç sömürgeci devlet aslında, Türkiye'ye, Ortadoğu'da özellikle toprağını işgal ettikleri Kürdistan'da ortak çzginin dışına çıktığı için tepki göstermektedir.

Hiç şüphesiz biz Kürtler açısından, Suriye'nin İran üzerinden Rusya ile 3 milyar dolara varan silah satımıyla ilgili ön anlaşmasının anlamı, Türkiye ile İsrail arasındaki askeri anlaşmanın anlamıyla eşdeğer olarak kabul

Suriye'nin bu anlaşmayı, Hafiz Esad'ın İran gezisinde Ruslarla yaptığı görüşmelerde sağladığı sanılmaktadır. Suriye'nin bunun karşılığında, İran'a kredi vereceği be-

Türkiye, zaten şimdiye kadar diğer sömürgecilerle olan kapısını hiç kapatmadı. Bunun beklenmesi de doğru değil. Çünkü Türkiye, tek tek devletlerin iç sorun olmaktan çıkan,bölgenin genel bir sorunu haline gelen Kürt ulusal hareketine karşı, İran, Irak ve Suriye sömürgeci devletleriyle olan bu kapıyı kapatmaya hiç de ni-

Böylelikle, sömürgeci devletler arasında sağlanan her anlaşma, satın alınan her silah, Kürt halkına yönelmeye namzettir. Bu gerçek, Kürt halkına yönelik bu tehdit, Kürt ulusal kurtuluş hareketi sürdükçe, varlığını koruya-

Kürt ulusal kurtuluş hareketinin şu veya bu yelpazesinde yer alan bazı parti ve örgütlerin ise, düşman güçlerinin bu yakınlaşması karşısında, aynı duyarlılığı göstermekten ne yazık ki, uzaktırlar. Uzak olmaları yetmiyor gibi, subjektif niyeti, gerekçesi ne olursa olsun, kısmen bir diğer sömürgeci devletin, bir diğer Kürdistan parçasında palazlanmasına, Kürt ulusal kurtuluş hareketinin iç dinamiklerini parçalamasına hizmet etmektedir.

- ROJ -haber

ülke özeti

Karaman cezaevi' nde işkence

Karaman cezaevine gönderilen siyasi tutsaklara burada işkence yapılıyor ve ölüdürülmekle tehdit ediliyorlar.Geçen hafta içinde Ermenek cezaevinden Karaman devlet hastahanesine sevk edilen iki siyasi tutsak burada kıyasıya dövüldüler. Sonra da cezaevinde bulunan adli- faşist mahkûmlara öldürtülmek istendi. Tutsakların karşı koyması sonucu bu emellerine ulaşamadılar. Ermenek cezaevinde kalan PKK, DHKP/C, TKP/ML, T-DP, PYSK, MLKP, TDKP davalarında tutsaklar olayı kınayan bir bildiri yayınladılar ve kamuoyunu duyarlı olmaya çağırdılar.

Köylülerin açlığa mahkûm edildi

Yıllardır gıda ambargosunun uygulandığı Gevaş'a bağlı köylere yiyecek sokulması tamamen yasaklandı. Daha önce kilo işi götürülen yiyecek maddelerinin yasaklanmasıyla birlikte, köyler boşaltılmakla da tehdit edili-

1994 yılından bu yana gıda ambargosunun uygulandığı Gevaş'ın Karkar (Daldere) bölgesinde bulunan 13 köye yiyecek, giyecek ve yakacak maddelerinin sokulması tamamen yasaklandı. Daha önce köylüler 10 kilo un, 4 kilo yağ ve 2 kilo şeker şeklinde evlerine gıda maddesi götürürken, şimdi hiç bir şey götüremiyor. 9 Ağustos günü köylerine kiloyla gıda maddesi götürmek isteyen köylüler Gevaş ilçe Jandarma Komutanlığına bağlı askerlerce Komutanlık yakınlaırndaki kontrol noktasında durduruldu. Daha sonra Jandarma karakoluna götürülen köylüler, karakol komutanınca köye bundan böyle hiç bir şey götürmemeleri yönünde ikaz edildikten sonra, köylülerin eşyalarını geri çevirdi.

Köylere derhal boşaltma tehdidi Haziran ayında gıda ambargosunun kaldırılması için kaymakamlığa başvurduklarını ancak, kendilerini kaymakamlık önündeki bir kahvede toplayan kaymakamın hareketine uğradıklarını belirten köylüler söyle konuştu: "İlçe kaymakamı bizi kahvede toplayarak, bundan böyle bize hiç bir şey vermeyeceğini, ya açlığı seçmemizi ya da köyleri boşaltmamızı söyledi. Bize ayrıca ağza alınmayacak türden küfürler etti. Bu bölgede meydana gelen tüm olaların sebebi sizsiniz. Sizi bir de besliyelim mi dedi. Şimdi biz 20 gün önce evlerimize götürdüğümüz yiyeceklerle ve otları kaynatarak idare ediyoruz. Böyle giderse köylerimizi boşaltmak zorunda kalacağız" dediler.

Uzanlar cimento fabrikalarını kaptı

Kazançlı işletmeleri iyi koklayan Uzan ailesi son dönemlerde Kürt illerindeki çimento fabrikalarını bir bir satın alıyorlar. Bölgede yeni yapıların inşa edileceği haberleri üzerine harekete geçen Uzan ailesi büyük paralar kazanma peşinde.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) Çimento Sanayi AŞ'nin kalan son işletmeleri Kurtalan Çimento Fabrikasını Kürt illerinde büyük bir güç oluşturan Uzanlara verdi. Uzanların bölgede Gaziantep, Şanlıurfa, ve Ergani olmak üzere 3

farikaları bulunuyor. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, yılbaşında yapılan ihalede Kurtalan Çimento Fabrikası"nın 22 milyon dolar ile en yüksek teklifi veren uzanlar'a satılması durumunda bölgede tekel konumuna

girileceği uyarısında bulunulmuştu.

Kürtler Kerkük'ten sürülüyor

Kerkük ve yöresinde yaşayan Kürtler Saddam tarafından sürülüyor. Talabani liderliğindeki Irak Kürdistan Yurtseverler Birliği (KYB), Bağdat'ı etnik temizlik siyaseti' uygulamakla suçlayarak, Kerkük ve yöresinde bulunan 440 Kürt ailenin sınırdışı tehlikesiyle karşı karşıya bulunduğunu söyledi. KYB, Iraklı yetkililerin, geçen hafta içinde, Kuzey Irak'taki Celile ile Kara Tepe kentlerindeki aileleri, "daha kuzeydeki Kürtlerin kontrolündeki bölgeye ya da güneyde Şiilerin kontrolündeki bölgeye gitmeye zorladıklarını" söyledi. Irak ordusunun, 14-15 Ağustos tarihlerinde Kara Tepe yakınlarındaki Mezra Şeyh Ata'da 12 evi yıktığını öne süren KYB'nin bu açıklaması bölgeden gelen haberlerde doğruluyor. Ayrıca Sünnilerin ağırlıkta olduğunu Saddam Hüseyin rejiminin, kontrolü altındaki Kürt bölgelerine Sünni Arapları yerleştirmek istediği biliniyor.

Yolculuk sefaleti

Van/ Pêşe ROJ- Hakkari karayolunda 15 ile 0.5 saatleri arasında seyahat yasağı uygulanıyor. Uygulanan yasak nedeniyle konvoy haline getirilen bazı araçlar üç gün gecikmeli yoluna devam edebiliyor. Yasaktan en çok koyun ticareti yapanlar etkileniyor. Hastahanelere sevki yapılan hastalar ise serbest bırakılıyor.

Ağustos ayında, Van-Hakkari karayolu üzerinde bulunan Güzeldere, Erziki, Bebleşin ve Yeni köprü bölgelerinde gerçekleşen gerilla eylemleri üzerine devlet güçleri, seyahat yasağı uygulayarak önlem almaya çalışıyor. Bir haftadır devam eden uygulamaya göre, Hakkari, Yüksekova, Şemdinli ve Çukurca'dan gelen araçlara Hakkari-Yüksekova yol ayrımında bulunan Yeni köprü askeri kontrol noktasında saat 17.00'den itibaren geçiş izni verilmiyor. Burada bekletilen araçlar ancak ertesi gün sabah saat 0.5'te yoluna devam edebiliyor. Van'ın Başkale ilçesi yakınlarındaki Bebleşin (albayrak) karakolunda ise bu uygulama daha erkene alınarak saat 15'te geçişlerine izin veriliyor. Bu nedenle Yeniköprü'den çıkmayı başaran araçlar da Bebleşin karakolunda durduruluyor.

Ticaret yapanlar etkileniyor

Van-Hakkari karayolunda uvgulanan seyahat yasağı en çok ticaretle uğraşanları etkiliyor. İran'la yapılan sınır ficaretinde, getirilen koyun, lerce kontrol edilen ve günlerce güraya girerek günlerce Yeniköprü ve Bebleşin'de bekliyor. Koyunlar tek tek askerler tarafından sayılırken, Bu nedenle bazilari Antep, Adana, koyunlar Van'a yetişmeden bekletildikleri güneşte açlık ve susuzluktan telef oluyor.

Yine indirilip bindirilerek asker- sur görülmüyor.

karpuz domates yüklü kamyonlar sı- neşte bekletilen karpuz ve domatesler de ya tahrip oluyor ya da cürüyor. Uygulanan yasak kapsamina sadece ellerinde belgesi olan hastalar dahil araçlardan inmelerine otlanmalarına edilmiyor. Hastahaneye doktorlar taya da su içmelerine izin verilmiyor. rafından sevki yapılan hastalara her saatte geçiş izni veriliyor. Ancak Yozgat gibi illere gitmesi gereken hasta olupta doktor belgesine sahip olmayanlara geçiş izni verilmiyor. Bu hastalar resmi hasta sifati kazanamadıklarından, ölmelerinde bir mah-

Önlemler Gerilla Eylemleri

Van-Hakkari karayolunda siklaşan gerilla eylemleri üzerine seyahat yasağı başlatıldı. Karayolunun Güzeldere bölgesinde Ağustos ayı içinde gerillalar tarafından yol, üç kez kesildi. Hakkari'den gelerek askere gitmek isteyen 12 genç alıkonuldu. Yine Güzeldere bölgesinde bulunan askeri kontrol noktasına yapılan baskında 3 asker öldü, 2 asker de yara-

Rapor Haber Merkezi- Dışişleri Bakan-

lığı tarafından hazırlanan ve kamuoyunda "İnsan Hakları Atağı" olarak yansıtılan "İnsan Hakları Raporu" Kürt illerindeki demokratik kitle örgütleri ve siyasi partiler tarafından makyaj tazeleme, yıpranan devleti onarma ve halkı aldatma senaryosunun bir parçası olarak değerlendirildi. Konu ile ilgili görüşlerini açıklayanlar, ANASOL-D hükümetinin, "Kabul et, ötesini karıştırma" politikası yürütüğünedikkat çektiler.

"Bu girişim tamamiyle AİHM'de biriken hak ihlaleri dosyalarına yönelik politik bir menavradır" açıklamasını yapan HADEP Diyarbakır İl Sekreteri Hüseyin Bora, "İnsan hakları ihlallerinin ortadan kalkması, hoşgörü ve uzlaşma ortamının doğması Kürt sorunundaki çözümsüzlüğü ortadan kaldırmakla olur. Diğer sorunlardan kopuk projeler ciddi bir anlam ifade etmemektedir. İnsan hakları ihlaleri sebepsiz değildir." dedi.

DBP Diyarbakır İl Başkanı Edip Samancı, "Devletin uygulamalarını yeniden biçimlendirmek için attığı bir adımdır. Bunun ortadan kaldırılması düşünülüyorsa Kürt sorununu gözardı etmeden ortaya konulacak yaklasımlar önemlidir. Bütün sorunların birarada görülüp, çözümün böylece ortaya konulması lazım" dedi.

DSP Diyarbakır İl başkanı Süleyman Tursun ise, raporun mevcut ihlalleri tespit etmesi açısında önemli olduğuna değinerek, açıklık politikasını yürütmeyi önüne hedef koymuş yeni hükümetin bakış açısının önemli olduğunu ve bu nedenle beklenmesi gerektiğini almak şarttır" dedi.

IHD MYK üyesi Av. Osman Baydemir "Hazırlanan son raporun öncekilerden farklı taktiksel yaklaşımları içermediği konusunda ciddi şüphelerimiz var. Yeni başlangıçlar varmış gibi bir hava estiriyor. Sol eliyle sistemin çürüyen yanları restore edilmeye çalışılıyor. Samimi bulmuyoruz" seklinde konustu.

Sağlık emekçileri Sendikası (S-ES) Divarbakir sube Baskani Ali Urküt, ordunun rejimin sınırlarını çizdiği bir ülkede, hak ihlalerinin durdurulacağını söylemenin komik olacağını belirterek, "Yeni hükümet kendi kendine çalıp oynuyor. Biz, bunu yeni bir aldatmaca senaryosunun bir parçası olarak görüyoruz" dedi.

Eğitim-Sen Diyarbakır Şube Başkanı Haydar Kılıçoğlu ise, hazırlanan raporla geçmiş hükümetlerin yaptıklarının cilalanmak istendiğine dikkat çekerek, "Herşeyden önce demokratik kitle örgütleri ve İHD'nin fikri alınmalıdır. Hakları ihlal edilenden habersiz hak aramak insani ölçütlerle bağdaşmaz. İhlaller rötüşlarla giderilmeyecek kadar boyutludur. Köklü ve samimi çözümleri esas

Sürgünlere koruculuk şartı

Hakkari'nin Çukurca ilçesinde geçtiğimiz yıl meydana gelen olayların sorumlusu gibi gösterilerek sürgün edilen, geçtiğimiz günlerde ise ilçeye geri dönen altı kişinin ilçede kalmaları için korucu olmaları şart koşuldu. Çukurca'da 1995 ve 1996 yıllarında toplam 39 kişi kaymakamlık emriyle ilçeden çıkarılmıştı.

Cukurca bölgesinde PKK tarafından gerçekleştirilen eylemlerden haberdar oldukları gerekçesiyle, 1996 yılının Ağustos ayında, o sıralarda Çukurca İlçe Kaymakamı şimdi ise Hakkari valisi olan Nihat Canpolat'ın emriyle 23 kişiyle birlikte sürgün edilen Mikdat Aslan (30), Salih Bulut (22), Kerem Akış (27), Nurettin Güzel, Mehmet ve Yusuf Turan temmuz ayında Cukurca'ya ailelerinin yanına geri döndü. Ancak, geri dönen eski sürgüner ilçe jandarma alayına çağrıldı, Kendilerine Alay'da korucu olmaları ya da tekrar ilçeden ayrılmaları yönünde baskı ya-

Üç kişi koruculuğa başladı

Yaklaşık bir yıl Van'da sürgün hayatı yaşadıktan sonra Çukurca'ya geri dönen soyadını öğrenemediğimiz Mehmet, Yusuf Turan ve Nurettin Güzel Alay komutani tarafından uygulanan baskılar sonucu silah alarak gönüllü koruculuğa başladıkaları, diğer sürgünler Mikdat Aslan, Salih Bulut ile Kerem Akış'ın henüz koruculuğa başlamadğı, ancak koruculuğu kabul etmemeleri durumunda ilçeden çıkarılacak-

Sürgünleri şimdiki Hakkari Valisi yapmıştı

Çukurca ilçe merkezinde bulunan askeri hadeflere yönelik 1995 ve 1996'da arka arkaya gerçekleşen gerilla baskınları ardından devlet güçleri, ilçe sakinleri üzerinde baskı kurmaya başladı. Özellikle şimdi Hakkari valisi, o sıralarda ise Çukurca kaymakamı olan Nihat Canpolat'ın girişimleriyle, ortak hareket eden kaymakamlık, Emniyet ve askeri yetkililer ilçede önce sakıncalı gördükleri evlerin bir krokisini çıkardılar. Gerçekleşen bir çok gerilta baskını ardından tespit edilen bu evlere devlet güçlerince rastgele ateş açıldı. Açılan ateş sonucu ölen ve yaralananlar oldu. Diğer yandan da ilçe sakinleri arasında bir süpheliler listesi çıkarıldı. Bu listede yer alan 10 kişi 1995 yılı sonlarında, 29 kişi de 1996 yılı Ağustos ayında eski kaymakam yeni Vali Canpolat'ın emriyle ilçeden sürgün edildi. Haziran ayında altı kişi ilçeye geri dönerken, halen 23 kişi Van il merkezinde yakınlarının yanında sürgünde bulunuyor.

Bölgedeki kaynaklar eski Çukurca Kaymakamı Nihat Canpolat'ın Hakkari valilğine getirildikten sonra il merkezinin defalarca tarandığı ve mahallelerin geceleri basılarak özellikle HADEP'e üye olanlarla genç kişilerin gözaltına alınarak baskı altına alındıklarını bildiriyorlar. Van/Pêşe ROJ

Musa Abi'nin **Barış Treni** Diyarbekir'e **Ulaştı Bile**

Hatice YASAR

6 veya 87 yılıydı. İsviçre'nin Neuchatel şehrinde bir lisede; her sınıfta birer saatten bir hafta boyunca konferans verecektim. İsviçre gençliğinin apolitize durumundan bu ülkenin siyasi sınıfı bile "şikayetçiydi". Böyle bir ülkede hem de liseli gençlere "Kürtleri, memleketlerini, özgürlük taleplerinin haklılığını" 45 dakikada anlatabilmek neredeyse imkansız görünüyardu. Çünkü solcu Avrupalının bile kafasına nakşetmiş tek bir Kürt resmi vardı; 'şal û şepik'li, başında cemedane yüzünde bıyık, belinde bomba, elinde Kleşinkof ve karısı haremde yaşayan bir "haklı terörist!!!"

Her sınıfta, "ben bir teröristim", "çünkü adı Kürtçe olan bir derginin sorumlu yazıisleri müdürüydüm" diyerek başladım konferanslarıma. Ardından 6 milyonluk ama 24 federe devlete bölünmüş ve 4 resmi dilli bir gençliğe; 30 milyonun varlığının inkâr edildiğini; memleketimizin tren yolu hatlarına göre parçalandığını anlatmaya çalıştım. Dali'nin sürrealist bir tablosunu anlatsaydım daha çok anlarlardı sanıyorum. Son derece edepli bir biçimde beni dinliyorlardı ama söylediklerimin hiçbirine inanmadıklarını muzir sorularından anlıyordum. 15 yaşın verdiği gözüpeklikle, "ne yani şimdi Nuseybin ve Qamışlû; şehrin ara bir yerinden tesadüfen geçen demiryoluna göre mi bölünmüş? ve demiryolunun üst mahallesinde oturan anne kızına göre bir günde milliyet mi değiştirmiş? Bu anne aniden Türk oluverdiği için kızına kendisinin öğrettiği ve bilebildiği tek dille hitap etmek istediğinde 'bölücü ve terörist mi' sayılıyor?" türünden sorular yönelttiklerinde, Fransızca'nın o ince alayını hissetmemek mümkün değildi. Epey zorlanıyordum ki; "sevgili" Türk devleti imdadıma yetişti. Türk elçiliğinden İsviçre devleti ve Neuchatel kantonu'na "Kürt diye bir şey yok, siz niye terörizme prim veriyorsunuz? böyle giderse ilişkilerimizi gözden geçireceğiz" içerikli protestolar yağmaya başladı. İsviçre'nin silah ihracatında ilk sırada Türk devleti bulunuyor. Böylesine "değerli" bir müşterinin tepkisi ortalığı birbirine kattı. Devlet ve kanton yetkilileri topu birbirlerine atarak olayı öylesine çarpaşık hale getirdiler ki; öğrenciler de devreye girmiş oldu. Olay öylesine genişledi ki, bir kaç gün önce söylediklerimin binde birine inanmayan öğrenciler; bu kez de; bulunduğum yerlerin kapısı önünde nöbet tutmaya başladılar. Benim bir hafta boyunca bin öğrenciye anlatamadığımı, Türk devleti tek bir protesto ile koskoca bir kantona anlatabilmişti. (Halepçe Katliamı'nda bu öğrenciler binlerce imza eşliğinde Bern'e "Saddam'a hangi silahları sattınız, bu katliamda biz ne kadar suç ortağıyız" sorularını yönelttiler ve günlerce medyayı işgal ettiler.)

Kendisini hala Viyan kapılarında ve 4 parça memleketimizin muhtarı sanan Türk devleti, elçilikleri aracılığıyla bu tipten "yardım" eylemini sık sık tekrarlamaktadır. Günümüzde Türk elçiliklerinin başlıca görevi; Kürt ve Kürdistan kavramlarını protesto ile sınırlanmış durumda.

Kapitalizmin barbarlık çağını yaşıyoruz. Barbar patronlar, pazarlarında istikrar istiyorlar. Bu istikrarı bozma ihtimeli olan halkları hiç sevmiyarlar. Kürtler de sevilmeyem muzır halklar kategorisinde yer almış durumda. Toplu katliamlar, Dêrsîm, Sîne, Lice hatta Halepce. bu halkı sindirmeye yetmiyor. Üstüne üstlük son 20 yıldır geldikleri Avrupa'da Yahudi ve Ermenilerden sonra yeni bir örgütlü halk olma "kötü" örneğini sunuyarlar. Zavallı Avrupa devletleri; kendi yasalarına yakırı davranarak dernek kapatıyor, miting yasaklıyor ve "her Kürt potansiyel suçludur" diyerek sınırlarda zorluklar çıkarıyor. Kanî Yılmaz örneğinde olduğu gibi, statüsü ve suçu belli olmayan "yeni" mahkumlara özel hücreler acıyorlar ama, Kürtler yine de "bana mısın" demeyen yeni eylem türlerini keşfediyorlar.

Bu kez dö öyle oldu. Avrupa medyası kaç yıldır uğraşıp-didinerek nihayet "terörist" bir Kürt resmi çizebilmişti. Tam da bu dönemde Kürtler, sıradan sayılabilecek bir sivil inisiyatif geliştirerek "Musa Antar Barış Treni'yle Diyarbekir'e" buyrun dediler. Sınırlı imkânlarla başlatılan bu yeni eylem biçimi, sınırlı bir kesime hitap edeckti. Çünkü; Akdeniz'in en ucuz ve güzel sahil ülkesi reklamlarını medyadan seyreden Avrupalılara bizim anlattıklarımız pek de ikna edici gelmiyordu... Barış Treni de ne demek oluyordu ? "Terörist Kürtler olur da barıştan bahsederlerdi? vb. vb...

Ama Türk devleti bir kez daha imdadımıza yetişti. Barış ve Tren'dan korkmakla yetinmeyip, korkusunu dunya aleme itiraf etti. "Demokratik" Avrupalı dostlarını "barış olursa silahlarınızı kime satarsınız ?" diyerek ikna etti. Böylece de; Alman devleti belki d Hitler den sonra ilk kez; vatandaşlarının seyahat etme özgürlüğünü engelleme kararı çıkardı. "Körün istediği bir göz" türünden fırtına da burada koptu. Bizim birkaç aylık propagandayla iknaya uğraştığımız dörtyüz kişi böylesine bir yasaklama kararıyla en azından kırkbin kişiye çıkıverdi. "Kötü komşu insanı ev sahibi eder" dive bir söz vardır. Böyle giderse; kötü komşularımız, özellikle Türk devleti bizi EV SAHİBİ yapmakta gecikmeyecek. Yeter ki "barış Treni" türü politika üretmeye devam edelim. Böylece de; Musa Abi yukarlardan bir yerden göz kırpip; "ben size demedim mi ne yaparsa kendin hala at sirtinda sanan bu Türk devleti yapar" diyerek barış trenine "Aşitî bi xêr hatî"

'Yüsekova Çetesi' teşhis edildi

Özel tim, itirafçı ve koruculardan olu- aracı geliyor) dediler. Daha sonra bir şan Yüksekova Çetesi ile ilgili davanın duruşmasında, fidye için kaçırılan Necip Baskın, sanıkları teşhis ederek, cezalandırılmalarını istedi.

Diyarbakır DGM'de görülen Yüksekova Çetesi ile ilgili davanın duruşmasında, fidye için kaçınlan Necip Baskın, sanıkları teşhis etti.

Diyarbakır 4 No'lu DGM'de yapılan duruşmada, çete mensubu özel tim elemanları Fatih Özhan, Yusuf Azmi Aydın, Abdülkadir Bayram, itirafçı Kahraman Bilgiç, korucular Osman Özpazar, Abdülkerim Özcük, Necmettin Hazeyi, Osman Ergen ve Mehmet Emin Ergen hazır bulundu.

Duruşmada, dava konusu kaçırılma olayı ile ilgili olarak, ilk kez dinlenen Necip Baskın, olayı anlatırken, evine gelen bir grubun, kendilerini "biz PKK'liyiz" diye tanıttığını ve itirafçı Bilgiç hariç yüzleri maskeli olan kişilerin, ERNK antetli 200 bin mark yazılı bir makbuzu bırakarak, kendisini kaçırdıklarını söyledi. Gözleri bağlı olarak evden çıkarıldığını kaydeden Baskın, sunları anlattı:

"Evden biraz uzaklaştırıldıktan sonra bir yere oturtuldum. Bir ara araç sesi duydum, çıkardığı sese göre bunun askeri bir araç olduğunu anladım. Bu sırada, beni kaçıranlar, bana (eğil düşman

taksi geldi ve beni bindirerek götürdüler. Bir yerde duvardan atlatıldım ve hızlı bir şekilde birkaç merdiyen çıkarak bir odaya sokuldum. Burada Kahraman Bilgiç bana, 'bunlar Zaza'dır, Kürtçe bilmezler, kimseyle konuşma" dedi ve stadyumdaki maçtan dolayı tezahürat sesleri geliyordu. Onun için stadyuma yakın bir yerde olduğumu anladım."

Baskın, olayın Yüksekova Tabur Kamutanlığı'nda ailesinin girişimleri sırasında tesadüfen ortaya çıktığını ve bunun üzerine kendisini kaçıran kişilerin bulunduğu odaya geldiğini belirtti. Necip baskın, "Beni kaçıranlar, yine gözlerimi bağladı ve apar topar dışarı çıkardılar. Bir tarlaya getirdiler ve yüzükoyun yere yatmamı söylediler. Daha sonra "Biz buradan uzaklaşıncaya kadar bu vaziyette duracaksın" dediler. Onlar gittikten sonra kalkıp o meykide bulunan bir akrabamın evine gittim. Hepsinden şikayetçiyim ve cezalandırılmalarını istiyorum" dedi.

Baskın'ın anlattıklarının doğru olduğunu söyleyen ve bazı eksiklikler olduğunu kaydeden itirafçı Bilgiç de, "Olay günü Özel Harekat Tim görevlisi Fatih Özhan'ı, korucu Mehmet Emin Ergen'in evinden aradık ve geldi. Daha sonra da burada planlamaayı yaptık. Olaydan sonra da yine Fatih Özhan'ı aradık, araç istedik. Daha sonra gelen araçla kaçırdığımız kişiyi, Özel Harekat Binası'na götürdük" diye konuştu.

Duruşmada, Baskın'ın avukatı Yaşar Altürk ise, çete olayının ortadan kaldırılmak istendiğini ve bazı kurumların bu konuda uğraş verdiğini belirtti. Altürk, Astsubay Hüseyin Oğuz'un ilk olarak aldığı Bilgiç'e ait ifade tutanaklarının, önce Susurluk Komisyonu'nda ortaya çıktığnı kaydederek, şöyle konuştır. "İtirafçı Bilgiç'in ilk ifadesini içeren kasetler halâ bulunmadı. Delillerin değerlendirilmesi için bu kasetin bulunması gerekir. Bu olayla ilgili olarak biri Hakkari Ağır Ceza'da, biri Van DGM'de ve öteki de Diyarbakır DGM'de olmak üzere 3 ayrı dosya var. Bu olay ortadan kaldırılmak isteniyor. Olayla ilgili bütün delliler Hakkari Ağır Ceza Mahkemesi'nde bulunuyor. Bu dosyaların birleştirilmesi gerekir. Bunu talep ediyorum."dedi.

Sanik avukatlarından Kahraman Turgut ise, itirafçı Bilgiç'in PKK tarafından bilinçli olarak yetiştirilerek gönderildiğini iddia etti. Turgut, "Şu an Bilgiç serbest bırakılırsa, gideceği yer PKK kampıdır. Bu PKK'nın bir eylem biçimidir. Bilgiç amacına ulaştı" şeklinde görüşler ileri sürdü.

Daha sonra kısa bir ara veren mahkeme heyeti, sanık avukatlarının tahliye

istemlerini reddederken, Bilgiç'in ilk ifadesi ve korucu sanıkların olaylarla ilgili yer gösterme çekimlerinin yapıldığı kasetlerin gelmesi için ilgili yerlere, Susurluk Komisyonu'ndaki ifade tutanaklarının gönderilmesi için de İçişleri Bakanlığı'na yazı yazılmasına karar verdi. Duruşma 8 ekim tarihine ertelen-

DIYARBAKIR

- ROJ -haber

Adalet Taşanlar'a uygulanacak m1?

dürülen Evrensel Gazetesi muhabiri Metin Göktepe cinayetini soruşturan İçişleri Bakanlığı müfettişlerinin hazırladıkları ilk raporda, dönemin İstanbul Emniyet Müdürü Orhan Taşanlar ile yardımcısı Kemal Bayrak'ın da yargılanması gerektiğini bildirdikleri, ancak dönemin İçişleri Bakanı Teoman Ünüsan'ın bu isteme karşı çıktığı belgelen-

Göktepe'nin gözaltında polisler tarafından dövülerek öldürülmesinin ardından, İçişleri Bakanlığı müfettişleri soruşturma başlatmışlar ve hazırladıkları raporda 48 polisin yargılanması gerektiğini bildirmişlerdi. Müfettişlerin 24 Ocak 1996 tarihini taşıyan bu rapordan önce başka bir rapor hazırladıkları ve Taşanlar ile Bayrak'ın da yargı-

belgelendi. Belgeye göre, İçişleri Bakanlığı müfettişleri tarafından hazırlanan ilk rapora, Ünüsan tarafından düşülen "Taşanlar ve Bayrak dışındakilerin soruşturması uygundur" notu üzerine müfettişler bir rapor daha hazırlamak zorunda kaldılar. müfettişler, 24 Ocak 1996 tarihini taşıyan ikinci raporlarında, Taşanlar ve Bayrak'ın adını 'soruşturulması uygun görülen emniyet görevlileri'nin arasından çıkardılar

Göktepe'nin gözaltında öldürüldüğü dönem İstanbul Emniyet Müdürü olan Taşanlar, Ümraniye Cezaevi'nde öldürülen tutukluların cenaze töreninden bir gün önce cenazeye katılacakların gözaltına alınması için emir vermiş, henüz herhangi bir olay gerçekleşmeden ve-

Haber Merkezi- Gözaltında öl- lanması gerektiğini bildirdikleri rilen bu emrin yasal olmadığı ifade edilmişti. Taşanlar, Göktepe'nin öldüğü anlaşıldıktan sonra da "Böyle bir şahıs gözaltına alınmamıştır" açıklamasını yapmıştı. Taşanlar, yasadışı emir vermek ve cinayeti örtbas etmeye çalışmakla suçlanmıştı. Göktepe soruşturmasından kurtulan Taşanlar, yasadışı emir vermek ve cinayeti örtbas etmeye çalışmakla suçlanmıştı. Göktepe soruşturmasıdan kurtulan Taşanlar, daha sonra Bursa Valiliği'ne, Kemal Bayrak ise Bursa Emniyet Müdürlüğü görevine atanmıştı.

Raporun açığa çıkmasından sonra yargının tutumu merakla bekleniyor. Taşanlar hakkında dava açılacak mı? kamuoyunun yanıtın beklediği bu sorunun yanıtını bakalım yeni hükümet verebilecek mi?

Haber Merkezi-16 Mart davasında 19 yıl sonra ilk kez bir sanık mahkeme önüne çıktı. 16 Mart 1978 yılında İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi önünde 7 öğrencinin ölümü ve yaklaşık 50 kişinin yaralanmasıyla ilgili davada "ülkücü" olduğunu söyleyen sanık Özgün Koç, hakkındaki suçlamayı reddetti. Poliste verdiği ifadeyi kabul ederken, bomba atacağı yönündeki tehditini mahkeme huzurunda kabul etmedi. Bu ifade o dönemde ifade alan polisler tarafından mahkeme dosyasına konul-

İstanbul 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davaya tutuksuz olarak yargılanan sanık Özgün Koç, 'adam öldürmeye teşebbüs' suçlamasıyla hakim huzuruna çıktı. O tarihte istanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi 1. sınıfta öğrenci olduğunu söyleyen koç, "O gün solcu öğrenciler polis gözetiminde dışarı çıkıyorlardı. Ben henüz okuldan çıkmamıstım. Birden dışarıda bomba ve silah sesi duydum. Hemen yerlere yattık. Daha sonra polisler yere yatmamızı söylediler biz de yattık.

Daha sonra polis siz gidebilirsiniz dedi ve bizde çıktık. Olayın ardından 'Platin' isimli kahvehaneye gidip arkadaşlarla olayı değerlendirdik, Ancak 7 kişinin öldüğünü ertesi günü gazetelerden öğrendim." dedi.

Koç bu olaydan sonra kısa bir süre gözaltına alındığını ancak hakkında dava açılmadığını kaydetti. 1996 yılında 'karşılıksız çek' suçundan Kastamonu Daday Cezaevi'nde yattığı sırada basında isminin yer aldığı bir haberin yayımlanmasından iki ay sonra Cumhuriyet Başsavcılığına

'16 Mart dayası'yla ilgili ifade

verdiğini söyledi. Duruşmaya tanık olarak gelen Platin Kıraathane'nin sahibi Turgut Akın ise, 1972-1985 yılları arasında işlettiği Platin isimli kahveye 1975 yılına kadar 'solcu'ların geldiğini belirterek, "sonra baskın gibi birşey oldu ve bir daha solcular gelmedi. O tarihten sonra kıraathanemi ülkücüler kendi evleri gibi kullanmaya başladılar" dedi.

Söz alan müdahil avukatlarından Cem Alptekin, sanık Koç'un ifadelerinde çelişkiler bulunduğunu kaydederek, Özgün Koç'un isminin 18 yıl boyunca Emniyet tarafından saklandığına da dikkat çekti. Oalay günü polislerin katliama gözyumduğunu ifade eden AV. Alptekin amir sıfatıyla Beyazıt meydanında bulunan, şimdi Nevşehir valisi olan Reşat Altayın olayı örtbas etmek için belgeleri gizlediğini, ve kendisinin Abdullah Çatlıyla görüştüğünün ortaya çıktığını hatırlattı. Avukatlardan Suat Parlar'da dönemin İçişleri Bakanı ile Lokman kundakçı arasında konuya ilişkin geçen konuşmalara atıfta bulunarak

'katliamla ilgili itirafların bulun-

Dairesi kurucusu korkut Eken ve MİT Kont-terör dairesi eski başkanı Mehmet Eymür'ün Susurluk kazasının ardından TBMM Komisyonu'nda Çatlı'yı tanıdıkları yönünde ifade verdiklerini

Alptekin, Eymür ve Eken'in Özgün ifadelerinde adı geçen Mahmut Celalettin Öğrenir'in de tanık olarak dinlenmesini talep etti.

Avukat Suat parlar ise katliamdan kısa bir süre önce 2. Kolordu'dan TNT kalıpları çalındığını ileri sürerek, bu konuda MİT ve Jandarma istihbarat birimlerinin elinde belge olup olmadığının sorulması isteminde bulundular. Avukatlar ayrıca sanık Özgün Koç'un tutuklu olarak yargılanmasını talep ettiler. Mahkeme heyeti Eken ve Eymür'ün dinlenmesi konusundaki talebin bir sonraki celsede karar bağlanmasını Koç'un tutuklanması talebinin reddini kararlaştırıp duruşmayı 20 Ekim'e er-

Bergama direnişi tüm Türkiye'ye yayılıacak

aranmasına karşı 7 yıldır mücadele eden Bergama köylüleri "siyanürlü şirket" olarak adlandırdıkları Eurogold'u protestolarını Boğaziçi Köprüsü'ne taşıdılar.

Eylemlerini "sivil itaatsizlik" olarak nitelendiren Bergamalılar, Eurogold bölgelerini terk edene kadar bu işin peşini bırakmıyacaklarını vurgulayarak yargının kendileri lehine verdiği kararların uygulanmasını iste-

Bergama'dan 3 otobüsle hareket eden yaklaşık 250 Bergamalı, Boğaziçi Köprüsü'ne ulaştı. Köprünün ortasında otobüslerinden inen Bergamalılar, köprünün korkuluklarına tek sıra dizildi ve gerdikleri halatla köprüa kertemsili olarak bağlandışı

Bergamalı kadınlar ile belden yukarıları çıplak olan erkekler, "Yetti gari, siyanürlü altına ölünceye kadar hayır, Siyanür bilimcisi Bergama halkı" yazılı pankartı açtılar. "Siyanürcü şirket Bergama'yı terk et", "Susma, sustukça sıra sana gelecek", "Türkiye Afrika olmavacak", "Vur vur inlesin Ankara dinlesin, "Halkız haklıyız kazanacağız", "Eurogold gidecek bu iş bitecek" sloganları atan Bergamalılar adına söz alan CHP Bergama İlce Baskanı ve Cevre Yürütme Kurulu Başkanı Oktay Konyar, Dünyada hiçbir köyün 7 yıl toplumsal muhalefeti sürdüremediğini belirtti.

Artvin, Eskişehir, İzmir ve Balıkesir'de altın arandığını kaydeden Konyar, Mücadelelerinin sadece Bergama'yla sınırlı olmadığını vurguladı. Eurogold'ın yetkililerden aldığı destekle

Bölgelerinde siyanürle altın çok rahat çalıştığını söyleyen Konyar, "Onları askerler koruyor, askerlerle çatışacak gücümüz yok. Bunun için İstanbul'a geldik. Sesimizi duyurmak için her yöntemi denedik. Korkunç bir ıstırap içindeyiz. sesimizi duyurmak için bundan sonra da her yöntemi deneyece-

> Konyar, yargının Bergama hakkında verdiği kararların uygulanmasını, yürütmenin durdurulmasını ve yeni hükümetin kendilerine verdiği "madeni kapatacağız" sözünü tutmasını istedi. Yaklaşık 1.5 saat süren eylem sırasında gazeteci ve televizyoncular da fotoğraf makineleri ile kameralarını yere bırakarak eylemcilere alkışlarla destek verdi.

Boğaziçi w Koplusu'niği kullanan distanbullular dasi kornalarıyla Bergamaların eylemine katıldılar. Eylemi yetkili bir kişi gelinceye kadar sürdüreceklerini söyleyen Bergamalılar, polisin kendilerine izin vermemesi ve çevik kuvvetin köprüye gelmesi üzerine, yaşama hakkının bedeleni köprüden atlayarak ödeyeceklerini belirttiler. "Bu toprak için atalarımız öldü, biz de ölürüz" diyen Bergamalılar daha sonra polisin "gözaltı" olmayacağı sözüyle geldikleri otobüslere binerek Sultanahmet'e hareket ettiler. Haliç tünel çıkışına kadar polis eskortuyla giden Bergamalıların otobüsleri burada durduruldu.

Polisin kendilerine izin vermemesi üzerine Emniyet Müdür Yardımcısı Hüseyin Arpacı'yla konuşan Konyar, İstanbul'u görmek ve Sultanahmet'te çay içmek istediklerini ifade etti. Bergamalılardan eylem yapılma-

vacağı sözü alan Arpacı, daha sonra gruba izin verdi. Sultanahmet'e gelen Bergamalılar, Sultanahmet Parkı'nın çimenlerine oturarak piknik yaptılar.

Burada bir basın açıklaması yapan Oktay Konyar, "Bugüne dek aşk yüzünden veya ekonomik yoksunluk nedeniyle insanların intihar etmek için geldiği köprüden, çevre içinde gerekirse intihar edileceğini gösterdik" dedi.

Halkın kendi geleceğiyle ilgili uygulamalarda söz sahibi olması gerektiğini söyleyen konyar, "Biz Türkiye'de yalnızca çevre mücadelesi yapmıyoruz, kirlenen siyasetin de temizlenmesini istiyoruz" diye konuştu.

Yanlarında, getirdikleri yiyecekleri gazeteciler ve turistlerle paylaşan Berkendilerini gamalılar, merakla izleyen yabancı konukları Bergama'ya davet ettiler. Grup daha sonra Çanakkale'ye gitmek üzere hareket etti.

Köprüsü'nde Boğaz düzenledikleri eylemin ardından Çanakkale'ye giden Bergamalılar, iskeleden Cumhuriyet Meydanı'na kadar yürüyerek Eurogold firmasını protesto ettiler. Meydandan tekrar iskeleye dönen eylemciler burada bir süre oturarak "Eurogold kudurdu, halkı uyuttu" sloganları attılar. Eylemciler daha sonra Balıkesir'in Edremit ilçesine hareket ettiler.

Bergama'da siyanürlü altin çıkarma çalışmalarına uzun zamandır direnen Bergama halkı geri adım atmayacak ve eylemlerini tüm ülkeye yaymak amacında oldukları görülüyor.

Haber Merkezi

Ecevit'in Toprak Reformu Maratonu Sonuçlanıyor

Cemal ARTUC

aşbakan Yardımcısı Bülent Ecevit Kürt sorununu toprak reformu ile çözmekte kararlı. Bu parlak projesini muhalefetteyken sıkça ve ısrarla tekrarlayan Ecevit, şimdi iktidar ama çaresiz ve eskisi kadar inatçı değil. Geçenlerde bir sözünü edecek oldu, sonra parayı hatırlattılar sustu. Artık bu son iktidarında bir şey yapamazsa 'fikirlerim iyi idi ama uygulanacak memleket yok' diyecek sanırım. Kürt ağalar da veryansın ediyorlar, "Bir karış toprağımızı vermeyiz kimselere" diye tutturmuşlar. Hatta daha ileri giderek biz böyle diyoruz ama devlettir bu, alır alır diye düşünerek kendilerince önlem bile almışlar. Toprakları kağıt üzerinde çocuklardan başlayarak payetmişler. Biz ağalarımıza çok emin bir şekilde ve hiç güvenmediğimiz Türk devleti adına teminat veriyoruz. Hiç bir şekilde topraklarınıza dokunulmayacak. O görev ileride başkalarına bırakılmış. Onlar iktidara geldiğinde hali meyalinize bakacaklar sizin bu günkü koşullardan daha iyi yaşayacağınız bir gelecek sağlayarak elinizden alacaklar. Buna siz bile itiraz etmiyeceksiniz.

Hiç bir hükümet ağalarımıza dokunamıyacak çünkü arkalarında çok büyük bir güç var. Ülkemizdeki tek dayanakları bir avuç işbir-likçi ile ağalar olan Türk devleti hiç bir şekilde bu sadık müteffiklerini karşısına almak istemez. 'Solcu' kimliği ile caka satmaya çalışan Ecevit, TC'nin kuruluşundan bu güne kadar niçin ağalara dokunulmadığını çok iyi bilir. Bilir ki, o ağalar olmasa ve Kürt toplumu bu çerçevede bölünmüş olmasa, bir dakika bile yabancı tahakümü altında kalmayacaktır. Kürt ulusal hareketi yıllarca azınlık hareketi olarak kaldıysa nedeni bu bölünük sosyal yapıydı. Son yıllarda gerek ekonomik gerekse siyasi nedenlerle Kürtler, şehirlere dolmaya başlayınca uluslaşmanın önü de açıldı. Köylüler sadece topraklarından kopmadılar aynızamanda bin yıllık geleneklerinden de koptular ve özgürleştiler. Modern ulusal hareketin birer unsuru haline geldiler. Bunu Ecevit bilmiyor mu? Bal gibi biliyor. O halde devlet uyuşuk Kürdü kendi eliyle niçin uyandırsın? Bunu asla yapmaz. Ecevitin derdi köylü, toprak, geri kalmışlık falan değil, o daha çok hareketin tanımınışgaramanık kafankarışıklığı usz yaratmak pasinden İnönü'nün öğrencisi ola- mi rak o'ndan "bunları uyandırmayalım, bırakalım geri kalsınlar" tavsiyesini defalarca almıştır. Boşuna dememişler "hasmına silah sıkacağına kafasını karıştır" diye, Ecevit'te bunu yapıyor. Bunca yaşanmışlığa rağmen Kürt

Bahse konu edilen sorunlar; geri kalmışlık,toprak sorunu issizlik ve öteki sorunların tümü var, ancak bunlar ulusal soruna endeksli sorunlar. Ulusal sorun çözümlenmeden cözülemez sorunlardır.

sorununu yok saymak için bü tür manipülas-

yonlara başvuruyor.

Yıllar önce 'Doğu ve Güneydoğu kalkınma planları" adı altında projeler hazırlatıldı uzmanlara. Sermayenin bölgede yatırıma dönüşmesi için tedbirler paketi sunuldu. Pilot bölgeler tespit edilerek bölgenin kalkınmasına buralardan başlanacağı söylendi. Tümü fiyaskoyla sonuçlandı. Çoğunlukla bu öneri paketlerinin ulusal hareketin yükselme trendine giriği anlara denk düşmesi olayı daha anlaşılır kılıyor. Ulusal hareketi boğmak için sömürgeci politikaların birer versiyonlarıydı bütün bunlar. Bugünde köykent projesini ileri sürüyorlar. Köykentler yeni bir fikirmiş gibi sunuluyor. Oysa İsrail Filistin'de, ABD Vietnem'da, Fas ve Tunus Batı Sahra'da benzer uygulamalara başvurdular ve hiç biri çare olmadı. Yakın geçmişin bu taze örnekleri hafızalarda canlı başarısız örnekler olarak duruyorlar. Alev topuna dönmüs yığını yerinden kıpırdatmak, alevin başka alanlara sıçramasına yol açar. Göçertmeler Kürt hareketini metropollere taşıdı. Son dönemlerde Hatay'a, Karadeniz bölgesine, Toroslara ve İç Anadoluy'a sıçrayan gerilla hareketini de bu

De Klerk emekli

oldu

Haber Merkezi- Güney Afrika'da yıllarca uygulanan ve ülkedeki siyah nüfusa "ikinci sınıf vatandaş" muamelesi yapma temeline dayanan apartheid'ın (ırkçılık) uygulayıcısı ve sonrada ortadan kaldırılmasında önemli rol oynayarak bir döneme imzasını atan eski Cumhurbaşkanı Frederik De Klerk politikayı bıraktı.

1994'te gerçekleştirilen ve ülkedeki tüm ırkların katıldığı ilk seçimden bu yana en büyük muhalefet partisi olma özelliğini koruyan Ulusal Parti'nin genel başkanlığını da yürüten De Klerk'ın bu görevinden de ayrıldığı belirdirildi.

Güney Afrika Cumhurbaşkanı Nelson Mandela, De Klerk'in istifasıyla ilgili olarak "Bir şekilde Güney Afrika'nın, acılı bir dönemin sona erdirilmesi konusunda katkıda bulunan De Klerk'i unut-

mayacağını tahmin ediyorum" dedi. Uzun yıllardır parti liderliğini sürdü-

ren De Klerk'in yakın çalışma arkadaşlarına artık partinin yeni bir kana ihtiyaç duyduğunu söylediği belirtiliyor. De Klerk'in istifasının ulusal Parti'de yaşanan bölünmüşlük ve hoşnutsuzlukla aynı döneme rastlaması dikkat çekti.

De Klerk 1989'da Cumhurbaşkanı seçildiğinde, partisinin ortaya çıkardığı apartheid'ı sürdürecek ılımlı bir lider olarak görülüyordu. Ancak, kendisinden beklenenin aksine "Beyaz egemenliği sona erecek aksi takdirde Güney Afrika'da hiçbir zaman barış olmayacak" açıklamıasıyla ülkesinde yeni bir dönemin başlamasına ön ayak olmuştu.

Asya kalkınıyor ama aç

Haber Merkezi- Asya dünyanın en hızlı kalkınan kıtası belki, ama Moğolistan'da Hindistan'a kadar uzanan coğrafyada 1 milyar insan hala günde 1 dolarla (165 bin TL) geçinmek zorunda,

Dünya Bankası tarafından yayımlanan rapora göre, Asyalıların çoğu kırsal kesimde yaşıyor. Kalifiye mesleklerden, sosyal, sağlık hizmetlerinden, sağlıklı beslenmeden nasiplerini alamıyor.

Bu durum uzmanları hızlı ekonomik kalkınmanın daha ne kadar sürebileceği üzerine kara kara düşündürtüyor. Tabii zenginle fakir arasında giderek açılan uçurumda başlıbaşına bir endişe kaynağı.

1 Dolarla geçinmek demek, temiz içme suyundan, hijyenden, okuldan mahrumiyet demek. Ayrıca ölüm oranının yüksekliği, yaşam süresinin kısalığı da fakirlerin kaderi. Günde ancak bir öğün yemek yiyebilmek de cabası.

Fakirliğin belinin kırıldığı Asya ülkeleri 'Kaplanlar' diye bilinen Hong Kong, Güney Kore, Singapur ve Tayvan; büyük ölçüde ortadan kaldırıldığ iki ülke ise Tayland ve Endonezya. Dünya Bankası uzmanlarından Michael Walton'a göre, "Bu, tarihte eşi benzeri görülmemiş bir başarı." 1970'lerde her

10 Asyalıdan 6'sı fakir olarak değerlendirilirken 1990'lı yıllarda bu oran 10'da 2'ye çekilmiş durumda.

Fakat bu rakamlar ortalığın güllük gülistanlık olduğu anlamına gelmiyor. Her şeyden önce eşitsizlik dizboyu. Belli gruplar-ki bunlara bazan etnik azınlıklar da dahil olabiliyor-kalkınma alanı dışında birakiliyor ya da ana gruptan daha yavaş bir kalkınma hızına mahkum ediliyor. Kaplanlar'da bile kalifiye elemanlarla vasıfsızlar arasındaki uçurum giderek derinleşiyor.

Oxfam international adlı yardım örgütü uzmanlarından Veena Siddarth, bazı Asya ülkelerinde zenginleşmenin, akıllı ekonomi politikaları sayesinde değil, fakirlerin sırtından sağlandığı, ancak fakirlerin ortaya çıkan refahtan yeterince pay alamadığı görüşünde.

Amerikan araştırma kuruluşlarından Brookings enstitüsü'nden Edward Lincoln da bazı Asya ülkelerinde fakirlikle mücadelenin hayranlık uyandırıcı boyutlarda bulunduğunu kabul etmekle birlikte ekonomik kalkınmanın süreceğine dair hiçbir güvence bulunmadığına dikkat çekiyor. lincoln'a göre, "Bu kadar yüksek kalkınma oranı tutturan hükümetler hata yapabilir. Japonya'da 60 ve 70'li yıllarda tır-

mandıktan sonra 80'lerde inişe geçti. Aynı durumu bazı Asya ülkelerinde de görüyoruz."

tulamayan Asya ülkelerinin başında Kamboçya, Çin, Laos, Vietnam ve Moğolistan geliyor.

Asya'nın fakirliğinin kendi başlarında patlayacağından endişe duyan Batılı devletler bu durumdan kendilerinin de sorumlu oldukunutarak tespitlerde bulunuyorlar. Tehlikeyi ülkelerinden uzak tutmak çabasındalar. Biliyorlarki günümüzde Dünyanın en uç noktasında patlak vercek bir olay kendilerini dışında tut-

Bu kez korucular mayın kurbanı Fakirliğin pençesinden kur- Şırnak'ta nöbet tuttukları mut Şen mayın parcalırının

mevziye giren koruculardan 4'ü döşenen mayının patlaması sonucu parçalanarak canverirken, 1 korucu da yaralandı. Abdullah Altürk, Naif ürek, Yakup Tank, Ali Ürek ve Mahmut Şen adlı korucuların mevziye girmesi ile birlikte kim tarafından yerleştirildiği saptanamayan bir mayın patladı. Abdullah Altürk (40), Naif Ürek (45), Yakup Tank (26) ve Mah-

viicutlarına saplanmasıyla can verirken Ali Ürek adlı korucu ağır yaralı olarak Şırnak Askeri Hastanesi'nde tedavi altma alındı. Mayının, korucuların nöbet değişimi sırasında konulduğu sanılıyor. Patlamanın olduğu yer dikkate alındığında mayının askerler tarafından korucuların + nöbet değişimi sırasında yerleştirilmiş olabileceği belirtiliyor. Haber Merkezi

Ulusal kimlikli legal bir partiye doğru

Selim MURAT

Türk devletinin, Cumhuriyetin kuruluşundan beri izleyegeldiği imha ve inkar politikası, Kürt halkının özgürlük mücadelesini durduramamış; Kürt sorununda adil ve demokratik bir çözüm, gelinen aşamada kendini daha çok dayatmaktadır. Özgür ve mutlu bir yaşam özlemi, giderek daha geniş kitlelerde yankı buluyor. Çünkü son birkaç yılın birikip getirdiği sorunlar yumağı, sadece Kürtlere değil, TC devlet sınırları içinde yaşayan diğer halklara da ağır yükler getiriyor. Askeri çözümde ısrar, siyasal ve toplumsal alanlara da belirgin bir şekilde yansıyor.

Ne var ki, Türk devleti, başta Kürt halkı olmak üzere, halklarımız açısından kan ve göz yaşından başka bir şey getirmeyen geleneksel yıldırma, sindirme ve imha politikalarında ısrar ediyor, en sıradan talepleri bile yeni baskı ve zulümle boğmaya çalışıyor. Sayıları 3000'i çoktan aşmış köy ve mezranın yakılıp yıkılması, milyonlarca insanın göçü, sayısız kayıp ve "faili meçhul" cinayet, binlerce insanın dağlarda, sokaklarda katledilmesi, onbinlerin işkence tezgahlarından geçirilmesi ve benzeri kimi sonuçlar, devletin nasıl bir "çözüm"de, daha doğrusu çözümsüzlükte ısrar ettiğini gösteriyor.

Devletin bu geleneksel yaklaşımına rağmen Kürt halkı değişik düzey, boyut ve şekillerde özgürlük talebini dile getirmis, varattığı örgütlüklerle bu mücadelesini günümüze dek taşıyabilmiştir. Açıktır ki, örgütsüz mücadelenin başarıya ulaşması mümkün değildir. Nitekim, bu bilinç, Kürt ulusal güçlerinin kendi kimlikleriyle siyasal illegal örgütlenmeler yaratmalarını beraberinde getirmiştir. Kürtlerin siyasal olarak illegaliteye itilmeleri, kendi istemleriyle olmamıştır; Bu tümüyle Türk devletinin izlediği politikaların sonucu olmuştur. Bu durum Cumhuriyet tarihi boyunca, Kürtlerin legal siyasette kendi kimlikleriyle ortaya çıkmalarını engellemiştir. Kürt sorununun çözümünde elbette ki muhatap olan siyasal bir örgütlenme birikimi vardır. Ama, artık bu muhatap olma gerçekliğini açık bir şekilde, legal siyasette de somutlaştırmanın zamanıdır; hatta bu konuda geç bile kalinmiştir. İşte, bu anlayıştan hareketle bizler, bugüne değin siyasal yaşamını HADEP'te sürdüren Ulusal Devrimci Güçler olarak legal siyasette uzun bir dönemdir savunageldiğimiz ulusal kimlikli bir legal partiyi yaratmak hedefiyle, bağımsız bir çizgi üzerinde bir siyasal hareket başlatma gereksinimini duyduk. Kürt halkının legal siyasal örgütlenme hakkını savunacak ve bunu pratikte somutllavacak bir adım olarak bu çalışmaya yöneldik. Elbette ki, ulusal demokratik mücadele içindeki tarihimiz HADEP ve son bir kaç yılla sınırlı değidir. En genel ifadeyle, bizler, 30 yıllık bir mücadele birikiminin devamcıları ve mirasçıları olarak, bugüne değin düşe kalka da olsa, elden düşürmediğimiz, halkımızın mücadele bayrağını, bugün farklı bir kulvarda, farklı bir şekilde yürütmekteyiz. Geçmişimize ve bugünümüze sahip çıkarak, yaşamın her alanında yürütmekteyiz. Geçmişimize ve bugünümüze sahip çıkarak, yaşamın her alanında yürütülen özgürlük mücadelesini yadsımadan; önemli bir boşluğun yaşandığı legal siyasal sahnesine yeni ve farklı bir kimlikle çıkma gereksiniminden hareketle, halkımızın sesi olmaya çalışacak bir siyasal oluşuma yö-

Bu oluşumun nedeni, perspektifi ve yapısı hakkındaki temel anlayışımızı açmadan önce, bugüne değin içinde yeraldığımız DEP ve HADEP sürecini genel hatlarıyla da olsa değerlendirmeyi bir zorunluluk olarak görmekteyiz. Bu süreci temel boyutlarıyla irdelemeden yeni hareketlenmenin anlam ve önemi, yeterli oranda, yerli yerine oturtulamayacaktır.

DEP ve HADEP Süreci

Bilindiği gibi, 1993'te Kürt ulusal güçleri arasında protokollerle birlikte başlayan diyaloğ ve ulusal işbirliği süreci, legal siyasette de yansımasını buldu. Ve en geniş Kürt ulusal demokratik güçlerinin katılımıyla DEP süreci başlatıldı. DEP'in kuruluş sürecinde yakalanan tarihsel fırsat değerlendirilerek, Kürtlerin kendi ulusal kimlikleriyle legal siyaseti yürütmeleri tarafımızdan ısrarla savunulmasına rağmen, ne yazak ki, bu konuda diğer kesimlerden destek bulamadık. Ve sonuçta, değişik düşüncelere sahip Kürt siyasal çevreleri ve bağımsız aydınların ortak katılımlarıyla "Türkiyeli" bir parti olarak DEP kuruldu. Bizler de

" ürk devletinin, Cumhuriyetin kuruluşundan beri izleyegeldiği imha ve inkar politikası, Kürt halkının özgürlük mücadelesini durduramamış; Kürt sorununda adil ve demokratik bir çözüm, gelinen aşamada kendini daha çok dayatmaktadır. Özgür ve mutlu bir yasam özlemi, giderek daha genis kitlelerde yankı buluyor. Çünkü son birkaç yılın birikip getirdiği sorunlar yumağı, sadece Kürtlere değil, TC devlet sınırları içinde yaşayan diğer halklara da ağır yükler getiriyor. Askeri çözümde ısrar, siyasal ve toplumsal alanlara da belirgin bir şekilde yansı-

Kürt ulusal güçleri arasında başlayan ulusal işbirliği ve diyaloğ sürecinin içinde yeralmak ve bu süreci pekiştirmek amacıyla DEP'te yer aldık. Fakat, ne yazık ki, çok geçmeden, DEP'te çoğunluğu oluşturan kesim, birlik ruhuna tümüyle ters yönelimler içerisine girmeye başladı. Benmerkezci, dargrupçu ve tasfiyeci yaklasımlar sergilendi. Bu durum, biz dahil, DEP içindeki diğer çevrelerde ciddi rahatsızlıklara yolaçtı. Bu rahatsızlıklar, DEP'in 1994 Yerel Secimleri'ni boykot etmesi ve çoğunluk kesiminin dıştalayıcı tutumlarının ileri boyutlara varmasıyla yeni bir boyut kazandı. Yeni süreç, DEP'in hakkında açılan kapatma davası ve yeni bir parti çalışmasının başlamasıyla farklı bir renk aldı. Bu süreçte Ronahi ve Hewdem çevreleri yeni parti çalışmalarına katılmazken; geriye kalan Kürt ulusal cevreleri, ortak bir protokol etrafında yeni parti çalışmalarını sürdürdüler. Ve sonuçta, birbirlerinin siyasal varlık, 1 hak ve kişiliklerine saygıyı içeren bir protokolle HADEP kuruldu. Bizler de bu anlayışla HADEP'te yeraldık. Elbette ki bu süreçte yer alışımızın temel nedeni, Kürt ulusal güçleri arasındaki birlik çalışmalarının henüz sürüyor olmasıvdı. HA-DEP'te Demokratik Birlik Grubu adıyla çalıştık ve değişik düzeylerde görev ve sorumluluklar aldık.

Açıktır ki, iki yılı bulan bu HADEP sürecinde bizler de tüm alan ve birimlerde gereken katılım, performans ve aktiviteyi sağlayamadık. Birçok arkadaşımız DEP sürecinde çoğunluk kesiminin sergilediği sekter tutumları ve bunların genel dargrupçu yaklaşımlarını gerekçe göstererek çalışmalara katılmazken; küçümsenemeyecek bir kesim de, ne yazık ki, bu çalışmanın gerektirdiği fedakarlık ve zorukları karşılayamayacağından yeterince aktif katılımda bulunmadı. Sonuçta, HA-DEP'te göstermemiz gereken verimin1/3'ünü bile gösteremedik. Genel hantallık, nemelazımcılık, duyarsızlık, bu alanda da tüm yakıcılığıyla kendisini göterdi. Elbette ki, sorun sadece bununla ifade edilemeyecek bir durum arz ediyor. Biz gereken aktiviteyi gösteremezken, ne yazık ki, HADEP'teki çoğunluk kesimi de, her fırsatta bizleri etkisizleştirme, siyasal kişiliğimizi tanımama ve bizleri tasfiye etme yönünde elinden geleni ardına koymadı. DEP'te sergilenen tutumlar, daha üst boyutta HADEP'te de sürdürül-

Bu süreç, özellikle 24 Aralık 1995 Secimleri'nden sonra daha bir belirginleşti. 24 Aralık Seçimleri'nde, beklenen düzeyde olmasa da HADEP'in yakaladığı oy potansiyeli Kürdistan'da oluşan hava, devletin HADEP'e biraz daha yumuşak davranarak bazı konularda muhatap almaya baslaması; HADEP'teki çoğunluk kesiminin, kendi dışındaki siyasal çevrelere karşı tutumlarında gözle görülür bir değişikliğe yöneltti.. "Yeniden Yapılanma" adı altında PM üyeleri atamayla il başkanlıklarına gönderilirken, yerel düzeylerde de adım adım diğer kesimlerin tasfiyesine gidildi. Ve en son HADEP 2. Olagan Kongresi öncesinde "Bundan sonra her HADEP'li kişi olarak sürece katılaçak; hiç bir siyasal kesimle HADEP yeniden yapılanması belirlenmeyecek, muhataplar kişisel düzeyde olacaktır" denilerek; HADEP'in kuruluşunda HA-DEP'i olusturan kesimlerin mutabakatıyla belirlenen protokol hiçe sayıldı. HA-DEP tek renkli, tek sesli bir yapıya dönüşrütülmek istendi.

Bu dunım, elbene ki bizleri de sorunu yeniden değerlendirerek yeni bir politika belirlemeye yöneltti. HADEP 2. Olagan Kongresi öncesinde şu temel politikayı belirledik: Bu süreçten itibaren, HA-DEP'te kalışımızı devam ettirecek olan iki temel nokta vardır: Birincisi, HADEP artık kendi Kürt kimliğini açıkça dile getirerek, Kürt kimlikli bir ulusal demokratik parti olarak siyaset sahnesinde yer almalıdır. İkincisi de, HADEP'in çoğunluk kesimi, HADEP'te yer alan diğer kesimlerin siyasal kimliğini kabul etmeli ve kişilikli bir ittifakla, HADEP yeniden organize edilmelidir. Yani HADEP, kendi içinde gerçek bir demokratik yapıya ka-

ir ulus olarak Kürtlerin, kendi ulusal özgürlükleri için, bağımsız örgütlenmelerini yaratmaları hem meşru ve doğal bir hak, hem de bir gerekliliktir. Bir sosyal, etnik grup kendi örgütlülüğünü yaratmadan hak alma mücadelesinde başarıya ulaşması mümkün değildir. Yani örgütlü toplum, özgürlüğe en yakın toplumdur. İşte, Kürtler açısından da, bu gerçeklilik tüm açıklağıyla ortadadır. Kürtler de yaşamın her alanında örgütlenme, kendi kurumlarını yaratma ve kendi kendilerini yönetme haklarına sahiptirler. Ve bu hak zaten değişik boyutlarda uygulanagelmektedir.

vuşturulmahdır.

Evet bu iki temel durumun gerçekleşmesi halinde HADEP'teki varlığımızı sürdüreceğimizi ilgili kesimlere ilettik. Fakat ne yazık ki tüm çabalarımıza rağmen kongre gününe kadar da HADEP'in çoğunluk kesimi, bu doğrultuda adım atmaya yanasmadı. Bizleri siyasi kimliğimizle değil, tek tek kişiler olarak muhatap alma volunu sectiler. Bu tasfiyeci, dargrupçu ve anti-demokratik tutum karsısunda HADEP'in "Türkiyeli Parti" kimliğinde ısrarını da gözönünde bulundurarak, kongre günü HADEP'ten çekilme kararı aldık. Ve bunu diğer kesimlere de açıkladık. HADEP'le olan siyasal bağımız, HADEP 2. Olağan Kongresi'nin yapıldığı 23 Haziran 1996 günü son bulmuştur. Fakat, devletin, HADEP Kongresi sonrasında "bayrak indirme" olayını bahane ederek başlattığı saldırıları dikkate alarak fiilen HADEP'ten çekilmeyi belli bir dönem dondurduk. Bu tümüyle bizlerin devlete karşı bir tutumu olarak ifade edilebilinir. Ve bundan sonraki dönemde, HADEP yöneticilerinin mahkeme sürecine bağlı olarak, HADEP'le bitirdiğimiz siyasi birlikteliğimizi fiili çekilme temelinde, fiili bir kopuşla da bütünleştireceğiz. Bu durum bizlerin daha önceleri de savunageldiğimiz ulusal kimlikli bir açık Kürt Partisi için çalışmalar başlatmamıza engel değildir. Bizlerin bundan soraki tüm enerjisi ve siyasal yönelimi bu anlayış temelinde sürdüreceğimiz, ulusal demokratik kimlikli legal bir Kürt Partisi oluşturma hareketini adım adım örmek olacaktır.

Neden Ulusal Kimliklil Bir Legal

Kürt ulusal hareketinin kendi gerçekliği temelinde ve kendi kimliğiyle örgütlenmesi yeni bir olgu değildir. Kürtler legal ya da illegal bir çok siyasal, demokratik, kültürel, diplomatik vb. kurum yaratmışlardır. Elbette ki bu ayrı bağımsız örgütlenmelerin şekillenme ve bir güç olarak kendilerini kabul ettirmeleri sanıldığı gibi kolay olammıştır. Bu süreç bir yandan devletin, bir yandan Türkiye'deki Türk sol "sosyal -demokrat", dinci vh. oluşumların, bir yandan da Kürtlerin kendi içindeki engellerle boğuşarak bugüne gelebilmiştir. Yani, bugün Kürtler ve onların siyasi parti ve ulusal kurumları dünyü sahnesindeki yerlerini almışlarsa, bu uzun ve zorlu bir mücadelenin so-

Bir ulus olarak Kürtlerin, kendi ulusal özgürlükleri için, bağımsız örgütlenmelerini yaratmaları hem meşru ve doğal bir hak, hem de bir gerekliliktir. Bir sosyal, etnik grup kendi örgütlülüğünü yaratmadan hak alma mücadelesinde başarıya ulaşması mümkün değildir. Yani örgütlü toplum, özgürlüğe en yakın toplumdur. İste, Kürtler açısından da, bu gerceklilik tüm açıklağıyla ortadadır. Kürtler de yasamın her alanında örgütlenme, kendi kurumlarını yaratma ve kendi kendilerini yönetme haklarına sahiptirler. Ve bu hak zaten değişik boyutlarda uygulanagel-

Gelinen aşamada devletin legal, açık calisma alanlarını Kürtlere kapatma Kürtleri illegaliteye itme politikası, ne yazık ki, değişik boyutlarda Kürt ulusal hareketi içinde yansımasını bulmaktadır. Kürt ulusal güçleri ve aydınlarının küçümsenecek bir kesimi de Kürtlerin kendi kimlikleriyle legal siyaset sahnesine çıkmalarına karşı çıkmaktadırlar. Sorun 15 - 20 milyonluk bir ulusun legal siyasetteki temsili boyutundan çıkarılarak, genel bir "Türkiyeli" kimliği altında bir örgütlenme boyutuna indirgeniyor. Elbetteki Türkiye'deki demokratikleşme ve Kürt Sorunu birbiriyle iç içe geçmiştir. Hatta denilebilir ki, demokratikleşmenin anahtarı Kürt Sorunudur. Bu sorun cözümlenmeden, Türkiye'de demokratiklesme mümkün değildir. Ve bu sorun, çözümünü farklı ve özgün dinamikler üzerinde geliserek bulacaktır. Kürt sorununun çözüm bileşenleri dinsizinden, sosvalistine; yoksulundan zenginine tüm Kürt ulusudur. Ve öbür örgütlerin tarzı ile siyasal persfektifi de bu zeminden gelişecektir. Yani Kürtlerin bir ulus olarak örgütlenme temelleri ile, Türkiye'deki emekçi kitlelerin örgütlenme esasları bir ulusun legal örgütlenme hakkının "milliyetçilik" "güçleri böler" "dar kalır" vb. gerekçelerle reddedilmesidir ve esas handikap da bu düşüncenin bizzat Kürt aydın ve siyasetçileri tarafından savunulmasıdır. Bu sözkonusu çevreler, Kürtlere sadece illegal düzlemde siyasal örgütlenme hakki tanımaktadırlar. İllegal iken "Kürt ve Kürdistan" ile başlayan siyasi olumşumlara doğru yönelirken; iş legale gelin-

ce hemen ""Türkiyeli" kimliğine bürü-

DEP, HADEP ya da başka legal siyasal oluşumlarda yöneticilik yapanların; Türkiye'deyken, "Türkiye Partisi", "ortak örgütlenme" vb. anlayışları savunurken; yurtdışına çıkar çıkmaz, "Kürt ve Kürdistan''dan başka ifade kullanmamaları, "Kürdistan Parlamentosu" başkan ya da yöneticisi olmaları, nasıl tanımlanabilir? Bu, ancak sözkonusu kesimlerin "Kürtlerin legalde kendi kimlikleriyle siyaset yapmaları yanlıştır" anlayışına sahip oldukları sonucuna bizleri vardırabilir.

Evet, bir yandan PYSK, PKK, PSK, PDK, PRK vb. Kürt illegal örgütlerinin meşruluğu ve "gerekliliğini" savunmak, bir yandan da legal düzlemde Kürt kimlikli partilerin kurulmasını savunmamak. hatta karşı çıkmak, her halde sadece Kürtlere özgü bir"kişilik" problemidir. Hele, legal düzlemde bir Kürt partisinin kuruluşuna "güçleri böler", "dar kalır" vb. gerekçelerle karşı çıkan bir PKK'li ya da bir PSK'li ise "kişilik" problemi ne yazık ki daha derinlerdedir. Bu kesimlerin kendi varlık nedenlerini bile tartıştırır

bir yaklaşım sözkonusudur. Bu anlayıştan hareketle, soruna baktığımızda legal siyasal düzlemde yer alan ve özünde potansiyel Kürt olan HADEP, DBP, KDP'nin kendilerini "Türkiye Partisi" olarak ifade etmeleri,her sey bir vana, Kürtlerin on yıllardır sürdürdükleri örgütlenme ve kurumlaşma mücadelelerinin hiç sayılması, bu birikimin heba edilmesi lanlamını taşımaktadır. Eğer sorun "Türkiye Partisi" ise, niye ÖDP, EP, YDH vb. partilerden ayrı örgütleniyorsu-

Kürtlerin kendi kimlikleriyle legal siyaset sahnesinde yer almaları ve bunu açıkça dile getirmeleri için geç bile kalınmıştır. Bugün legal alanda ulusal kimliğimizi kişilikli bir şekilde savunmak için neyi bekliyoruz.

Elbette ki, Kürt kimliğini açıkça dile getiren ve Kürt halkının ulusal demokratik haklarını savunan özgürlükçü, demokratik, barışçıl bir ulusal partiye, devlet yöneticileri sıcak bakmayacaklardır. Ve hemen karşımıza Anayasa, partiler yasası, ceza yasası, Terörle mücadele ya-

nülmektedir. Yıllarca legal alanda HEP, gündemleştiren ve yol açıcı bir rol üstlenen bir hareket olmalıdır. Yani Kürt sorunu bağlamında kendisini dar bir çizgiye oturtmamalıdır. Her şeyden önce ulusal demokratik bir nitelikte olmalıdır. Kürt topulumunun en geniş kesimlerini varolan renk ve yönelimleriyle bağrında taşımalıdır ve temel sloganı şu olmalıdır: "20 milyonluk Kürt halkı kendisi için nasıl bir çözüm istiyor? Gerçekten demokratik ve özgür bir ortamda bu soruyu bizzat Kürt halkına soralım." Evet, doğrudan Kürt halkının iradesini ortaya çıkaracak bir ortam ve çözüm yolunu gündemleştirmek bu legal siyasal oluşumun temel varlık nedeni olmalıdır.

Kürt sorununun adil, demokratik ve siyasal cözümünü savunan ve bunun için de öncelikle kürt halkının gerçek iradesinin ortaya çıkacağı özgür ve eşit bir ortam için mücadele etmeye hazır herkesin partisi olarak, "Kürt Partisi" tüm sınıf ve katmanlardan Kürtleri kapsamalıdır. Hatta bununla yetinmeyerek, Kürt sorununun cözümünü esas alan bir programı benimseyen ve öncelikle bu sorunun çözümü için mücadele etmeyi kabul eden, Türk, Arap, Ermeni, Azeri, Asuri vd. tüm halklardan insanlar da bu partiye çekilmelidirler. Yani bu parti, dar anlamıyla sadece Kürtlerden oluşan bir parti olma-

Dünya özgür uluslarının sahip oldukları haklara Kürtlerin de sahip olmaları istemi kadar doğal bir istem olamaz. Bunun da gerçekleşmesinin yolu soruna ilişkin değişik çözüm önerilerinin özgürce tartışıldığı bir ortamda Kürtlerin bunlardan birini özgürce seçebilme koşullarına sahip olmasıdır. Azınlıkta kalanların temel hakları gaspedilmediği sürece, ortaya çıkacak sonuçlara saygılı olma baştan benimsenmesi gereken bir ortak payda

Ulusal demokratik nitelikli, böylesi bir Kürt Partisinin temel programatik hedefi Kürt halkının gerçek iradesini ortaya yaratılması iken; bu hedefe ulaşmak için aynı zamanda büyük önem taşıyan genel demokratik talepler için de mücadele

çıkaraak özgür ve demokratik bir ortamın edilmelidir. Bu partiyi HADEP DBP ve 🥒 ürt halkının kendi kimliğiyle legal alanda açık bir siyasal örgütlülüğe kavuşturulması ihtiyacı, aynı zamanda, Kürt sorununun çözümünde önemli bir araç misyonunu da oynayacaktır. Bu nedenle de böylesi bir siyasal hareket, Kürt ulusunun en geniş kesimlerinin ortak talebini gündemleştiren ve yol açıcı bir rol üstlenen bir hareket olmalıdır. Yani Kürt sorunu bağlamında kendisini dar bir çizgiye oturtmamalıdır. Her şeyden önce ulusal demokratik bir nitelikte olmalıdır. Kürt topulumunun en geniş kesimlerini varolan renk ve yönelimleriyle bağrında taşımalıdır ve temel sloganı şu olmalıdır: "20 milyonluk

Kürt halkı kendisi için nasıl bir çözüm istiyor? Gerçekten de-

mokratik ve özgür bir ortamda bu soruyu bizzat Kürt halkına

soralım." Evet, doğrudan Kürt halkının iradesini ortaya çıkara-

sal olusumun temel varlık nedeni olmalıdır.

cak bir ortam ve çözüm yolunu gündemleştirmek bu legal siya-

sası vb. bilimum engellleri dikeceklerdir. Ve bu kanunları sayesinde, Kürt halkının meşru örgütlenme hakkını, talebini boğmaya çalışacaklardır. Ama, tarih en iyi aynadır. Hiç bir yasa, hiç bir baskı, hiç bir terör ve katliam Kürt halkının meşru hak ve özgürlük mücadelesini durduramamıştır. Kaldı ki, devlet nezdinde "terörist", "bölücü" vb. sıfatlarla itham edilmek ve bilimum cezalarla kapatılmak, cezaevlerine tıkılmak için "Kürtlerin ulusal partisiyim" demeye de gerek yoktur. Nitekim daha önceleri kapatılan TBKP, SP, HEP, DEP, ÖZDEP, DDP- STP ve hakkında kapatılma davası açılan EP hiç de kendillerini "Kürt Partisi" olarak ifade etmemişlerdir. Bu partilerin kapatılmaları için programlarında "Kürt Sorunu'ndan sözetmeleri yetmiştir. Yani, açıkçası devletin Kürtlerle ilgili hiç bir nitelendirme ve çözüm öerisine tahammülü yoktur. Bu nedenle, Kürt Partisi bu alanda yeni bir adım olmakla birlikte, TC yasaları açısından diğer patilerin maruz kaldıkları uygulamalara yakın bir saldırıyla karşılaşması çok da kuraldışı bir durum olmayacaktır. Ama, açıktır ki devleti, Türkiye ve dünya kamuoyu karşısında ciddi bir çıkmaza sürükleyecektir.

Tüm Kürt ulusal güçlerini aydınları; işçisi, köylüsü, esnafı, işadamı, öğrencisi, kadını ve genciyle 20 milyonluk Kürt nüfusunu, kendi kimliğiyle legal siyaset yapma hakkını savunarak, bu doğrultuda atılan bu pratik adımı destekleyip güçlendirmeye çağıralım; kendi ulusal onuruna, yaşamın her alanında olduğu gibi, bu alanda da sahip çıkmaya çağırmalıyız. İşte, Kürt kimlikli yeni bir açık parti böylebir talebe, ihtiyaca cevap verecektir; vermelidir. Peki, böylesi bir siyasal çıkış nasıl bir perspektife dayandırılmalıdır?

Nasıl Bir Kürt Partisi

Kürt halkının kendi kimliğiyle legal alanda açık bir siyasal örgütlülüğe kavuşturulması ihtiyacı, aynı zamanda, Kürt sorununun çözümünde önemli bir araç misyonunu da oynayacaktır. Bu nedenle de böylesi bir siyasal hareket, Kürt ulusunun en geniş kesimlerinin ortak talebini KDP den ayıran temel yönü de budur. Yani Kürt ulusal sorununun çözümünü esas alarak; kısa ve uzun vadeli çözümler sunan bir parti olacaktır.

Kürt partisi, temel amacıyla bağlantılı olarak, böylesi bir amacın gerçekleşmesinde büyük önemi olan güncel demokratik talepler için de mücadele etmelidir. Öncelikli olarak kirli savaşın durdurulması başa alınmalıdır. Askeri operasyonlara, yerinde infazlara, "faili meçhul" cinayetlere, köy ve mezraların yakılıp yıkılmasına veya boşaltılmasına, köylülerin göçe zorlanmalarına son verilip şu güncel dönüsümlerin gerçeklestirilmesi için mücadele edilmelidir :

-Kürt ulusal kimliğinin tanınarak, bunun yasal ve pratik gereklerinin yerine getirilmesi. Ulusal hak ve özgürlüklerin anayasada yer alarak güvence altına alınması. Şimdiye kadar gerçekleştirilen aksi uygulamaların tümden geçersiz kılınma-

- Kürtçe radyo ve televizyon dahil basın-yayın, Kürtçe eğitim Öğretimin önündeki tüm yasal ve fiili engellerin kaldırılması. Anadille eğitim ve öğretimin devletin asıl görevi olarak benimsen-

Bölge valiliği, özel ordu,özel tim, köy koruculuğu ve benzeri özgün kurum ve örgütlenmelerin kaldırılması, kontrgerillanın dağıtılması.

Siyasi tutukluların koşulsuz serbest bırakılması, yurt dışına politik nedenlerle gitmek zorunda kalan insanlarımızın özgürce ülkeye dönmelerine olanak tanın-

- Devletin yasal ve fiili engellemeleri nedeniyle çalışmalarını illegal sürdürmek zorunda bırakılan Kürt, Türk ayrımsız bütün parti ve örgütlere açık çalışma olanaklarının sağlanması. Ulusal kimliğine bakılmaksızın isteyen herkesin parti, dernek, vakif ve benzeri kurumları oluşturma hakkı başta olmak üzere genel olarak düşünce ve örgütlenme özgürlüğü önündeki tüm engellerin kaldırılması.

Yakılıp yıkılan 3000'i aşkın köy, mezra, kasaba gibl yerleşim alanlarının devlet tarafından tekrar inşa edilmesi. Bu konuda mağdur duruma düşen insanlara

tazminat ödenerek, bunların eski yerlerine özgürce dönebilmelerinin sağlanması.

Askeri çözümde ısrarın büyük tahribatlara neden olduğu ülkemizde, ekonomik yaşamı yeniden canlandırmak için somut adımların atılması, yöresel kaynakların gerçekçi bir biçimde kullanılması ve kesintisiz kalkınmaya yönelik planların hazırlanması.

Açıktır ki, bu ve benzeri taleplerin gerçekleşmesiyle, hem özgür ve eşir bir ortam, hem de demokratik ve kalıcı bir çözüm için bir yığın engel ortadan kalkacak ve yeni dönüşümler için mesafeler almabilecektir.

Kürt partisinin, yaşanan süreçte üstleneceği görev ve sorumlulukları hakkıvla yerine getirebilmesi, herşeyden önce baştan itibaren atacağı adımlara ve girişeceği yapılanmalara bağlıdır. Bu alanda hayli bir denevim birikimi var ve gelişmeler daha titiz ve duyarlı davranmayı gerektiriyor.

Bizler, kurulacak Kürt partisinin, şu veya bu parti veya gücün alternatifi veya izdüşümü olmaması gerektiğine inanıyoruz. Katılımcıların bileşimi nasıl olursa olsun kurulacak parti, kendi tüzel kişiliğine sahip olmalı ve bunun gereklerini her alanda yerine getiren bir yapı olarak biçimlenmelidir. Gelişmelerin pesinden sürüklenmek verine, önüne koyduğu yakın ve uzun vadeli hedef ve talepler doğrultusunda ikircimsiz bir şekilde çalışmalarını sürdürmelidir.

Kürt partisi, Kürt sorununun bölgesel boyutu konusunda da duyarlı olmalıdır. Ortadoğu'da adil ve kalıcı bir barışın sağlanması için çözümlenmesi gereken temel sorunlardan birisinin de Kürt sorunu olduğu, artık geniş çevrelerce ifade edilmektedir. Nerede olurlarsa olsunlar, Kürtlerin kendi ulusal ve demokratik haklarına kayuşmaları için verdikleri mücadeleyi, kendi konumunun bilinciyle desteklemek, kurulacak Kürt partisinin belli başlı görevleri arasında ol-

Kürt ulusal kimliğiyle çalışmalarını sürdürme, Türkiye'nin önündeki sorunlara kayıtsız kalma anlamına gelmiyor. Türkiye'deki her gelişmenin şu veya bu biçimde Kürtleri ve yaşadıkları yöreyi etkilediği bilincinde olan bizler, kendi konumumaza ve ulusal kimliğimize uygun olarak Türkiye'deki demokratikleşme çabalarına omuz vermeyi, günümüz koşullarında vazgeçilmez bir görev olarak değerlendiriyoruz. Bu, kurulacak Kürt partisi için de böyle olmalıdır. Köklü toplumsal dönüşüm ve demokratikleşme yanlısı güçlerle karşılıklı saygı temelinde gelişecek işbirliklerinin gerekliliğine lnanan bizler, Türkiye'de demokratik hak ve özgürlükler için verilen mücadeleye bűyük değer veriyoruz.

Kürt partisi, dünyanın değişik ülkelerinde saldırganlığa, yayılmacılığa, gericiliğe, ırksal ve cinsel ayrımcılığa, insan yaşamını tehdit eden çevre kirliliğine, halkların özgür iradesini hiçe sayan her türden baskı ve zulme karşı barıs, özgürlük ve demokrasi için verilen mücadeleleri desteklemeli; onlarla sıkı işbirliği ve dayanışma içinde olmalıdır.

Sonuç Olarak

Kürt ulusunun kaderine müdahale edecek; acılarını, dertlerini, özlemlerini acık bir sekilde dile getirecek; ve en önemlisi de diğer partilerin yaptıkları gibi kendi Kürt ulusal kimliğini gizleme geregi duymayacak yeni bir alternatifin ilk adımlarını atan bizler, bizimle aynı düşünce ve duyguları paylaşan tüm arkadaşlarımızı bizlerle birlikte bu çalışmaya kan vermeye, bu işin sahibi olmaya

Elbetteki özgürlük mücadelesi salt bu çabamızla ölçülü değildir. Ve özgürlük hiç bir zaman tek bir mücadele araç ve alanıyla kazanılamamıştır. Ama, bir mücadele alanını diğerlerine alternatif görmeden; yaşamın her alanında mücadele gerekir anlayışıyla, bu siyasal hareketlenmeyi başlatıyoruz. Bu hareketin başarıya ulaşması, daha kısa zamanda amacına ulaşması ve daha nitelikli bir yapıya kayuşması, bütün arkadaşlarımızın gerçekten de büyük bir özveri, fedakarlık ve aktiviteyle kendilerini bu sürecin iskeleti olarak görmeleriyle bağıntılıdır. Üzerimizdeki hantallığı, dağınıklığı, vurdumduymazlığı, politik umutsuzluğu bir tarafa bırakalım. Kürt halkının son 3O yıllık mücadele birikiminin ana mirasçıları olarak üzerimize düşen tarihsel görev ve sorumlulukları layıkıyla verine getirmek için silkelenelim.Siyasette olmamız gereken yer burası değildir. Bu işin ana akımı bizlerin oluşturduğu geleneklerdir. Yaşamın her alanında olduğu gibi, le-

gal siyasette de yeniden bir diriliş için, Dr. Şıvan'ların, Sait Elçi'lerin, Necmettin Büyükkaya'ların, Hüseyin Şen'lerin, Vedat Aydın'ların, Sofilerin, Zeki Adsız ve Urfan Alpaslan'ların, Hüseyin Aydın ve Kamer Özkan'ların, Kamışlı şehitleri ve dündenbugüne bizlere bu mirası bırakan tüm şehitlerimizin, bizlere devrettiği mücadele bayrağını yeni bir ruhla dalgalandırmak, tüm Kürtlerin umudu olabilmek için hepimiz omuz omuza verelim; safları sıklaştıralım. Haydi görev başına!

araștırma-inceleme

Zapatistaların komutan Yardımcısı MARCOS, mücadelelerinin amacını ve geldikleri aşamaları anlattı...

Dördüncü dünya savaşı başladı

6 Temmuz seçimleri sırasında Meksıka'da gerçek bir politik deprem yaşandı. 70 yıldan bu yana ilk defa Kurumsal Devrimci Parti (PRI) parlementodaki mutlak çoğunluğunu, bir çok devletin kontrolünü ve höylece Meksiko belediyesini Sosyal-Demokrat M. Cuauhte-

6 6 Savaş devlet için hayati önemde bir eylem, yaşamın ve ölümün taşması veya varolmaya ya da yokolmaya götüren yoldur, Bundan dolayıdır ki onu derinlemesine incelemek

SUNTSE, Savaş Sanatı

Neoliberalizm, bir dünya sistemi olarak, toprakları fethetmek için yeni bir savaştır. 3. dünya savaşının ya da Soğuk Savaş'ın sonu hiç bir zaman dünyanın iki kutupluluğa son verdiği ve kazananın hegomanyası altında istikrara kavuştuğu anlamına gelmez. Zira bir yenilen var (sosyalist kamp) Kazananı tespit etmek çor zor. ABD! Avrupa Birliği! Japonya! Ya da 3'ü birden!

Kötülük imparatorluğunun yenilgisi yeni pazarlar açtı. Bu yeni pazarları fetchetmek yeni bir dünya savaşına, yani 4. dünya savasına, neden oldu.

Tüm ihtilaflar gibi bu da ulusal devletleri kendi kimliklerini yeniden tarif etmeye zorluyor. Dünya düzeni Amerika, Afrika ve Büyük Deniz'i fetheden eski zamanlara döndü. Garip bir çağdaşlaşmadır, geriletmek için ilerletiyor. XX. yy'ın alaca karanlıkları daha çok bir kurgu bilim romanlarının konusu gibi rasyonel geleceğin öncesi olan barbar asırlara benziyor.

Geniş topraklar, zenginlikler ve özellikle pek geniş hazır işgücü yeni efendilerini bekliyor. Dünya efendisinin fonksiyonu tek ama adayları çok. Yeni savaş, kendisini "iyilik imparatorluluğun" bir parçası sayanlar arasındadır.

Eğer 3. dünya savaşı kapitalizm ve sosyalizm arasında değişik alanlarda ve değişen kuvvet derecesi ile yürütülmüş ise; 4. dünya savaşı büyük finans merkezleri arasında dünya ölçeğinde ve kokunç sabit bir kuvvet ile yürütülmekte-

Yanlış adlandırılan "Soğuk Savaş" en yüksek isi derecesine varmıştı: Yeraltı uluslararası casusluk savaşından uzayda Ronald Reagan'ın meşhur "Yıldızlar Savaşına; Küba daki Domuzlar Körfezinin kumlarından Vitnam'daki Mikong deltasına; ölçüsüz nükleer silah yarışından Latin Amerika'da vahşi askeri darhelere; NATO ordularının suçlu manevralarından CIA ajanlarının Bolivyadaki aktivitelerine (ki orada Che Guevera katledildi),

3. Dünya Savaşı "tam savaş"ın faydalarını kazananlara göstermişti: Kapitalizm. Savaş sonrası gezegeni yeniden düzenlemeyi ön gören, ki ondan başlıca çatışmalı elemanları no man's Land (Doğudaki sistemin çökmesi) olarak önemli bir şekilde yoğunlaşması, bazı devletlerin güçlenmesi (ABD, AB ve JAPONYA), dünya ekonomi krizi ve yeni bilgisayar devrimdir.

Bilgisayarlar sayesinde finanas pazarları kambiyo (değiştirme) salonlarından, keyiflerine göre kanunlarını ve öğütlerini dünyaya impoze ediyorlar. Burada "Küreselleşme" yanlızca onların totaliter mantıklarının yaşamın tüm alanlarına yayılmasıdır. Daha dün ekonominin efendisi, ABD bundan böyle finans gücün dinamizmi, ticareti serbest mübadele, tarafından yönetilmekte ya da uzaktan yönetilmektedir. Bu mantık telekomünükasyonun gelişimi tarafından provoke edilen gözeneklilikten oluşarak sosyal hayaletin tüm faaliyetlerini denetim altına almak içindir. Nihayetinde bu savaş tamamı ile tam bir dünya savaşı-

moc Cardenas, aynı zamanda Demokratik Devrimci Parti (PRD) liderinin lehine kaybetti. Chiapas da Zaparist Ulusal Kurtulus Ordusu seçimlerde taraftarlarına hiç bir açık adres vermeyerek, Locandana ormanlarındaki Merkezi üssüne çekildi. Ve buradan kuman-

Bu savaşın ilk kurbanlarından biri ulusal pazardır. Zırhlı bir aracın içine sıkılan bir kurşun gibi, savaşı başlatan neoliberalizm, seken kendi kurşun ile yaralanmıştır. Çağdaş kapitalist devlet yönetiminin en temel bazlarından biri olan ulusal pazar, global finans ekonomisinin top ateşi tarafından tasfiye edilmektedir. Yeni uluslararası kapitalizm, ulusal kapitalizmleri kadük duruma sokmakta, hatta kamu erkini zayıflıyarak aç bırakmaktadır.

Darbe o kadar ulusal güçlü ki devletler kendi vatandaşlarının çıkarlarını koruyabilecek gücü kendilerinde bulamıyor. Soğuk Savaş'ın mirası olan Yeni Dünya Düzeni güzel yüzü neoliberazilmin infilaci neticesinde bin bir parçaya bölündü. Bir kaç dakika yetebilir büyük girişimlerin ve devletlerin yıkımı için; bu durum proletarya devrimlerinin rüzgalarından dolayı değil, ama finans kasırgasının şiddetinden dolayıdır. Oğul (neoliberalizm) babasını (ulusal kapitalizm) boğuyor ve bu arada kapitalist ideolojinin yalanlarını da birer birer yıkıyor. Yeni Dünya Düzeni'nde, ne demokrasi ne özgürlük, ne eşitlik, ne de kardeşlik vardır. Dünya arenası kaosun hüküm sürdüğü yeni bir savaş alanına çevirdi. Soğuk Savaş'ın sonlarına doğru kapitalizm korkunç bir askeri silah olan Nötron bombasını yarattı. Bu silah binalara zarar vermeden tüm canlıları yok ediyor. Fakat yeni bir harika 4, dünya savaşı vesilesiyle yaratıldı. Finanas

Hiroşima ve Nagasaki'de kullanılan bombalardan farklı olarak, yeni bomba yalnızca polisi (burada ulus) yıkmakla yetinmiyor ve o alanda oturanlara terör. ölüm ve yoksulluğu empoze ediyor, Fakat bu bomba hedefini küreselleşen ekonominin puzze (Kesilmiş resim parçalarını birbirine uydurarak asıl biçimi yeniden oluşturma oyunu) içinde de tek bir parçaya dönüştürüyor. Bu infilakın sonuçları yalnızca bir yığın dumanı çıkan yıkıntı ya da binlerce yakılmış ceset değil, aynı zamanda, dünyanın yeni hiperpazarlarını megalopollerine katılan bir mahale ve işgücünün yeniden biçimleneceği yeni uluslararası işpazarına

Avrupa Birliği kendi teni ile 4. dünya savaşı'nın etkilerini yaşıyor. Küreselleşme, asırlarca düşman olan rakip devletler arasındaki sınırları sildi ve onları birbirlerine yakınlaştırmak için politik birliğe mecbur etti. Ulusal devletlerden Avrupa Federasyonu'na giden yol yıkıntılar ve enkazlardan Avrupa uygarlığının yıkımına kadar kaldırımlarla döşenmiştir. Megapollar gezegenimizde yeniden oluşuyorlar. Ticari kaynaşma alanları tercihli alanlar üzerine oluşturuluyor, Kuzey Amerika da. Kuzey Amerika Serbest Mübadele Antlaşması (ALE-NA), Kanada, ABD ve Meksika arasında yapılması eski bir fetih rüyasından geliyor. "Amerika Amerikalılarındır!"

Megapoller ulusların yerine mi geçiyor? Hayır ya da daha doğrusu tam olarak değil. Megapoller onlara yeni fonksiyonlar, yeni sınırlar ve yeni perspektifler atfediyor. Tüm ülekeler, neoliberel mega şirketlerin birer eyaleti haline dönüşmüştür. Ki bir yandan yıkımı, ıssızlaşmayı, diğer yandan bölge ve ulusları yeniden kurmayı ve yeniden örgütleme-

Eğer nükleer bombalar caydırıcı, tehdit edici ve zorlaycı bir karaktere 3. Dünya Savaşı sırasında sahip ise, finan-

jeo stratejisine ilişkin enteresan analizini, "Le Monde Diplomatique" adlı aylık gazeteye ulaştırılmış... Arkadaşımız Mikail Polat da yazıyı Le Monde Diplomatique'den Türkçeleştirilerek bize ulaştırdı. Dünyanın

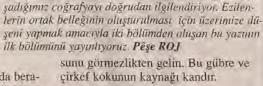
sın hiper bombaları, 4. Dünya Savaşı sırasında başka bir karaktere sahiptir. Bu bombalar yeni olanlara (Devletlere, uluslara) saldırmaya ve onların maddi hakimiyetlerinin temeline yıkmaya ve onları niteliksel ıssızlaştırma ortamına itmeye yeni ekonomiye uygun olmayan herkesi (örneğin yerlileri dıştalıyor),dışlamaya. Fakat aynı zamanda finans merkezleri devlet ve ulusları yeniden oluşturmaya ve onları yeni mantığa göre veniden örgütlemeyi de beraberinde getirmektedir. Bu yeni mantık ekonominin sosyal niteliği üzerinde hakimiyeti ile kendisini ifade ediyor.

Yerli halklar dünyası bu stratejinin bir çok örneğini göstermektedir: M. İan Chambers, (Uluslararası Çalışma Örgütünün (OIT) Orta Amerika Bürosu'nun müdürü) yapmış olduğu açıklamada diyor ki: "Dünya yerli nüfusu (300 milyon insan) gezegenimizin %60'lık doğal kaynaklarının bulunduğu alanlarda oturmaktadır." O halde, onların topraklarını elde etmek için bir çok çatışma yaratmak tuhaf değildir. Doğal kaynakların (petrol ve maden) ve turizmin söműrűl-

dan yardımcısı Marcos, Uluslararası yeni durumun

lardeğil, metalardır. Bu küreselleşme aynı zamanda beraberinde bir genel düşünüş modelini de yayıyor. American Nay Of Life (Amerikan yaşam tarzı) İkinci Dünya Savaşı sırasında Amerikan ordularını Avrupa' da, sonra Vietnam'da yakın geçmişte Körfez'de takip etmişti. Şimdi ise bilgisayarlar kanalıyla tüm gezegene yayılmaktadır. Sözkonusu olan bu durum devlet ve ulusların maddi temellerini ve aynı zamada tarihsel ve kültürel yıkımını da beraberinde getirmektedir.

Ulusların yarattığı tüm kültürler Amerikan yerlilerinin soylu geçmişi, Avrupa'nın parlak uygarlığı, asla halklarının akılcı tarihleri, büyük deniz ve Afrikalıların babadan kalma zenginlikleri..., Amerikan yaşam tarzı tarafından tahrip edilmektedir. Ve böylece neoliberalizm uluslararası ve ulusal gruplara yıkımı dayatmakta tek bir model içinde eritmeye çalışmaktadır. O halde neoliberalizmin insanlığa karşı yürüttüğü en kötü ve en barbar bir dünya savaşıdır sözkonusu olan... İşte biz böylece bir puzzleyle karşı karşıyayız... Bu puzzle-

Bir üçgen çizilirken ikinci şekil olu-

Sömürünün globalleşmesi

Neoliberallerin yalanlarından biri; şirketlerin ekonomik randımanları zenginlikleri ve iş alanlarının iyi bir paylaşımını beraberinde getirdiği demelerindedir. Bu doğru değildir. Bu durum bir kralın yetkilerinin artması aynı ölçüde kullarının yetkilerini geliştirmediği ortadadır. (Daha doğrusu tersi durum sőz konusudur) Finans sermayenin mutlak hakimiyeti, zenginliklerinin paylaşımini iyileştiremiyor ve yeni iş alanlarını yaşatamıyor. Yoksulluk işsizlik ve geçicilik onun yapısal sonuçlarıdır.

1960 ve 1970 yıllarındaki fakirlerin sayısı (Dünya Bankasına göre günde bir dolardan az bir paraya sahip olarak tanımlanan) yaklaşık olarak 200 milyon insandı. 1990'lı yılların başında bu sayı iki milyarı bulmuştu. Daha fazla yoksul insanlar yoksullaştı. Daha az zengin insan zenginleşti. Puzzlemizin birinci parçasının dersleri bunlardır. Bu saçma sonucu elde etmek için, kapitalist sistem metaların üretimini, dolaşımını ve tüketimini modernize ediyor. Yeni teknolojik devrim (bilgisayar) ve yeni politik (Devlet ve ulusun enkazları üstünde yükselen Megapollar) devrim yeni bir sosyal devrimi üretiyor. Ve ondan sosyal güçleri ve işgücünü yeniden örgütlüyor.

Dünyanın ekonomik olarak aktif (PEA) nüfusu 1960'larda 1,38 milyar ken 1990'da 2,37 milyara ulaştı. Daha çok çalışabilecek insanlar olmasına rağmen, Yeni Dünya Düzeni onları belirli alanlar içine sıkıştırarak ve onların fonksiyonlarına (ya da işsiz ve geçici işçiler gibi fonksiyonsuzluğa) düzen vermektedir. Aktiviteye göre işe alınan dünya nüfusu

(PMEA) Son yirmi yıl içinde radikal olarak değişime uğradı. Tarım ve balıkçilik sektörü, 1970'te %22 iken 1990'da %12 ye düştü, manifaktür %25'ten %22'ye fakat ticaret, ulaşım, bankacılık ve hizmet sektörü %42'den %50'lelere kadar tırmandı.

Gelişmekte olan ülkeler de söz konusu alanlarda 1970'te %40 iken 1990'ra %57'lere fırladı. Tarım ve balıkçılıkta %30dan %15'e dűştű.(2)

Daha fazla işçiler yüksek üretim alanlarına doğru yönlendirilmektedir. Böylece sistem tam bir megapatron gibi hareket etmekte ve onun için dünya pazarı "modern' bir şekilde yönetilen biricik is veridir.

Fakat neoliberalizmin "modernliği". ütopik "rasyonal"dan daha çok yeni doğan kapitalist mezbahaya benzemektedir. Zira kapitalist üretim daha çok çocuk işine başvurmaktadır. Dünyada 1,15 milyar çocuktan en azından 100 milyonu sokaklarda kahyor ve 200 milyonu çalşıyor. Öngörülere göre bu sayı 2000'li yıllarda 400 milyona ulaşacaktır Yalnızca Asya'da 146 milyon çcuk ma-

nifaktür de çalışıyor. Kuzey'de ise yüzbinlerce çocuk, aile gelirini tamamlamak ve yaşıyabilmek için çalışmaktadır. Aynı zamanda bir çok çocuğu eğlence endüstrisinde kullanmaktadır; Birleşmiş Milletlere göre, her yıl bir milyon çocuk seks ticaretinin ortamına itilmektedir.

Dünyada milyonlarca işsiz ve geçici

işlerde çalışan işçiler pek de yakın gelecekte kayıp olacak bir realite değildir. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'ne (OCDE) mensup olan ülkelerde işsizlik oranı 1966'da %3,8 iken 1990'da %6,3'e ulaştı; Ayrupa'da %2,2'den %6,4'e ulaştı. Küreselleşen pazar küçük ve orta dereceli işyerlerini yıkıma uğratmaktadır. Bunlar mahali ve bölgesel pazarların ortadan kalması ile birlikte savunma mekanizmalarını kayb- ederek uluslararası devlerin rekabetine dayanamıyorlar. Böylece milyonlarca işçi kendisini işsizlik ortamında buluyor. Neoliberalizmin saçmalığı, yeni iş alanlarını yaratma, üretimi arurmaktan uzak ve onu yıkıma götürüyor. Birleşmiş Milletler "iş alanı yaratmayan kalkınma"dan bahsetmektedir.

Fakat kâbus burada durmuyor. İşçiler geçici şartları kabul etmek mecburiyetindedir. Büyük bir istikrarsızlık, uzun işgünü saatleri ve düşük ücretler. İşte bunlar, küreselleşmenin ve servis sektöründe görülen patlamanın sonuçlarıdır.

Tüm bunlar özel bir artık üretti. İnsanlar bir fazlalık durumuna gelmiştir. Onlar Yeni Dünya Düzeni'ne yaramıyorlar. Çünkü onlar artık üretmiyor, tüketmiyor ve bankalardan borç alamıyorlar. Kısacası insanlar çöpe atılır durum-

Hergün finans pazarları kanunlarını devletlere ve devlet gruplarına empoze etmektedirler. Onlar insanları yeniden dağıtıyor ve sonuçta yine insanların fazla olduğunu tespit ediyorlar. İşte Yeni

Dünya Düzeni, üçgene benzeyen öyle bir şekil ki, dünya sömürü- sün piramitini temsil etmektedir.

Göçmenlik ve başıboşluk kâbusu Üçüncü şekil bir daire oluşturmak-

Daha önce 3. Dünya Savaşı'nın sonunun varlığından söz etmiştik. Zapt edilmesi gereken yeni alanların (eski Sosyalist Ükeler) ve yeniden zapt edilmesi gereken başka alanlardan. Ondan, pazarın üçlü stratejisinden; bölgesel savaşlar ve iç çatışmalar şekilleniyor, sermayenin ütopik birikimi amacına doğru ilerlerken ve büyük işçi kitleleri harekete geçiyor. Sonuç: dünyada milyonlarca göçmeni kapsayan büyük bir

Soğuk savaşı kazananların vaadlerine göre sınırsız bir dünya' da yabancılar ırkçı baskılara maruz kalmakta, işsiz dolaşmakta, kültürel kimliklerini kaybetmekte, polis baskılarına hedef olmakta, açlık ile karşı karşıya gelmekte, eğer onlar hapishanelere atılmaz ya da öldürmeseler...

Göçmenlik kâbusu, sebebi ne olursa olsun gün geçtikçe artamay devam ediyor. Birleşmiş Milletler İlticacılar Yüksek Komiserliği'ne göre, göçmen sayısı 1975'te 2 milyon iken 1995'te 27 milyonu aştığı yönündedir. Neoliberalizmin göçmenlik politikası

göçü engelemekten ziyade iş pazarını destabilize etmeyi hedeflemektedir. 4. Dünya Savaşı yıkım, ıssızlaştırma, yeriden yapılanma ve yeniden örgütleme mekanizmaları ile milyomlarca insanın yer değiştirmesine neden olmaktadır. Bu insanların gidiş istikametleri başıboşluktur. Kâbusları omuzlarında ve nihayetinde bir işe sahip olan emekçiler için tehdit, patronu unuturmak için doğal bir korkuluk ve ırkçılık için bir bahane teşkil etmektedir.

Finansın küreselleşmesi ve suçun genelleşmesi

Dördüncü şekil bir dik dörtgen teşkil etmektedir.

Eğer siz suç işleme dünyasını, ölüm sonrası ve karanlığın eş anlamlısı olarak düşünüyorsanız, yanılıyorsunuz. Soğuk Savaş denilen dönemde organize suç saygı değer bir imaj kazanmıştı.

Yalnızca modern bir şirket gibi işletilmekle yetinlemedi, aynı zamanda, devlet ve milletlerin politik ve ekonomik sistemlerinin içine kadar derin bir yer edindi.

4. Dünya Savaşı'nın başlaması ile birlikte organize suç kendî faaliyetlerini globalleştirdi. Beş kıtanın suç örgütleri "küresel kooperasiyon espri"siyle işbirliği yaparak veni pazarları zapt etmeye katıldılar. Bu suç örgütleri legal işlere yatırım yapmakla, yalnızca kara parayı aklamayı değil, aynı zamanda illegal işlerini yürütmek için sermaye elde etmektedirler; tercih ettikleri iş alanları: lüks konutlar, eğlence, basın-yayın ve

Ali Baba ve Kırk bankacı yeniden ticari bankaları kirli paraları legal faaliyetleri için kullanmaktadırlar. Birleşmiş Milletler'in bir raporuna göre; 'Suç Sendikasının gelişimi, borçlu ülkelerin uluslararası para fonunda yardım almak için zor ile kabul ettikleri yapısal ayarlama programları kolaştırdı." (3)

Organize suç; Mal Sandığı Cennetleri'ne daha çok güvenmektedir. Yaklaşık olarak 55 tane vardır. Bunlardın biri CAİMAN adalarında bulunmaktadır. Bankacılık merkezi olarak beşinci sırayı almakta, bu alanda oturan insanlardan daha çok banka ve kayıt merkezlerine sahiptir. Ayrıca bu Mal Sandığı Cennetleri, kirli parayı aklamakta, vergilerden kaçınmak için şemsiye görevini de görmektedirler. Bu kuruluşlar aynı zamanda hükümetler, iş adamları ve mafia babalarının kontak yerleridirler.

Dikdörtgen aynanın içinde legalite ve illegalite etkilerini değiş-tokuş etmektedirler. Aynanın hangi tarafından suçlu görünüyer? Hangi taraftan o, onu takip edi- yor?

DIPNOTLAR 1-Martha Garcia'nın -La Jornada'yla 28 mayıs 1997'de yaptığı röportaj. 2- Ochoe Chi ve Juanita Del Pilar, Mercado Mundial de Fuerza de Trabeju en el Capitalizma Contemporânen UNAM Economica, Mexico 1997.

3- La Globalistan du Crime, Nations Unies

mesi Amerika'daki yerlilerin bölgesini tehdit eden endüstrinin iki esas koludurlar.(1) Bundan sonra da çevre kirlenmesi, beyaz kadın ticareti ve uyuşturucu gelmektedir.

Bu yeni savaşta Devlet ve ulusun motoru olan politikanın yeri yoktur, politika yalnızca ekonominin yönlendirilmesine hizmet ediyor. Ve politikacılar ise yalnızca şirketleri yönetiyorlar. Dünyanın yeni efendileri artık direk olarak işlerini yönetmiyorlar. Ulusal hükümetler işleri kendi hesaplarına yönetmekle yükümlüdürler. Yeni düzen, dünyayı tek bir pazar içinde birleştirmiştir. Devletler, hükümet tarzı müdürlerle şirketler haline gelmiş ve bölgesel ittifaklar politik federasyondan daha çok ticari entograsyona benziyorlar.

Neoliberalizmin yarattığı birlik, yalnızca ekonomiktir. Gezegenin devsel hiper pazarı içinde özgürce gezen insanyi yeniden oluşturmak, bugünkü dünyayı kavramak için bir çok parça eksiktir. Biz en azından yedi parçayı yeniden buluyoruz ve umut ediyoruz ki, bu çelişkiler insanığı yok etmesinler. Dünya topuzunu veniden olusturmak için bu vedi parça ile resimliyerek, boyayarak, yeniden keserek birini diğerinin yanına koymaya teşebbüs ediyoruz.

Bu parçaların birincisi; zenginlik ve yoksulluğun dünya topluluğunun iki kutbu arasındaki çifte yoğunlaşmasına, İkincisi; dünyanın tümden sömürüsüne; Üçüncüsü; insanlığın hiç bir şeyi olmaya bir kesimin kâbusuna; Dördüncüsü iktidar ve suç arasındaki çirkef ilişkiyi; Beşincisi devlet terörüne; Altıncısı, mega politikanın gizemine: Yedincisi insanlığın neoliberalizme karşı yürüttüğü direnişin çeşitli biçimlerine ilişkindir.

Zenginliğin globalleşmesi ve yoksulluğun dağılımı

Bir parasal şekil çizerken birinci şekil oluşuyor

İnsanlık tarihinde bir çok model dünya düzenin markası için saçmalığı önererek kavgaya tutuşmuştur. Madalyaları takılması sırasında neoliberalizm ayrıcalıklı bir yer almış olacak... Neoliberalizmin zenginliğin paylaşılması anlayışı çifte saçmalığı içerir: Zenginliğin bir kaç kişide toplanması ve ihtiyaçların milyorlarca insanda... Adaletsizlik ve eşitsizlik şimdiki dünyanın ayırt edici özellikleridir. Bugün dünyada 5 milyon insan konfor içinde yaşarken, 4.5 milyar insan açlık çilesini çekiyor. Zenginler milyar dolarları sayesinde azınlıklarını ayrıcalıklı duruma getiriyorlar. Dünya zenginlerinden 358 kişinin (yani milyar dolar sahibi) serveti yaklaşık olarak dünya fakirleri olan 2,6 milyar insanın yıllık gelirlerinden daha fazladır.

Uluslararası büyük şirketlerin güçlenmesi büyük ulusların gelişimi anlamına gelmiyor. Bilakis bu dev şirketler zenginleştikçe zengin denilen ülkelerde fakirlikte artıyor. Zengin ve yoksullar arasındaki fark konkunçtur. Güçten düşmekten uzak sosyal eşitsizlikler her gün gittikçe derinleşiyor.

Sizin bu çizdiğiniz parasal sembol dünya ekonomik iktidarının işaretini temsil ediyor. Şimdi ona doların yeşil rengini verin. Önun iç bulandırıcı koku-

Kadin

Eğitim ve dayak ilişkisi

Çukurova Üniversitesi Tıp fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Serpil Salaçin, değişik kültürlerde yapılan çalışmaların, kadınlara şiddet uygulanmasının, hemen her kültürde var olduğunu ortaya koyduğunu bildirdi.

Salaçin, "psikonevroz" tanısı almış 96 kadın hasta üzerindeki araştırmanın, aile içi şiddetin bir eğitim sorunu olduğu yolundaki görüşleri doğrulamadığını söyledi.

Araştırmada bu kadınların yüzde 25. 45' inin lise mezunu olduğunun anlaşıldığını kaydeden Prof. Dr. Salaçin, eşine dayak atmak gibi çeşitli şekillerde şiddet uygulayan kocaların ise yüzde 38.18'nin lise mezunu olduğu kaydedildi.

Salaçin elde edilen bulguları göz önüne alarak Kadının ve erkeğin eğitim düzeyi, sosyal statüsü, ekonomik koşullarına bağımlı olmaksızın kadının ev içinde şiddete uğradığı kanısında oldukları belirtildi.

GAP ve kadın

GAP' ın değişen çehresi kadın cephesinde de yenilikleri hedefliyor. Kadını yaşama tüm gücüyle sokacak, onu hem üretimin hem de anlamı ve araçları değişmeye yüz tutan tüketimin bir parçası yapmak için projeler hazırlanıyor.

Yeni eylem planı GAP kadınlarını yalnızca eğitim, beceri gibi sosyal çalışmalarla, gelir getiren artırıcı çalışmalara yönlendirerek kadınları sosyal ve ekonomik olarak özgünleştirecek projeler saptanmış. Bunun için de kadın örgütlerinin yönlendirici rol oynama-

Avrupa'da kusursuz nesil meraki

Avrupa, kısırlastırma operasyonuyla çalkalanıyor, İsveç ve İsviçre'de bir dönem zekâ özürlülerin ve 'saf ırktan olmayanların kısırlaştırıldığının ortaya çıkmasıyla patlak veren skandal Belçika'yı ve Finlandiya'yı da sarstı. Nazi döneminde rağbet gören uygulamalar, 'modern Avrupa'da kadınlara uygulanmaya devam ediyor.

Kagaoguak dive biri Enin İqri yanar tutu Turk biye biri

jin/kadın Şiddetin erkek yüzü ya da egmenliğin hukuku

Dünyanın her yerinde olduğu gibi Avrupada da kadınlara yönelik şiddet yaşanıyordu kuşkusuz. Gelgelelim toplumsal belleğimizin önemli bir kilometre taşı niteliğindeki "kol kırılır yen içinde kalır" yaklaşımı, bu şiddetin gün ışığına çıkmasını engelliyordu. Yanılmıyorsam ilk kez -ya da ilklerden bir kez- olarak, haksızlıklara maruz kalan bir kadın, ya da kadın olma bilincini yakalamaya başlamış biri, kadınların bu tür şiddetle-

Semê XWEND

aradoks gibi görünecek ama Avrupa'da yaşayan Kürt kadınıdurumu; memlekette, hatta Istanbul'un "çadir mahalleleri"nde yaşayan Kürt kadınlarınkinden de daha kötü. En kaba tarifiyle; Kürt toplumu da erkek egemen bir toplum ama, bu egemenliği her toplum kendi kollektif hafıza mirasına göre "benimsemiştir."

oplumun her iki cinsinin kendi cinsel kollektif hafizasının gücü oranında da patriarkalizm şiddet derecesi değişik olmuştur. Yunan erkek mitolojisinin korkulu rüyası 'amzonların' yaşadığı bölgelerden biri olan memleketimizin kadınlarının nenelerinden devraldıkları miras, hangi, Yunan veya Arap kadı-

Bu nedenle er-

erkekleri, "erkek egemen toplumun" bütün nirarlanamıyorlardı. toplumu kendi içinde bir

metlerinden ya-Kürt konsensüs yaratmıştı. Evlendiğinde gelenek olduğu üzere (gelinin kemerini ailesinden bir erkek bağlar); kocanın herhangi bir sınır aşımında kadının arkası vardır. (ailesi, köy halkı, vb. vb.) Savaşlar, köy şehir boşaltmaları

birçok konuda olduğu gibi, bu konuda da iç konsensüsü bozdu. Her kötü durumda en zayıf olanlar, en çok zarar görürler. Kadınlar; çocuk ve ihtiyarlardan bile daha çok "zayıf" addedildiklerinden, en fazla zarar kadınların hanesine yazıldı.. Kürt erkekleri kadınlalrın bu "zaafından" yararlanmaktan im-

lerindeki evrensel

tina etmedi... Kürt toplumunun iç dengesi bozulur bozulmaz erkek olmanın bütün nimetlerinden nınkinden daha yüklü olmuştu?.. yararlanmaya kalkti. Ayrıca Avrupa'ya açılımla birlikte, Kürt erkeği ceza madde-

kek peygamberimizin Zerdüşt veva Muhammed'e rağmen, Kürt kadınları son yıllara cinsiyetçi yasaları kadar bir takım öğrendi. Bu yasa-'imtiyazlara" salara göre; bir kahip idiler ve Kürt dın kocasını öldünin hanesine yazılması gerektiğinin altını çizmiş.

re karşı seslerini kendi toplumlarının gerici yüzüne karşı haykırma gereği duydu. Bunun sonu-cu olarak kaleme aldığı bir bildiriyi bize ulaştırdı. Bildiriyi gönderen arkadaş İsmini açık yazmamış. Bunun gerekçesini de isminin açık yayınlanmasının kadının hayatını tehlikeye atması diyebileceğimiz bir biçimde açıklamış ve isimsiz yayınlanmasının ayıbıın, 'solcu' Kürt erkekleri-

rürse, suç "önceaşkın bir Kürt poren tasarlanmış" eylem kategorisine girip ağır bir mahkumiyet ile cezalandırılırken; erkeğinki, "cinnet halinde kendini bilmez bir eylem" adedilerek en fazlasından 3 yıl mahkumiyet ile "ödüllendiriliyordu." Bu yeni bilgi ile güçlenen bir çok Kürt erkeği, özellikle okuryazar ve siyasi olanlar, "kaba güç" kullanımını rutin bir sevgi gösterisi haline getirmekle kalmıyor her firsatta; "ne olacak senin için 3 yıl hapis yaver.

Bura hapishanelerinde işkence de yok" diyerek kadınlara gözdağı veriyorlar. (Bu tehditler maalesef simdiye kadar onlarca kadının hayatına mal olan gerçek eylemlere dönüştü. Hepsinporu almamışlarsa en fazla 3 yıl ceza ile yetinildi. Sadece Hamburg' da Kürt Kadın Platformu'nun kararlı direniş ve mücadelesi sonunda bu

Kendisine "alternatif sosyalistim" diyen Kürt örgütlerinin üst kademelerinde bile bu türden birçok ERKEK'e rastlamak mümkün. 1 milyonu

ceza 5 yıla çıkarıl-

tansiyeli içinde taze kan bulmakta güçlük çekme hastalığına duçar olan bu erkek örgütlerinde; kadınların sesi son derece ciliz kalmakta veya son Hamburg olayında olduğu gibi, bu kadınlara tehditler yağmaktadır. Hem de karısını karyolaya bağlayıp işkence eden bir erkek'e tavır alındığı için. Çünkü bu erkek bir "sol" örgütün "saygıdeğer" bir kadrosu. Öyleyse "karısına hem işkence eder- öldürür, hem de se-

> Bundan başkalarına ne? Bu başkaları "bir kadının dövülmesi hatta öldürülmesi" gibi basit ve sıradan bir icraatı memleketi "kurtaracak" kocaman bir örgüte karşı propaganda aracı haline getirerek örgüt düşmanlığı yapan hainlerdir. Öyleyse mutlaka cezalandırılmalıdırlar... Oysa her Kürt

sömürgeciler bizi darmadağın etmeseydi; bu tip adamlar, Zerdüşt'ün örgütünden bilhe olsaydılar, ya "eşek sudan gelene kadar' dövülürlerdi ya da en hafif cezayla .. gereken yapılırdı.

çok iyi bilir ki;

aynı başlık altında bütünleştirdik.

Pêşe ROJ gazetesinin ve Kadın sayfası çalı-

şanlarının notu: Bu ayıba ortak olmadığımız için

bildirinin içerik ve niteliğine dokunmadan oldu-

ğu gibi yayınlıyoruz. İşin teorik boyutuyla,

pratik boyutunun bağlantısının kolay kolay ku-

rulmadığı durumları yakaladığımız inancıyla,

yazıyla bildiriyi ilginç bir görüntü oluşturacağı

B ugünlerde Avrupa gibi bir yerde biz göçmen kadınlar olarak, kadınlara uygulanan şiddet, tecavüz ve ölüm oranının daha çok artmaya başladığını görüyoruz. Irkçı ve cinsiyetçi ayrımcılığı yaratan bireylerini, kişiliklerini ve temeldeki eylemlerini kanunlar ve töreler destekliyor. Tarih boyunca sistemli ve toplumun tüm hücrelerine işleyen cins ayrımcılığı hukuktan, gelenek ve göreneklere kadar kadınların tüm yasamına girmistir. Kadınlar bunun bedelini hakarete uğravarak, asağılanarak, dövülerek, öldürülerek en ağır biçimde hayatlarıyla ödüyorlar. Bu cinayetlerin öbür adı da cins ayrımcılığı ve sahip-

lenme duygularıdır. * 19 Ağustos '96... "Saniye..." 11 yıllık, başından beri sürdüremediği, baskı altında yaşadığı evliliği bitirmek istemesi yüzünden kocası tarafından boğularak öldürüldü. Bu gibi kadın ölümlerine ve böyle erkek siddetine karşı hep sessiz kalındı. Sonuç: İnsan öldürmenin bedeli 3-5 yıl belki de daha az bir cezayla yargılanmak. Bu da yasalar içinde evlilik kurumunun erkeğin kadına sahiplenme ve öldürme hakkını böyle cezalarla desteklemesi demektir.

* "K...", Kocası ve kocasının yakınları tarafından üç gün boyunca sandalyeye bağlanıp işkence edildi, aç bırakl dı, kaburga kemikleri kırıldı. Kocası tarafından sürekli hakarete uğrayıp, hapis hayatı yaşayan ve zorla ülkesine geri gönderilmek istenen K...'nin çoçukları kaçırıldı. Sözde devrimci olan ve örgütlerde yeralan kocası, Hamburglu kadınlar tarafından teshir edildi. Kadınlara yönelik her türlü şiddeti ve onları hiçe sayan değer yargılarının karşısında teşhir etmeye devam edeceğiz.

* "S..." eşinin uyguladığı şiddetten dolayı kadınevlerinde yaşıyordu. Eşlerinden bağımsız oturma hakkını engelleyen yabancılar yasasının irkçı 19. maddesinin esiri olan

Erkek Siddetti ve kadın ölümlerine son..!!! S... oturum almak için kocasına dönmek zorunda kaldı. Bir müddet sonra kocası tarafından bıçaklandı. Oturum alana kadar da bıçaklanmaya devam edecek. Sistemin ve yasaların maalesef çarpık yönlerinin erkek hakimiyetinin lehine çalıştığının açık ifadesidir. 19. madde değişikliğe uğramadığı sürece göçmen kadınlar her an ülkelerine geri gönderilmekle, baskıyla, şiddetle karşılaşa-

caklar. Erkek egemen ideoloji ve geri gelenek ve görenekler tarih sahnesinden silinmedikçe: Nice Saniye'ler öldürülecek...Nice "K..."ler siddete ve hakarete uğrayacak...Nici "S..."ler bıçaklanacak. Kadınlar kendilerine ait olmayan yaşamlarını sürdürmeye devam

Onun için tüm kadınlara

sesleniyorum... - Susmayın..! Unutmayın ki yaşamınız, beyniniz, vücudu-

nuz, herşeyiniz size aittir. Erkek egemen ideoloji ve bunun yanında olan toplumu

Cinsiyetçi ve insanları suç işlemeye iten törelere ve yasalara karşı olalım.

- Hiç bir gerekçe başka bir insanın yaşamına son verme hakkı vermez.

Hepimiz insan olarak doğduk sonradan kadın ve erkek haline sokulduk.

Kadınlar sizin malınız değil, namusunuz asla değil, herkes kendi bedeninden ve yaptıklarından sorumludur.

Hamburg kadınevlerinde

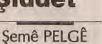

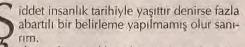
💚 "Kadinin karnından sipayı, sirtindan sopayı eksik etmeveceksin." (bir Türk özdevisi) 💚 "Kadının iyisi evden iki kez çıkar. İlki koca evine giderken, ikincisi mezara giderken."

"ŞÊR ŞÊR E. ÇÎ JÎNE ÇÎ MÊR E."

(ARAD ATASÖZÜ) (Kürt Atasözü)

Egemenlik Kurmanın Değişmez Araci: **Siddet**

Kuşkusuz bu yaşıtlık, yalnızca insan insana ilişkilerle sınırlı olmayıp insan doğa ilişkilerini de içeren bir niteliğe sahip. Hayvanlara karşı uygulanından başlayıp, diğer insan topluluklarına karşı uygulanan ve onlara kendini kabulettirmenin tek ilişki biçimi, şiddet olmuştur.

Anlaşılacağı gibi, olgunun kendisine rengini veren, öteki olması duygusudur. İnsan, kendisini çevreleyen doğadaki yaratıkları kendisinin de içinde yer aldığı bir bütünün parçası olarak görmediğinden, kendisinden olmayana, kendisine benzemeyenlere karşı bir tepki vermek doğal hakkı olarak görülmüş. Dahası, bu, yaşamının ayrılmaz bir parçası olarak uygulamış. Binyılları kapsayan bu uygulama, sonuçta bir bellek, insanlığın ortak değer olarak şiddet içselleştirilmiş.

Şiddetin arka planında ilkelliğin getirdiği çözümsüzlüğün payı belirleyicidir kuşkusuz. Gelgelelim işin özü salt bununla sınırlı değil. Alıskanlıklarla sürdürülen basit, bir o denli de çözümsüz ve renksiz yaşamı yitirme korkusunun payı var. Egemen olarak 'rahatını' sürdürdüğü ve çıkarlarının toplumsal geleneklerle garanti altına alındığı durumunu yitirme kaygısı var... Var

Bugünkü gelişmelere ve yaşanan olaylara baktığımızda, böyle olduğu daha net bir biçimde görülüyor. Sayfamızın yan sütunlarında yer alan olay -ki bu, evreni bir deve olarak alırsak, o devede bir kıl değil, tüy olarak değerlendirilebilecek bir olaydır- bunun en açık kanıtıdır. Kanıt olabilecek olaylar dünyanın diğer coğrafyalarında da sayılamayacak kadar çok. Afganistanda iktidarı ele geçiren Talibanların ilk uygulaması kadınları çalışmaktan alıkoyması... Cezayir'de FIS'in sözde devlete karşı yürüttüğü mücadelede kadınları hedef alması.

Öz olarak söylemek gerekirse; ilkel temelde bireysel tavır alışla biçimlenen şiddet olgusunun, bir toplumsal formasyon olan din'le, kapitalizm ve faşizmle özdeşleşmesi, kendini orada toplumsal bir güç olarak zorla benimsetmesi arasında fark yok. İnsanlık tarihine kaba bir göz atıldığında, 'öteki' olarak algılanana karşı, Yahudiliğin, Hıristiyanlığın, İslamiyetin uygulamalarıyla, Hitler'in Yahudilere karşı uyguladığı terör arasında -zaman, mekan ve uygulama biçimleri dışında-hiç bir fark yoktur. Elbette her erkeğin kadına karşı uyguladığı şiddetle de farkı yok...

Halide Mesudi, 'Cezayir'de Kadın Olmak' kitabında, "FIS'in ideolojisinde hiç bir temanın kadınların tuttuğu kadar geniş bir yer tutmadığını bilmek gerekir. Kadınların bu ideolojide tuttukları ağırlıklı yer, çok sık ya da çok kolaycı bir benzetme olarak kullanmamak koşuluyla, Yahudiler'in Hitlerci retorikte tuttuğu vere benzetilebilir" belirlemesini yapmış. Oldukça İsabetli bir belirleme. Kadına karşı şiddet uygulayanları bu cercevede değerlendirdiğimizde olay daha bir anlaşılır olacak. FIS'in tavrı, binlerce yıllık toplumsal gelenek ve göreneğin her bir bireyde yarattığı şiddet olgusunun toplamıdır.

Bu fasit dairenin kırılması kadınlara düşüyor. Bunun yolu, kendilerine karşı uygulanacak hiç bir haksızlığa sessiz kalmayıp, onu toplumsal bir haksızlığa dönüştürmedir. Yani haksızlıkları deşifre etme, kadın dayanışmasını yaratma çalışmalarıdır. Unutulmamalı ki, acıyı yaşayanlar acılarını dile getirme adımları atmadıkça, acıya karşı olduğunu söyleyenler bile, acı çektirmenin öznesi olmakla yüzyüzedirler. Ve acıya son verecek olanlar, acı çekenlerin kendileridir. Onlar adım atmadıkça, toplumsal ko-numları gereği avantajlı olanlar, adım atmaya pek de niyetli olmayacaklardır.

TARİHTE KADIN...TARİHTE KADIN...TARİHTE KADIN...TARİHTE KADIN...TARİHTE KADIN Kısa bir toplumsal ve tarihsel bakış

ğullar, çok karılığın meydana gelmesinin nedenlerinden biriydi. Bir erkek, birinci karısından oğlu olmayınca, ikinci kez evlenebilirdi. Eğer ikincide de olmazsa, üçüncü kez evlenirdi. Yunanlı eski şairlerden birisi şöyle demiştir: 'Evlenmek mecburi bir beladır ve bu bela olmadan da oğlan denen kaleye varamayız'...'

Oğlan çocukların durumu böyle iken, anneler günde binbir defa oğlanın, kız kardeşleri önünde ona kurban olur ve onun nazını çekmek zorunda kalırdı. Çok karılık da kadına birçok problem getirdi. Kocaların karılarına farklı gözle bakması, birçok kadının hayatına son vermesine sebep oldu. Eski Çinliler, çoğu zaman bütün kızlarını aynı adamla, aynı anda evlendirirdi. Kız kardeşler birbirlerinin rakibi olurdu. Kolera, tifo ve daha birçok hastalık çocukları toplu bir şekilde mezarlara götürürdü. Irak'ta, bu yüzyılın 20'i yıllarına kadar doğan her bin çocuktan, 290'nı öldü. Bu sayıya baktığımızda, kadınların çok doğurma ihtiyacı olduğunu görürüz. Çocukların erken ve çok sayıda ölmeleri, kadınlara iki yönden zorluk çıkardı. Birincisi, erkeklerin çok sayıda kadınlar evlenmeleri, ikincisi de çok sayıda çocuk doğurma zorunluluğu. Romalılar'ın yasalarına göre, evlenme yaşı on ikiydi. Ama kızların o yaşa kadar kalmaları nadir bir şeydi. Hindistan'da kızlar sekiz yaşında gelin olurdu.

Burada, Romalı bir kadının destanından bahsedeceğim. Bu kadının şöhreti, tarih sayfalarına geçti. Adı Kornelya'dır. Milat'tan 200 yıl önce yaşadı. Büyük ve yetkili bir Romalı'nın kızıydı. Kornelya, zekası ve kültürüyle ün yaptı. Kocası ölünce, Mısır padişahı onu istedi. Ama birçok ısrara, rağmen onunla evlenmedi Kornelya. Vefalı bir anne olarak, tüm vaktini çocuklarına ayırdı.

Konunun esasına gelelim: Romalı şair Şişron şöyle der: Kornelya, kocasını toprağa verdiğinde çok gençti. 12 çocuğu vardı. Hiç şüphe yok ki, tüm Romalı kadınlar, Kornelya gibi gerçek annelik şerefine sahip olmadı. Toplum baskısı ve zulmü, çocuğu yanlışlar tuzağına düşürdü. Yaşı 50'yi geçen Roma padişahı Klodyos çok küçük yaşta olan Misaline ile evlendi. Misalina, eğer korkusu olmasaydı, kocasının büyük köşkünün bahçesinde çocuklarla oynamak isterdi. Çok geçmeden, Misalina başka bir oyuna kapıldı. Siliyos adında yakışıklı bir gence aşık oldu. Genç Misalina, kalbini daha birçok kimseye açmıştı, Ondan sonra kimse Misalina'yı görmedi, havatına son verdi.

Erkekler, ayrılma hakkına sahip olmalarının dışında, bir daha evlenme hakkına sahipti. Ama bu hak, kadınlara verilmedi. Kocası ölen bir kadın, çok nadir olarak bir daha evlenebilirdi. Hindistan'da öyle kabileler var ki, kocaları öldüğünde kadınlar kendini yakmak zorundaydı. Daha yüzyıl önce, Hindistan'da iki emir, aynı günde ölür. Birisinin 17, diğerinin 13 karısı vardır. Bu 30 kadından 29'u, kocaları ile beraber yakılır. 30'uncu kadın, gebe olduğu için yakılmaz. Onun yakılması, çocuk doğduktan sonraki güne bırakılır. Doğan çocuk, anne sütünden mahrum edilir.

Kadınlar, hep erkeklerin ve toplum yasalarının kurbanları oldu. Binlerce yoksul ve güzel kız, zenginlerin ve toprak sahiplerinin servetlerini daha da arttırmak için kullanıldı. Ayrıca birçok padişah ve emir kızı, babalarının çıkarları yüzünden vatanlarından ve dildaşlarından uzaklaşmak zorunda kaldı. Binlerce kız, daha beşikteyken, dünyadan haberleri olmadan ve iradeleri dışında sözlendi. Kadınlar, bu zulümlere karşı koymak ve kendilerini korunmak için, çeşitli cambazlık ve nazlanma hilelerine başvurdu. Gerçeğinin yanısıra, yalancı gözyaşları döktü. Bunların hepsi leke olarak kaldı. Çünkü birçok defa kadından, yılan diye sözedildi. Kadınlar, vakitlerini diğer dünya için ayırır oldu. Belki, Allah kadınlara yardım eder de öbür dünyada mutlu olurlardı. Ortaçağ Avrupası'nda binlerce güzel kız, beyaz elbise giyerek kendini din ve kiliseye verdi. Ama onlar da insandı ve bazen dayanamayarak kilise kanunlarının dışına çıktılar. Hatta kendilerini içkiye verdiler. Daha da öteye gittiler. Kilisenin eski belgeleri, oradaki doludur. Papa'nın kendisi, Agata Kilisesi'nin tüm bölgeyi kirlettiğini söylerdi. 1300 yılında Papa 8. Bonifisi, bu davranışlar için, bir kilisedeki kadınların, papanın temsilcisi önünde yemin ederek, ölünceye kadar eğlenceye ve gönül isteklerine karşı koymaya karar verdiklerini yazar. Bu kilisedekiler, günde yedi saat ibadet edip, üç saat İncil okumak zorundaydı. Kilise, gerçekte kadın için bir şey yapmadı. Kilise, Allah'ın işlerine karışabilseydi, kadınları öbür dünyanın haklarından da mahrum ederdi. Kilise, İsa'nın annesi Meryem kadın olmasaydı, kadınlar için bir sürü problem daha çıkarırdı. Çünkü kiliseye göre kadın, Havva'dan beri suçludur. Adem, Havva'nın isteği sonucu, cennetin elmasını yemişti. Bu bahaneyle kilise, adamlarını, evlenmemeleri için teşvik etti. Kadınlar, zorla erkeklerin kölesi yapıl-

dı. Erkek, sertlik ve zulüm demek oldu. Karısına ve çocuklarına az önem veren, daha fazla erkek sayılırdı. Böyle yapmayan, diğer erkek arkadaşları tarafından küçük görülürdü. Bunun üzerine, erkekler evlerinde kalamıyor ve kadınlarını evlere hapsedip, kendileri erkek arkadaşlarını görmek, evin sıkıntısını üzerinden atmak için dışarı çıkıyordu. Bu durum çayhane, gazino ve barların meydana gelmesine sebep oldu. Kadına, çarşıya gitmekten başka bir şey kalmadı. Ama o da bunda kusur et-

kadınların yaşamlarıyla ilgili örneklerle medi. Günde üç kere, bir baş soğan almak için çarşıya gitseydi, hiçbir sıkıntı duymazdı. Hazır elbise almayıp, terzide elbise diktirmek isterdi. Çünkü prova ve terzi işi için, birkaç kere dışarıya çıkma fırsatını bulabilirdi. Bu nedenle, ayakkabıcıların ve terzilerin olduğu çarsılar, hep kalabalık olurdu. Kadınlar hamamının da erkekler hamamından daha sıcak ve gürültülü olması, boşuna değildi. Hiç şüphe yok ki kadınlar erkeklerden daha fazla konuşur ve hamam gibi yerler de olmasaydı dertlerini konuşacak yer bulamazlardı.

Erkekler, içinde para olan işleri hep kendileri yaptı. Ama paralı olmayan işler, mesela çocuğa bakınak hep kadınların işi oldu. Paralı işleri, kadınlara ait olsa da erkekler yapardı. Eski Roma'nın büyük şehirlerinde iş gücü çok olduğu için, erkekler mecburi olarak temizlik, elbise yıkama, kadın elbiseleri dikme, gül ve güzel koku veren maddeleri satma işini yapardı.

Tarihçiler, milyonlarca Çinli kızın göl, nehir ve denizlerde boğulduğunu veya domuzlara yem edildiğini belirtir. Hayatta kalma şansına sahip olanların da çok zayıf ve kötü durumda kaldıkları bilinir.

Yaşlılık ve çirkinlik, kadınlara başka bir bela açtı. Kadınlar, erkeklerin gözünde hep güzel ve genç görünmek için çaba harcadı. Onun için bütün güçleriyle, yüzlerindeki çizgileri gidermek için uğraştılar. Kadınlar, makyaj yapma ve esans kullanmaya başladı. Kadınları bunlardan hiçbir gücün vazgeçirtmeyeceği söylenir. Kadınlar, yaşlarını küçük göstermek için, yalana başvurur. Kadının güzelliğe olan tutkusu, onu azap ve acı çekmeye kadar götürdü. Bir Çin padişahı 2600 yıl önce, küçük ayaklı kadınları beğenirdi. Bu nedenle de bütün Çinli anneler, çocuklarının ayaklarını küçük tutmak için, demir kalıplara sokmak gibi çeşitli yollara başvurdu. Bu zavallılar, ayaklarını küçük tutmak için, 10-12 yıl eziyet çekerdi. 1911 yılında hükümet, bu çirkin adeti yasaklamak için bir özel yasa çıkardı, ama ondan sonra da toplumun bu adetten vazgeçmesi için belli bir süreye daha ihtiyaç duyuldu.

Binlerce yıldan beri, güzel kızların çirkin ve başıboş erkeklerle evlenmeleri, toplumun günlük yaşamıyla karıştı. Ama genç ve yakışıklı bir erkeğin, çirkin ve asık suratlı bir kızla evlenmesi, çok ender görü-

Hatta böyle durumlar olsa da kız çok zengin birisidir ve erkek kızın mirasına göz dikmiştir. Ünlü Fransız hikayecisi Balzac (1799-1850), bu gibi erkeklerin hikayelerini yazdı.

Tarih boyunca bütün toplum içi değişiklikler, az veya çok kadının hayatını etkiledi, ama hiçbirisi kapitalizm kadar kadını

Kovara kulturî vejiya

Di kovara de nî mijar ca gureto; Wendoxan rê Mûnzûr Çem (amadekerdox) "Roza ve Roze Pê Ma Xapît, Hata ke Ma Qîr kerdîme" Nîhat Elî Sêwrega 25-

30 Serran ra ver û Tanî Vîrameyinî M. Darrêz Dante û Tradîsyonî Idelîstan Çeko Rojên bi Rûmet û Zîqnawitî Harun Turgut Veng, Pyec, Zîmmeyiş ra Nome û Fîîl Kazim Temurlenk, Game be Game Osman Aytar Wexto ki Merdim Kitabê Dr. Sivanî Waneno Şeyidxan Kurij Çend Dêrî, Robîn Rewşen Şewe

Hûmanê Çîyan Çond Vatê derheq Kurdon Almanya di Sven Delb-

Zeynebî, Gulnari Haydar Diljen nuştox, Zîwan û Şexsîyeto Neteweyî Cemîl Gundogan Tayê Problemê Standardîzekerdena Zîwanê Kurdkî Mehmet Uzun Yew Şîîr û Yew Antolojî Malmîsanij Kirmanckî (Kirdkî) de Suffiksî Celadet Alî Bedirxan Ferhenga Kurdî (Kurmancî)-Frensî Kitabê Kirmanckî (Zazakî) Tirkîye de xwandexarê kê wazene kovare, kanenî hurînda Azadîya Welat de bîjere.

Zembîlfiroşa Feqyê Teyran resên edebiyata şaristanî ye Prof. Dr. Maruf XAZNEDAR Prof. Dr. Maruf XAZNEDAR Helbestên Feqyê Teyran (1563-1643) Lirîk û Epîtkin Helbestên belbestvatê Dirêyên edewên rojhelat hatîne wergîr fîn. Zembîlfiroş hemû jî Zembîlfiroş hemû jî Zembîlfiroş li ser şehwetê de serdîkeve Al Dirêyên de kardin bi zilmana 1151. Zembîl sandin bi zilman 1151. Zembîl sandin bi zilman 1151. Zembîl sandin bi zilman 1151. Zembîl sandin bi zilman 1151. Zembîl sandin bi zilman 1151. Zembîl sandin bi zilman 1151. Zembîl sandin bi zilman 1151. Zembîl sandin bi zilman 1151. Zembîl sandin bi zilman 1151. Zembîl sandin bi zilman 1151. Zembîl sandin bi zilman 1151. Zembîl sandin bi zilman 1151. Zembîl sandin bi zilman 1151. Zembîl sandin bi zilman 1151. Zembîl sandin bi zilman 1151. Zembîl sandin bi zilman 1151. Zembîl sandin bi zilman 1151. Zembîl sandin bi zilm

dar ê Kurd Feqyê Teyran dikin

1-Lîrîk: Parçên helbestên vîcdanî, dîldarî û cîvakî (1)

2- Epîk: Çîrokên helbestî, heta niha pêne epîkan Feqyê Teyran me destxîstîye yên wekî: Şêx Şenah, Zembîl Firoş, Dimdim, Hespê Reş Bersîsta Abîd. Dî vê gotarê de em lî ser "Zembîl Fimoş" a vî radiwestîn.

Zembîl firoş tenê vekî berhemekê edebîya folklarî tê tê naskirin, teke wê yekser gellek hatîne belavkîrîn dî dîrêjîye dîrokê de (2). Jî sedsalla 19. an ve hînek ji alîyê rojhilatnase Luranî ve hatin berhevkirin . Lê çîroka helvestî wekî yadgarekê edebî ya kilasîkî hatîye nivîsandin. Gergî ji naverasta sedsala 19. an ve hinek destnîvîs ketîn namexana û gîştî Petrsburg (Lenîngrad) ê. Lê lî dawîya sala 50 an û destpêke 60'an ya vê Sedsalê pêhate zanîn û li salê 1983 temanîya tekstên vê çîrokê bî zmanê kurdî û Rusî kete destên xwendevanan.

Hinek jî Kurdnasên Ewropa, bî taybetî Jaklîn Museyîlyen kargêre zanîstgeha Rojhelatnasî lî Lênîngerad ku balavkara çîroka zembîlfîroşe, vê berhemê bî bûyerekî taybetî dîzane. Lî ser wê bawerîya ve ku eger dî gel berhemên dîn ango Mem û Zîn, Şex Sena û Leyla û Mecnun hevber bîkîn. Jî alîyê naveroke ve, ev wekî yekemîn berhema bajêrî (sarîstanî, berewejêya sund û dîvatên çandînîyê ye) dî kurdî de xwe dîde xûya kîrîn (3)

Bê guman, peyda bûna mîrnîşanên serbîxwe û nîv-serbîxweyîyên Kurd lî sedsala panzde û bûye sedema wê ku bajar çê bîbe û pîsesazî dî nav bajaran de peyda bîbe (4). ev jîyana nû reng dî edebê de vedî de û ne wekî tenê çînên serdest bûn bî garemanê dahênana edebî, çînên bîndest jî pîşîkdarî têda kîrîye.

Egîdên çîrokê du kesîn û her du jî bajarîne.

Nîvîşka naveroka çîroka helbestî ya nîvîskî ya Zembîlfîroşê û hemû tekstên folklorî yên wê vî têde kîrîye: "Xatûn ya xanîm jînekî genc

û yekcar cîwanbû. Jîna mîrekî kurdî yê dewlemend, dî nav qele û koşk û sera da dîjîya. Rojek jî rojan merevekê Zembîlîfîroş., hejar û zehmetkêş bî pêş koşkê û hewşe wêre derhaz dîbe. Çavê xatûnê pê dîkeve û yekser hez jê dîke. Mêre wê lî mal nebû, hemû gîr û fêlan bî kar tîne jî bo ku Zembîlfîroş bîçe lî nav malê. Xatûn hewlekî mezîn dî gel dîde û soz peymanan dîde ku hemû tîştan jî bo hîke û çî dîxwaze yê bîde, eger dest dî gel xatûnê têkel bîke, Zembîlfîroş hemû daxwazên xatûnê red dîke. Lî wî hejarî tawanbarîyê baştîre. Jî paşê jî naçar dibe dawa jî xatûnê bîke ku rê bîde jî bo ew bîçe serbanîyê û destê xwe bîşo û nîmêjê bîke. Lî wê derê, jî xudê daxwaz dîke ku jî vê meynetê rîzgar bîke û bî tema dîbe xwê jî serbanîye ve davêje xware. Lê xudê daxwaza wî qebul dîke û cebraîl jî bo wî dîşîne û Zembîlfîroş datîne lî ser baskê xwe jî koşkê tîne xwarê. Zembîlfîroş wê rojê bî dest betal vedîgere mala xwe. Her çîyas pîreka wî jî tendûr vêxîstîna wekî hemû rojan bo emadekîrîna nan û xwarîne. Lê wê rojê qet tîştek tune bû. Wê êvarê jîna cînarê wan jî bo agîrî tê û jîna Zembîlfîroş qapaqa tendurê radîke û dîbîne tendûr tîjî bûye jî nan û xwarîna behîştê...

Egîdên bîngehî yên vê çîrokê du kesîn. Her du jî bajêrîne. Ya yekemîn jîna mîrê kurd danîştîya koşk û seraye ye. Yê dûyemîn jî, merîvekî pîşesezîyê o hejarê şarîstanîyê ye ku bî dest zembîl dîçîne û lî ser wê dîjî. Dîyare dî cîvatên qunda de jîne Kurd jî vê yekê dûre ku destê xwe dî gel kesekî dîn de têkel bîke jî bîlî mêrê xwe. Hez û daxazên jîne mîr kîryarekî sarîstanîyê ye.

Her çîqas ve çîroka yekek jî çîrokên resen yên wêjeya kurdî ye. Lê, naveroka vê çîrokê dî "Hezar û yek şev" jî dîroka folklorî ya Kurdî û çîrokên folklorî yên mîlletên cînar hatîne wergîrtîn. Dî hîngehî da jî wekî aşkereye çîrokên pîrtûka "Hezar û yek

Ji alîyê din vê naveroka bîlînd ya afîrandîna folklorî ji hemû neteweyekê dîbe serokanî jî bo afîrandîna tekstên dî yên folklorî. Jî ber vê yekê gellek teks dîkevîn nav hevdu. Ne wekî tenê eva belkî dîbe sedema wê ku helbestvan nîvîsevan îlhamê jê wergîrîn û gellek berhemên nû jê dîrust bîkîn (6). Ev çîroka berhema kêye?

Dî pîrtûkxana gîştî ya lenîngrad da se tekstên destnîvîsyên Zembîlfîros hene, kenbîrîn lî sedasala 18'an hatîve nîvîsînê (7). Hemû jî 240 rêzên helbest (62 beyt) pêk hatîye.

Aleksander Jaba lî ser wê bawerîyê ye ku ev berhameya Mellayê Batê ye (1670-1750). Lê lî ser jîyan û berhemên Batê radîweste û navê Zembîlfîroşê nayîne zmên. Zanayên dîn jî bîlî A. Jaba hemû besa Batê dîkîn. Lê Zembîlfîroş wekî berhemê wî nîşan nadîn.

Ewê vê nîhînîyê jî bo me derdîxe hole helbestên zembîlfîroşe bî xwe ne. Eger em dî navbera zembîlfîroş û helbestên lîrîk û mewlîdnama Batê de berawîrdekê bîkîn, dîbînîn jî alîyê zmanve awayekî cuda heye. Zembîlfîroş zêdetîr lî ser zman û şêwê xelkê

Jî ber vê yekê jî berhemên mellayê Batê naçe. Lê jî bîlî vê jî Zembîlfîroş jî alîyê teknîkî ve yê wî helbestvanîye ku Şêx Sen'an daneye. Dîsan em dîbînîn dî du beytê dajîyê yê destnîvîna hej-mara 26, 27, 36 da dîbêje:

'Mîm û Hê' navê nîhînî yê Feqê Teyrane.

"Ey Mîm û Hê xweş deftere" (9) Dîvare "Mîm û Hê" iî nasnav yan jî navê nîhînî yê Feqê Teyrane. Jî bîlî van belgana jî dî nav xelkê kurdîstana bakur de "Zembîlfîroş" bî berhemê Feqê Teyran tê naskîrîn.

Di gel zembîlfiroşê, Feqyê Teyran (10)

Ev cûrê Zembîlê ku vêdêre da armanca meye wekî tîştekî pêwîst pêwendî bî gel jîyana bajêr heve, bî tavbetî dî rojhelat da. Hebûna sûkê grova herî gîrîng ya bajêre. jî ber ku şîklê peywendîyên aborî dî nav cîvatê da dîyar dîke. Zembîl derekî mezîn heye dî jîyane sûkê de. Çîmkî jî bo veguhastîna hemû tîşten tê bî kar anîn ku dî sûkê de tê fîrotîn.

Pîşzsazîya zembîl dî rojhelat da dî gel peydabûn bajêr hatîye holê. Ew hustayê ku zembîl çêdîke û amade dîke jî çîna burjuwazîya pîçûk tête jîmartîn. Edî pêwîstîya wî hustayî şagîrtên heye jî alîyekî ve alîkarîya dîde wî jî bo çêkerîna zembîl. Jî alîyê dîn ve jî jî bo wî dîfroşe û kîra xwe werdîgre. Yan jî zembîlfoş komek zembîl bî erzantîr jî husta dîkîre û lî sûkê yan jî zembîlfîroş komek zembîl bî erzantîr jî husta dîkîre û lî sûke yan jî kolanên nav bajêr dîfîroşe kîryaran û tîştekê jê qazanc dîke û pê dîjî. Zembîlfîroşê me wek derdîkeve lî ser qazanca Zembîlfîroştîne jîyayê-Feqe teyran bî vî awayî dest bî vegerana çîrokê dîke:

> Ey dîl werî dîsa bî coş Carek jî cama mey bînoş Bîkîm qîsseta Zembîlfîroş Da seh bîkîn hîkayetê.

Zembîlfîroş lawek rewal bû Bi kîlfet û ehlî eyal bû Husneka Yûsîf lî bal bû Heqqe rezzaqe gîsmetê.

Ew qewî lawek feqîr bû Daîma xwedê dî bîr bû Dî pîşê selkan jîr bû Dest dîkîr bî wê sînhetê

Şuxlê wî selk û tebeq bû Daîma ew rast û heq bû Gîmetê selkan wereq bû Her bî destê meşxeletê

Kîlfetê qîsmet lî wî bû Jî tîst û mal çî wî nebû Dî pîşê selkan qewî bû Her bî destê meşxeletê

Her ro bî dest zembîl dîbest Dîbîrîne bazaran bî gest Xarîn û nan dîhat bî dest Razî dî bû bi qîsmetê

Rojek jî rojan Zembîlfîroş bî pêş qela û koşk û apartmanên

Navê Feqyê Teyran yê nîhînî 'Mîm û Hê' ye. Navê wî yê esasî Mihemmedê Muxsî ye

mîrê bajêr derbaz dîbe. Çavê jîna mîr pê dîkeve û hez jê dîke. Bê guman ev dîyardeya jî encama vêye ku jîna şarîstanîyê bî taybetî jîna mîrovên mezîn û dewlemendên ku dî nav koşk û sera de dîjîn mêran gellek dîbînîn û aşnayetîye dî gel da peyda dîkîn. Eyana gellek heval û bîrader dî nav mîrovên mezîn û peywendî dî gel baxçevan û xîzmetkaran

Cavên Mîr û dewle-

mendan lî derva ye Mîr û dewlemend û mîrovên mezîn çavên wan lî derva ne, peywendîyan dî gel jînên dîn de peyda dîkîn, yan jî her yekekî çend jînên wan yê aşkere yan jî nîhînî hene. Jî ber vê jî jînên van mîrovên mezîn hewîl dîdîn valahîya nav derûnê xwe tîjî bîkîn û tolê jî mêrên xwe bîstînîn. Eva tîstekî sanahîye, eger peywendî dî gel hersekî de peyda bîkîn ku dîlê wan be. Divê em vê jî bîzanîn ku belgên dîn gellekîn jî bo vê dîyandeyê jînek hêj keçîkêkî tam pênegîhîştî be mêrê wê jî pîremêrekî rîzyayî û bê hêz be, eva wekî naverokekî hunerî bî navê

> Rojekê selkan ku tîne Xatûnek jorda dîbîne Bî dîl û can dîlhebîne Ketîye benda mehehbatê

"Merî Jînan" ve çûye lî nav ede-

bîyata cîhanê:

Mehîbbetê kîç mubtela kîr Sîr lî carîya aşkera kîr Lawekî qelbîm cuda kîr Mîn jî eşqan xaw netê

Ew letîfa bê îxtîyare Carîyek jorda henare Tu here bêje bî zara Ma bîbîn ser meslehetê

Ew caryane dî qewfa xudêne Law bî vê hîle dîbîne Mîr jî te selkan dîvîne Lê dîkîtîn hîletê

Tu çêke selkan da cake Bîne dergahê behake Mîr heqê te de edake Şuxlek xêra te tê

Law ra bû çûye malê Çêkîrîn selkê delale Anîne dergehaê rewalê Riziq eve heq bîdete.

Selk birin bi jêr henare Dît carîyek hate xarê Mîr jî tê divê dîdarê Dê bîdet te qîmetê

Go bîla qîmet bo wî be Ev nizanit bena û lîpe Çûne bal mîran çi be Ewê nizanit haletê

Zembîlfîroşe me bê guman kurrê cotyare. Jî gund ve hatîye bo bajêr jî renaherê kurrê cetyarê gundî ve bûye bi hejare bajêr û jîyana xwe ya nemir û ne jî li ser qezenca Zembîl firotinêye:

Law bi wî lîpî nizanî Bê fikir ew çûye banî Derke dada derkevanî Ev çi bela bû law ketê Wî ku dî der pêve dave Xeyrîye lê reng û çava

Go yeqînî ev hîle dave

Ez dê bibinim zehmetê

Law bi bal mîran vexende Dî şipalek lep ji gende Qet kes neda bû wesfetê Lawî rast bi xudê ra

Ew carîya pirr lip û bende

Pirr ji wî qencî digare Min ji te navê tir zêde Min xilas ke ji zehmetê

Jina Mîr, hez ji kurrekî bê desthelat û hêjar dike

Ji paşê ku Zembilfiroş digihîje koşkê û dîçe oda razanê ya Mîr, di gel jina Mîrî dikevin got û bêjê. Di vê derê de jîna mîrî hewl dide her di wê demê de Zembîlfiroş di gel wê biçe li nav nîvînan. Lê Zembîlfiroş xwe na-

Gerçî Feqê Teyran wesa nîsan dide ku Zembîlfiroş xwe bi piçûk datîne beramberî bi vê jîna mîrî û wê eşkare dike ku çawa dibe jinekekê wesa xwedana desthelat û dewlemendîyê hez ji kurrekî bê desthelat û hejar bike.. Lê rastî ewe ku zembîlfiroş bi van qisanan dîxwest damara çînayetî ya jina Jîna Mîrî bibezîne ji bo wê ku belkî jî vê yekê bine.

> Xatûn dibê çare tu nine Qerm meke were nivîne Min bi te daye evine Da bîbînim ji te lezzetê

Law dibê tirsim ji abcorîye Du heram bîne dîyarî Agirek wê li me Bibarî Ez û tu bikin tewbetê 21-

Kiç dibê Lawê biyanî Ez dibêm da tu bizanî Min ji bo ya dil tu anî Tu nizanî muhibbetê

Law ji xatûnê dibête Ta mexaz ya dil divête Da ji heq nibin fehête Rû Sipî bin qiyametê Kiç dibê bawêj xeyalan

Were nêv doşek û balan Bên bike zilfan û xalan Dûre ji oya axirete

Law dibê zulfêt herire Ma pîroz be ew li mîre Çi heddî lawê feqîre Dest bidet vê mehebbetê

Kiç dibê lawê firîvan Were nav rewhan û sêvan Şekirî bimêj bi lêvan şUbhî dama şerbetê

Law dibê qenva temamî Her wekî şekir di cami Ji ser û pê li min heramî Tirsim ji mehna ayetê

Kiç dibê lawê rewale

Er te hacet zêr û male Her çî te xwest min kir helale Bes bike vê huccetê

Law dibê ez nî têrim Zêr û mal çi wê xwendêrim Ez ji tirsa heq newêrim Neka beHîd bim ji rehmetê Kiç dibê lawê ras ne

Mir li Kurmancan qiyas ne Te jî destê min xelas ne Bo li te didim muhletê Law huccet kir tê hîngave

pak bû. Hinek rewştên bilind di mejiyê xwede dirust kiri bû. Bi qet awayekî nedixwest biruxîne û dikari bû li ser şehwetê de serbikeve. Nek ji ber wêye xwe hejare û beranberi jina mirekî belkî ji ber wêye ku jinekê bi keseki bêar û nizm û tawanber dizani. Her wesa lêşê wê aşkere bû ku xwe yekemîn û duyemîn kes nebû ku jina Mîrî jê hezkiribû û di gel da razabe.

Ji bo rizgarbûn ji vê tengasîyê daxwaz ji jina Miri dike rê bide ku ew nimêja xwe bike. Bi vê nimêj kirine Zembîlfiroş dixwest hemû rêyan bigire ne wekî xudê nexwest dile wi nerm bib û di gel jina mîrî de cotbibe. Edi ji pişti nimêjê li bana qelê dest bi du'a

Xatûna pirr şox û meste Law bi dil û can dixweste Mesînek av da bi deste Ji bo te bikim xîzmetê

dike û ji xudê daxwaz dike:

Law bi derket ji menzîlê De çûye ser banî kelê Qet çar nebû têda helê Dema dî fikir hîletê

Dama ku dî dîl kir giri Dil şewutî ew pirr giri Rû da û evraz fikiri Bax kire şahî qudretê

Bang kire padşahî mubîn Go: Ya delîlukazirin (11) Tu şad dikî qelbî hezin

Xelas dikî ji zehmetê Ya xalîqê zehmet kesîr Ya alîmê bi qelb û zemîr

Hemî sîrran tuy pê xebir

Fettahî babê şefqetê Fettah tûyî mîftah bi dest Tu xalîqî her çî ku hest Yek car bi te min pist di best Da min nedî hîla-keti

Serbîs bî şaran birî Eyûb wekî kirman diri Yûsîf wekî ebdan kirî Le înan ser seltenetê

Wan Ibrahim avête nar Pît û pring lêbûne sar Veda biran te ji boy nar Te xelas kir ji zehmetê

Musa di nêv behra Emîq Te lê vekir dwanzde terîq Firewin di nêv maye xerîq Te da bezaye sirketê

Yunis wekî Hûd da belhand Yek weslek iî nexland Dîsan bidine wesland Min sidiq û bawer bi te tê

Bawer bikin vê gotine Tofan ku hat girte dinê Nûh û gemî man bi tenê Tuy xaliqi vê heyete

Deşi û çîya têk bûne behr Wan asîyu xelqê dixwer Cumle di nêv da mane qehr Luy laîqê wehdanete

Te xelas kirin ew hemi Dizanim ku tu ne nayîmî Ez dî xwe bawêm vêdemî Hewil û qudret ji bal te tê

Ji piştî vê yekê xwe ji ser burca qelê ve davêje xwarê. Lê xudê cebraîl dişîne û wî dide ser baskê xwe û bi nermî tîne ser erdê û dihêle:

Lawê raste bi cebbare Dil yeke nabe dubare Xwe ji burcê avête xare Zû hate nêva hêşetê Ew xalîqê her ilim li nik

Wî gote cebraîl çapik Here ebdî min bigr sivik Qene lê bike siyanete (12)

Ew Cebrail pir çeleng Hate xarê ji banî felek Law li hewa girt û gelek Ji wîra diket înayetê 47-

Cebraîl hatî ji kerem Law li hewa digirt bi şern Dayine ser erdî bi nerm Dûr kir ew ji zelaletê (13)

Lawê rast pak wucude Ew ser bîr bi sucude Şakir kir ji bo wedude Le xelas kir ji zulmete (14)

narên wan guman jê nekin ku şî-

va wan ya êvarê tune bi wê wex-

tê da cinara wan tê agirî dixwaze

û jina Zembîlfiroş ji bo agîr diçe

tendurê dinere û dibîne tendûr ti-

jî nan û xwarina behiştêye.

Jinê hebû eqlek li dor

Herçî selk standin bi zor

Me sipare padşah ji jor

Eda bikit di giyametê

Jinê ku ew gotin kire

Ewlîya xudê çûbû hazîr

Tu îlîmî bi xeyba niyetê

Jin dibê tu were ere

Em agîrek bikin lêre

Betal nekin vê edetê

Wekî duh û wekî pêre

Jinê tendur helkir di male

Da cîran nekin fikir û xeyale

Derî girt ew çûn ji bale

Me navê zatî şubhetê

Jinê tendûr helkir sivik

Zadek nebû bavê kuçik

Tendûr nor bû ji nihmetê

Tendûr pire bû bi nan û aş

Xaliq ji cem xwe qîsmet mihaş

Agirek ji wan xwest bi xeber

Dema ku wan lê kir nezer

Xêr da ewan ku bê hisab

Şefeqet li wan kir ey wehab

Inane der nan û kebab

Têrbên ji zed û nihmetê

Derî girt û çûbûye paş

Tendûr ser bû ji nihmetê

Ciranekê wan hate ser

Tijî tehamê cennetê

Derî girt çû bo jinik

Bi yeqîn ew ji mîr qanîhtire

Ya Mihemed xemxwarê ummetê Her çî ji min bawer netê Ne mustehegge şefaetê Mexreb dûre roja axîretê

Ey mim û nê xweş deftere Herçî ji min ne bawere Ne ji ommeta pêxembere He musteheqê şefahete (16)

Çîroka Zembîlfiroş, resên edebîyata saristanî-

Çîroka helbestî ya zembîlfiroş mînakekî resen ya edebîyata şaristanî yê ye Bê guman serokanîya bingehî ya îlhama Fegî Teyran çîrokên folklorî yên cûr bi cûr yên ku edeba zargotina xelkê Kurde. Di bingeh da jî edebû netewên rojhelata navîn kar li ser hevdû kirîye û çîroka vê mijarê yadgara hemû netewên din jî têdaye. Eger em bala xwe bidin li edeba yeke bi taybetî "Mekrî (naz) jinan" ev bazina mezintir dibe û hemû edeba cîhanê digire ku "jin" li dû mêran digere nek berevajje... Belgeyekî rojhalatî jî

ji be vê, bingeha dîrustbûna çîrokên "Hezar û yek şev"e. Gava şehryar pêhesîya xizana wî ne tenê leşê xwe pêşkêşî xîzmetkaran dike, belkî pêşkêşî wan xizmetharan jî dike ku kole û

Edi ev dibe sedema vê yekê ku çekirîya hemû rojê jinekê tîne bi gel wê karê xwe dike û wê dikuje heta? Peyda dibe û ciwanên welêt ji vê keresate rizgar di-

Belgeyekî rojavayî ji eve di sedsala 14'an de di"Dîkamîran" berhema nîvîsevanê Itali Gisvanî Baccassic (1313-1375) de tê dî-

Feqê Teyran çîroka xwe ya Werger: Mîkaîl CANPOLAT helbesti bi vi awayî dumahîk tîne

ÇAVKANÎ Û JÊRENOT

1- Diwana Feqê Teyran, komkirina Seîd Dereşi û pêzanî Elîxan, Sexda

2- Girîngtirîn textên folklori yên zembîlfîroşê ku hatine belavkirin evin: a) - Socin di sala 1870'ê de li Kurdistana Ösmanî testekî Zembîlfîroş nivi siye. Ji paşê ji, ji alîyê şagirtêkî wî li Berlin ve tekstekî din şandîn ku ev tekst ji Kurdekî Şamê ve ji bo şagirtê wî hatibû rêkirin. Her du tekst hatine wergeran din li ser zmanê Almani û hatine belavkirinê: E. Prym, A. Socin, Kurdische nmlungen. Die texte SPL., 1887.

b)- Li sala 1903, Oskarmann tekstekî din yê Zembîlfiroşê li Mahabad nivîsîye, wergerandîye ji bo almanî û belavkirîye. Binêrin: O. Mann. Dei Mundant der dakrî Kurden, 1, Berlîn 1906, s275-284 Beşekî ji vê pirtûkê bi pîtên erebî ji alîyê "Korî Zanyarî Kurd" (Mecder îl-

mî kurd-Nivîsevan) vê bi navê "Tuhfey Muzeferîye" hatye belavkirin, Medibû bi vî navî bête belavkirine. Ji ber ku navê pirtûkê Almanîye, tenê rûpela dawîyê ya bergê yekem ji bo pîrozbayîya Oskar Mann bi navê Muzeferedî-nê şahê Îran ve "Tuhiey Muzeferîye" hatîye navkirin. Lê navê resmî yê kitêbê her navê Almanîye. c)- Hugo Makas jî parçeyekî Zembîlfiroşê belavkirîye di gel wergêra wê

ji bo Almanî. Hugo Makas ev parça helbest ji kurdekî Mêrdînê wergirtibû. Bi-nêrin: M. Makas, Kurdische tekst in Krmanji dîaleste Lenîngrad 1920, s50-51 d) - Von Lecoq li sala 1903 sê tekstê folklorî yên Zembîlfiroşê belavkiribû, Binêrin: Albert Von lesoq, Kurdische texte, Berlîn, 1903, S19-20, 68,69-

e) - Hacîyê Sindî jî, tekstekî din yê Zembîlfîroşê belavkirîye. Bînêrini Folklora Kurmancî, Yerîvan 1936. r. 189 -194 (bi pîtên latînî). Ev jî pêwîste bête gotin ku ev teksta wekî ya Mihemed Tefîq wardîye ku wergêrabû li ser zmanê erebî û belavkiribû. Binêre. Mihemed Tofîg Wundî, gisis şîînîye kurdiyet,

f)- Emînê Ebdal du têkstên zembîlfiroş belavkirîye, Yekem di folklora Kurmancî de (r332-337), dayem jî di "kitêba zmanê Kurmanci bona koma çara" Yerîvan 1933.r129-134

g) - Li sala 1967, li Hewlêrê Gîw Mukrîyanî teksteki zembîlfiroşê bi dîyalekta Kurmancîya jêrê belavkiriye. 160 rezen helbestî û di gel pexanên têkîlbûye pêklatîye. Di nav pirtûka Mukrîyanî de tekstekî dîn yê zembîlfiroşê heye bi dîyalekte Kurmancîya jore li sala 1963'ê hatîye nîvîsînê. Guya li sala 1950 ji alîyê Murad Xanê Beyazidî ve hatîye nivîsîn û 512 rezen helbestî pêk h) Ordîxane Celîl û Celile celîl du textên wê yên din belavkirine. Binêrin:

Folklora kurdi berge I, Mosko 1973, r. 189-197 î) Li sala 1964 jaklîn Museylyan li Gurcistan û Ermenîstana Sovyet deh tekstên nû komkiri bû û hemû jî belavkirîye. Binêrin Zembîlfiroş, mosko,

1983, r 110-140 3- J. Museylyan, Zembîlfîroş, mosko 1983, r 7, Eva pêwîste di vêderê de bê gotin ewe ku edeba bajêr di nav ereban de di sedsala dehem da peyda

bû. Şêwa megam, li Ewropa di sedsala sêzdan de peyda bû, di edeba Farsî de di nîva yekem ya sedsala panzdan da paydabû. Di edeba Kurdî da jî edeba bajer di sedsala 17'an de peyda bû. 4- Serokanîya berê r. 8 Armanc çîroka "Hezar û yek şev" e ku jin devrekî mezin heye di dil-

dariyê û hezkirinê de. Ango em dikarîn bêjin jina mêrên baş. Bi wê manêye ku mêrên wan başin lê, xwe çaven wan li derin. 6- Li sala 1937 Erebê Şemo tekstekî Zembîlfiroşa Kurdî bi zmanê Rusî amadekir ji bo helbestvanê nayderê Rûs: Dunayêvsky. Naveroka wê kir bu

çirokekî helbestî bi zmanê rûsî: Binêrin: Dahênanên netewên Yekîtîya Sovyet, Elmenax bergê I, Mosko, 1937, r 441-448 Her wesa Cesime Celîl jî çîrokekê helbestî bi Kurdîya nû danaye bi navê "Zembîlfiroş" îlham ji zembîlfiroşa folklorî wergitîye. Binêrin: Roja Min,

Yerîvan 1960, r 188-133, Hacîyê Cindî li sala 1947 tekstekî Zembilfîroşê wer gêrabû li ser zmanê ermenî belavkirîye. Binêrin: Hacîye Cindî folklora Kur dî, Yerîvan 1947, r 86-89 (bi zmanê Rusi), li sala 1962 tekstekî Zembîlfiroş ku ji alîyê I. Tûkerman ve li sala 1936 hatîbû temarkirin bi devê Erebê Şemo ve di gel wergêra bo zmanê Rusi, hate belavkirin. Binêre. Stran û şisanên Epîkî yen kurdi, mosko 1962, texta Rusi r 24-28, teksta Kurdi r 147-159 J. Museyiyan, Zembîltîroş r 17

8- Pirtûka navbirî, r 20 9- Pirtûka navbirî r 21

10- Nîha emê teksta temam ya Zembîlfiroşa Feqê Teyran belavbikin. Ev texta me ji encama hevberkinin di navbera hemû textên destnivîs yên pirtûk xana giştî ya Lenîngrad û textên paqîjkirî yen jaklîn Museylyan da hatîye holê Hej ji gotinêye paqîjkirina Museylyan jî ber bi rênivîsa kevn hatîye nivîsîn. Textên me jî bi renivîsa nû hatine nivîsîn û ew peyven ku me rast dizanîn, me

11- Ya delîl û kazîrîn: Ey belgeya haziran

12-Siyanet 13- Zelalet: rezîltî

14- Zulmet:Farîtî

15- Zulmet: Zordari

16- Supasîya bê sinor ji bo hevalê birêz Ewrahman paşa ku texte Zembîlfîroş dibin çavde derbaskîr û ji hinek şaşîyên rênivîsê û fonetîkê rizgar kir. Ev ji tiştekî askereye ku şarezabûna Kak Ewrahman Paşa li ser dîyalekta Kurmancîya Jorê cîyê gumanê nîne.

Kürt basınının gelişimi engellendi!

Türkiye basınında tanınmış gazeteci Murat ÖZTEMİR ile Bahoz ŞAVATA'nın Kürt basını üzerine yaptığı görüşmeyi sunuyoruz

☐ Kürt basınının gelişimini nasıl değerlendiriyorsu-

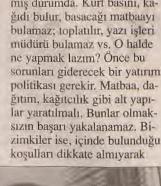
Bu ülkede Kürtlerin benim diyeceği bir gazetesi olamadı. Nedenleri çok değişik. Bir defa olaya ticari bir kurum zihniyeti ile eğilinmedi. Kürt basını olarak çıkan her gazete veya derginin arkasında ve ona hükmeden siyasi bir kurum vardi. Bu nedenle A grubunun çıkardığı bir gazeteyi B grubu almıyordu. Cıkan yayınların siyasi yapıların propoganda ve ajitasyon aracı nitileğinden soyutlanacak durumları da voktu. Türkler de olduğu gibi, Kürtlerin bir 'Hürriyet'i', bir 'Cumhuriyeti' de olmadı. Kürt gazete veya dergilerinin olusumu bunların oluşum biçiminden de çok farklıydı.

Mesleği gazeticilik olanlar da Kürt basınında çalıştırılmadı. Kısmen, çeşitli gazetelerde denendiler fakat tutulmadılar. Ya da bu meslekten yetişenler, Kürt basınına, Türk basınındaki rahat koltuklarını bırakıp gelmediler. Haliyle Kürt gazeteciliğin gelişimi engellendi.

☐ Kürt basınının, kendi sivasilerinin uzantısı olması biraz da Kürt sivil ve sermaye çevrelerinin bu işe soyunmaması veya başka etkenlerin bir sonucu değil mi?

 Gazete çıkarabilecek sermaye cevrelerinin coğunluğu bireysel çıkarlarını ön plana aliyor. Bu durumda daha çok yerel ve bölge gazeteciliği gibi oluşumlarda yer yer bu türden girişimlere tanık oluyoruz. Tabi yine kişisel çıkarları nedeniyle. Daha çok seçime yakın zamanlarda bu türden girişimler görülür veya belediye sınırları içerisinde bir siyasi nufuz aracı olarak bir gazete çıkarıhr. Bunlar da kısmen Kürt basını olarak ortaya çıkmıştır. Diğer yandan bir Kürt sermayederi için büyük basın kuruluşlarına verilen maddi desteklerin kendilerine verilmeyeceği ve kendi özel işlerine de devletin sekte vuracağı endişeleri var. Fakat genelde gazete-

ciliğe sıcak bakmıyorlar. Türkiye'de bir Kürt gazetesi, bir Kürt radyosu, bir Kürt televizyonu yaratmanın koşulları ne kadar vardır? Yaşamalarına ve gelismelerine ne kadar izin verilir? Resmi ideolojiye rağmen bu iletişim organlarının ne kadar başarılı olabimiş durumda. Kürt basını, kağıdı bulur, basacağı matbaayı bulamaz; toplatılır, yazı işleri müdürü bulamaz vs. O halde ne yapmak lazım? Önce bu sorunları giderecek bir yatırım politikası gerekir. Matbaa, dağıtım, kağıtcılık gibi alt yapılar yaratılmalı, Bunlar olmaksızın başarı yakalanamaz. Bizimkiler ise, içinde bulunduğu koşulları dikkate almıyarak

iyi yapılması gerekir. Bu zordur ama olanaksız değildir.

Kürt basınında çok iyi ve özgün haberler, özgün kültür ve sanat yayınları yapıliyor. Bunlar, çok emek yoğun çalışmalar.

☐ Peki yapılan çalışmaları nasıl buluyorsunuz?

♦ Bu olumsuz şartlara rağmen, Kürt basınında çok iyi ve özgün haberler, özgün kültür ve sanat yayınları yapılıyor. Bunlar çok emek yoğun çalışmalar. Bunu kimse inkar ede-

Ama teknik eksiklikler var, baskı yetersiz ve zor ekonoak. mik koşullarda üretildiği için habere ve insana yeterince yatırım yapılmıyor. Diğer yandan dağıtım sorunu bu gazeteler için büyük bir bela. Çünkü dağıtım, Türkiye'de kartelleşherşeyi tersten yapıyor.

Bütün bu olumsuzluklara rağmen tüm Kürtler benim diyebileceği gazetelerinin ve televizyonlarının özlemi içinde. Inamyorum ki en az ortaklıklarda ulusalcı davranmayı başarabilen gazete ve radyo ve TV'ler kalıcı olacaktır. Onun için öncelikle yöneticilerin, grupçu değil ulusalcı olması gerekir.

Çok önemli bir nokta var, insan haklarına saygılı çağdaş Türk insam da benzer arayış içinde. Yani Kürtler bir gazete çıkaracaklarsa bir Kürt okur yanında iki Türk okurun da olmasmi gözetmelis a zonfili

Türk basınının çoğu, Kürt aydın demokrat unsurları, kirlenmiş kişi ya da grupları, kimi zamanda bazı Kürt gazetecilerini kullanarak büyük ekonomik mesleki kazanımlar edindiler.

Türk basını, Kürt basınına nasıl yaklaşıyor?

♦ Türk gazetecilerinden şu an geçer akçe olanların Kürt sorununa ne kadar içten oldukları tartışılır. Türk basınının çoğu, Kürt aydın demokrat unsurları, kirlenmiş kişi ya da grupları, kimi zamanda bazı Kürt gazetecilerini kullanarak büyük ekonomik mesleki kazanımlar edindiler. Gazeteciler

PORTRE Murat ÖZTEMIR 1954' de Divarbakm' da doğdu. ilk-orta ve Lise öğrenimini orada tamamladi 1977-78 ders yılında İstanbul Gazetecilik

ve Halkla ilişkiler Yüksek Okulu'nu bitirdi. 1979-81 de, 'CHP-11' ler Hükümeti' döneminde 'Bavindirlik Bakanlığı Basın Danişmanl' idi 1982-89 de 'Güneş' gazetesinde çalıştı. Daha sonra; 'Aktüel, Özgür Gündem, Siyah-Beyaz, Ege TV ve Kanal E' de bu valismalarına devam etti. Halen serbest gazete-

vilik yapıyor.

için çok önemli olan ilişkiler, alan çalışmaları ve özel arşivler çoğu kez iyi niyetle bu pragmatistlere sunuldu. Sonunda Kürt sorununu yansıtırken bir başka sorunu yaratanlarda ne yazık ki yine bunlar

Türkiye'de bir tek 'Çağdaş Gazeteciler Derneği' bu konuda içten bir tavır segilemiştir.

☐ Türk Gazeteler Cemiyeti'nin, "Yasaklı Yayınlar" la ilgili geçenlerde İstanbul'da düzenlemiş olduğu sergiyi nasa degertendiriyorsunuz

Uluslararası Basın Kuruluşları ve meslek örgütlerinin bu olayı gerçekleştirmede yoğun çabası olmuştur. Bu nedenle de olayı sahiplendiler. Yoksa kıpırdamazlardı. Geç-

mişte İsmail Beşikçi olayın da olduğu gibi bu gün de Işık Yurtçu olayında da böyle olmuştur. Türkiye'de bir tek Cağdas gazeteciler Derneği bu konuda içten bir tavır segile-

☐ Türkiye'de haber üretimindeki kolaylıklardan biri de 'Sarı Basın' kartına sahip olmak. Bu karta sahip olmiyan fişlenmiş gazeteci muamelesiyle karşılaşıyor. Kürt basıncıları bir yerde 'illegal' çalışmayla haberlerini gerçekleştiriyor. Bu konu hiç tartışılmıyor, tıpkı OHAL bölgesindeki gazetecilerin sorunları gibi,

♦ Devlet izin verirse bir gazeteci mesleği edinmiş oluyorsun. Bu uygulama dünyada sadece Türkiye'de var. Buna meslek kuruluşları karar vermelidir. İlginç olanı Emniyet Genel Müdürünün temiz raporu olmaksızın kimseye 'Sarı Basın' kartı verilmeyişidir.

OHAL bölgesinde haberlerin uluslararası basına sunulması ancak gerekli izinlerle mümkündür. Aksi halde bölgeye bile giremezsiniz. Ayrıca sansür denen olay var. Buna büyük basın organları harfiyen uyarlar. Türkiye'de bir çok haberin, köşe yazarlarının makale satır aralarına sıkıştırılması bu yüzdendir.

Halepçe olayında çekilen resimler dünyada en çok satılan malzemeler oldu. Bu durumu her büyük olayda gördük. Kürt basınının hikayesidir bu!

☐ Kürt coğrafyasının her köşesinde bulundunuz. Bölgesel olarak Kürt basınını mukayese edermisiniz? Bir toplumun yayın or-

ganının düzeyi o toplumun sosyal gelişmişlik düzeyi ile orantılıdır. Güney ve Doğudaki gazeteler daha çok haber kaynaklıdır. Radyo ve TV'ler propagandif araçlar durumundadır. Bence Türkiyedeki Kürt basını onlara göre daha ileri bir yerde.

Ne zaman ki Kurt sorunu Orta-Doğu da öne çıktı, buradaki birikimler Kürt gazeteciliğini geliştirdi. Ben iyi hatırlıyorum Halepçe olayında çekilen resimler dünyada en çok satılan malzemeler oldu. Bu

durumu her büyük olayda gördük. Kürt basınının hikayesidir bu! -Ha bu arada sunu geçmeyelim, Güneyli foto muhabirleri görüntüde oldukça ustalar.

☐ Kürt basınında tanıdık simalar için neler söyleyebilir-

◆ Ekmeğini haber yaparak kazanan hemen hemen tüm Kürt gazetecilerini tanıyorum. Burada hiçbir ismi öne çıkarmak istemiyorum. Avrupadaki Kürt gazeteciler kurumlaşmaya gittiler. Bu sevindiricidir. Gazetecilikte her zaman ekmeğini bu işe adayanlara yönelinmeli, bu kişiler başarılı

Türk basınında çalıştırılması yasaklanmış ama mesleğini sürdürerek yaşamını kazanan biriyim. Bu meslekte insanlar ilk kez pişdikleri fırının ekmekleri gibidirler.

☐ Sizi şimdi Türk basınında göremiyoruz...

· Ben ulusal kimliğini hiçbir yerde saklamayan Türkiye'li bir gazeteciyim. Bu özelliğim nedeniyle de özellikle Paris ve Stockholm Kürt Konferansları sonrasında Türk basınında çalıştırılması yasaklanmış ama mesleğini sürdürerek yaşamını kazanan biriyim.

Bu meslekte insanlar ilk kez pişdikleri fırının ekmekleri gibidirler. Ben, Çetin Altan gibi bir yazarın yanında asistan olarak çalıştım. Onunla çalışmaya başlamadan önce beş yıllık gazateciydim. Kendi imzamla yayınlanan haber, araştırma ve raportajlarımda dünden bugüne rededeceğim hiçbirşey yok.

Bir tek şeyi gözettim, çektiğim her fotoğrafta, yazdığım haberde ve yaptığım her röportajda "söyleşide değil!" yerelde evrensel ögeler taşıyan yanına ya da evrenselin yerel izdüşümlerine önce bir Kürt olarak baktım. Ama geçeği hiç değiştirmedim. Örneğin yakaladığım çok büyük bir haber, ulusal ve kültürel değerlerime aykırı ise ya hiç yazmadım, ama çarpıtmayı asla düşünmedim. Bir defasında, bir ilçemizde kadınlarımız tümden frengi karantinasına alınmıştı. Birinci sayfalık bir haberdi. Bunu yazmadım. Yazsaydım,

o ilçedeki tüm kadın ve kızlarımızın hafif meşrepliğine dikkatler çekilecekti.

Toplumlar üst düzey kadın sayısı artıkça daha çok gelişir-

Son yıllarda Kürt kadın gazeteciliği gelişmeye başladı. Bu arkadaşların çalışmalarıni nasil buluyorsunuz?

 Toplumumuza kadınlı, erkekli duruşunun bir yansıması olduğu için çok sevindim bu gelişmeye. Bu Kürt basınının gelişiminin bir örneği. Çünkü gazetecilik kişisel düzevi asamalı olarak gelistiren bir takım zorunluluklar içerir. Yani kişi daha çok okur, araştırır ve daha nesnel olmaya özenir. Bu da toplumumuzda en çok gereksinimi duyulan üst düzey kadın sayısının artışında önemli bir etkendir. Toplumlar üst düzey kadın sayısı artıkça daha çok gelişirler.

Ayrıca ekseriyetle, Kürt kadın gazetecilerin feminizmden uzak duruşlarını özgüvenlerinin bir yansıması olarak değerlendiriyorum.

☐ Kürt basınına önerileriniz olacak mı?

 Bir gazeteci masabaşı gazeteciliğini yapmamalı. Hele bir Kürt gazeteci ülkesini çok iyi tanımalıdır. Başkalarına prim yaptırmamaya dikkat etmeliler. Kürt gazetecisi her zaman iktisadi problemlerle yüzyüze kalacağını önceden görmeli bu durumundan faydalanmak isteyenlerin her zaman kapı eşiğinde beklediğini hiç akıldan çıkarmamalı, Kendi alanlarına hakim olmalılar. Okuyucudan gelen tepkileri daima ulusal süzgeçlerinden geçirmeliler. Teknolojik gelişmeleri yakından takip etmeliler. Hedefleri birinci sayfa olmalı. Yaptıkları çalışmaları mutlaka kalıcı hale getirmelidirler. Bu bir albüm veya kitap olabilir. Çünkü ilerde gururlanacakları bu eserleridir.

☐ Calismalarınızda basarılar diliyoruz... röportaj için tesekkürler.

♦ Ben de tüm Kürt gazele ci meslektaşlarımı sizin vasıtanızla bir kez daha selamladığım için memnun kaldım. Çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Sosyalist müzisyenler müziği tartışıyor -2

Gecen hafta baslatmıs olduğumuz Türkiyeli sosyalist müzisyenlerin aylık Evrensel kültür dergisiyle yapmış olduğu söyleşiyi kaldığımız yerden sürdürüyoruz.

Ferhat TUNÇ

☐ Geçmişte fazla bir şey yoktu diyorsunuz ama 70'li yıllar o kadar da kısır geçmedi. Bu birikimden aldığınız

hiçbir şey olmadı mı? · Bu müzikten hiç etkilenmedim. Örneğin Ruhi Su, Zülfü Livaneli beni hiç etkilemedi. Değişik şeyler yapıyorlardı ama bize çok yabancıydı. Belki de bu, bizim edindiğimiz siyasal kültürden kaynaklanıyor. Bir takım ağıtlar ve slogana dayalı parçalar bizi daha çok çekiyordu. Sanıyorum, Türkiye solunun en önemli hatalarından biri olarak söylemeliyim, işin kültürel boyutunu fazla önemsemedik. Temel olan devrimdi, devrim için mücadeleydi ve can vermekti. Nasıl ki bir insan sokağa çıkıp afiş asiyor, bildiri dağıtıyor, sanatçılar da aynı biçimde türküler söylemeliydi. Onlar da birer emekçiydi, aslında işi ciddiye almadık. Müziğin gelişmesinin, sanatçının kendi dalında uzmanlaşmasının önüne geçilen bir süreçti.

☐ Müziğinizde ağırlıklı olarak devrimcileri anlatıyorsunuz ve bu devrimciler dağda savaşıyor ve her an ölümle yüzyüzeler neredeyse kaçınılmaz sonuç bu. Yoğun bir ölüm, acı ve gözyaşı motifi var; karamsar bir hava yayılıyor türkülerden. Neden politikayı ölüm üzerinden yapıyorsunuz? Neden bu kadar umutsuzluk var? Mesela, "fazla sürmez alır dağlar, baba bugün ağlıyorum" diyorsunuz? sürekli bir gözyaşı var., Sonra, vasamak güzeldir anne, ölmek yaşamaktır, diyorsunuz?

Bunu umutsuzluk olarak algılamıyorum. Ama ben bir anlamda Türkiye'nin gerçekliğini, Kürt halkının gerçekliğini dile getiriyorum. Ben bu gerçeklikten doğmuş bir sanatçıyım ve bunun dışında olmam zaten mümkün değil. Kendi gerçekliğimizin çok fazla ilerisinde ya da gerisinde olmak gibi bir derdim yok. Bunu dile getirirken de bundan alınmamamız gerekir. Çünkü bu yaşanıyor, bir çok insan öldü dağlarda, ben bir cok arkadaşımı yitirdim. Bu duygunun, ağır basıyor olmasının hiç sakıncası yok. Sonuçta bu bizim gerçekliğimizdir, sanatçı yaşadığı ve gördüğü şeyleri aynen yansıtır. Peki sizce tercih ettiğiniz müzik

tarzı hangi yöne doğru gidiyor?

Bence çok iyi bir noktada. Muhalif olarak ortaya çıkmış sanatçılar var. Gerek Türkiye solunda olsun, gerekse Kürtçe söyleyen arkadaşlar olsun, çok önemli çalışmalar yapıyorlar. Ben her şeyi on yıl önceyle kıyaslıyorum. O süreçten geldiğim için her şeyin çok iyi olduğunu görüyorum. Müzikal anlamda, eleştirirken bu kadar acımasız olmamak lazım. Biraz da bulunduğumuz koşulları göz önünde bulundurmak lazım.

Devrimci demokrat sanatçılar, Grup Yorum, Kızılırmak ve diğerleri olsun akademik olarak yeterli birikimleri olmamasına karşın yine de çok iyi şeyler yaptılar. Bunlar on yıldır varlar bu ülkede. Medyanın ve devletin tüm saldırılarına karşı hala konser salonları doldurabiliyorsa bu işin eleştirilerini yapanların biraz düşünmesi lazım. Var olan bir takım değerler var ve bu değerlere sahip

Sadece müzik de yapmıyorsunuz

Türkiye'de toplumsal mücadele içinde farklı görevleriniz var, bir takım sorumluluklarınız var ve hepsini bir arada yürütmek çok zordur bence yardımcı olmak gerekir.

Fevzi KURTULUŞ

☐ Repertuarınız ağırlıklı olarak ölmiis devrimcilere ağıt icerikli parcalardan oluşuyor. Diyelim bir politik çağrıya yanıt vererek gelen bir ev kadını, politik hiç bir uğraşı olmamış bir memur ya da bir işçi kendisini ne kadar bulabilecek bu müzikte. Ve onlara kasetinizde şöyle sesleniyorsunuz: Dinmeyin işçi köylüm emekçiler/Onlar sizin için şehit düştüler/Bayrağımız geçerken hep elden ele yeni yiğitler girer mücadeleye. Yani birileri halk adına mücadele edip şehit düşüyor sanatçı da halka bunu anlatıyor. Sizin devrimcileriniz halktan kopuk mu?

◆Bahsettiğiniz türkü 94 yılındaki çalışmamdan alınmıştır. Çalışmanın tümünü incelediğinizde bu Sivas şehitleri için yapılmış bir türküdür. Hasret Gültekin'le ilgilidir. Bunun yanında 90 madenci yürüyüşünü temel alan, sınıfın 89' bahar eylemlilikleriyle başlayan "Bekle Ankara geliyoruz" şiirinin türküleştiğini görürsünüz. Tabi ki, bir sentez gerekir. Sınıfın kendi sorunlarının olup olmaması öncülerin var olduğunu, öncülerin savaştığı gerçeğini örtmez. Her ne kadar noktayı proletarya koyacaksa bir öncü savaşın gerekli olduğunu düşünüyorum.

Sizin müziğinizde ağırlık tema öncülerin kahramanlıkları ve uğradıkaları zulüm ve eziyet. Bir de geride kalanların gözyaşları. Bir sentez ve temas kurulmuyor aslında...

♦Bu sözü bütünün içinden cımbızla çekip almışsınız. Yüz konserden en fazla üç tanesinde o parçayı okudum. Bunun öne çıktığı bir program yapmadım. Oradaki kitlenin bilinç seviyesi, diğer katılımcı arkadaşlarımın verdiği mesajlarda eksik kalan yerler neyse ona göre belirliyorum programımı. Mutlaka ve mutlaka tüm mücadeleye, en sonunda noktayı işçi sınfının koyacağı mesajını veririm.

Bina temeliyle sağlamdır

Remzi ÇAKIN

smail Göldaş' ın, araştırma inceleme dalında ikinci kitabı olan "Takrir-i Sükün Gürüşmeleri", bugün ülkemizin ertelenmiş ama hiç yok olmamış temel sorunlarına ışık tutacak önemli bir belge niteliginde.

Kitap; 1923 "Seçim" leri, "Atama Meclis" ve sonrası dönemi beş bölümde ele almaktadır.

1- Atama Meclis ve 1923 seçimleri.

2-Seçimlerin yürütülmesi 3-1923 seçimleri ve sol (TKP) Türkiye Komünist Partisi (TİÇSF) Türkiye İşçi ve Çiftçi Sosyalist Fıkrası ve işçi Örgütleri.

4-İkinci Meclisin Oluşumu ve Siyasi Karakteri.

5- Takriri-i Sükun Görüşmeleri. Atama Meclis, 1923 Seçimleri ve İkinci Meclis belgeleri bugün parlamenter demokrasinin neden yerleşmediği konusunda önemli ip uçları vermektedir.

Atama Meclis'te farklılaşan fikirlerin, nasıl çatışmaya dönüşerek muhalif olanların tasfiye edildiğini, parlamenterlerin "Vatana İhanet"le suçlanıp yargılandıklarını, hatta nasıl idam edildiklerini belgelerle, günümüz parlementosunda olanlara ısık tutmaktadır.

Atama mecliste, M. Kemal ve arkadaşlarının fikirde birleştikleri birinci grup ile Osmanlının kültürel değer yargılarını savunan ve Kürt illerinden gelen Milletvekillerinin fikirde birleştikleri ikinci grup çatışmaları, bugün Mecliste oluşan fikir tablolarıyla üç aşağı beş yukarı aynı paraleldedir. Değişenler; yüzler, kıyafetler, oturma mekanları ve zaman dilimleridir.

Meclis muhalefetinden bikan M. Kemal ve arkadaşlarının parlamentoyu fes etme girişimleri, M. Kemal'in deyimiyle "kız gibi parlamento oluşturmak tır. Yani muhalefetsiz bir parlamento oluşturmak girişimi kötü bir miras olarak meclisin defalarca kesintiye uğramasına neden olmuştur.

M. Kemal ve arkadaşları tarafından muhalefetsiz bir parlamento için oluşturulan Halk Fıkrası, 1923 seçimlerine giderken ikinci gruptan; yani muhalif parlamenteri öncelikle seçim dışında bırakarak seçimlere katılır.

Asker kökenli M. Kemal ve grubu, Komünistlerin ve sosyalistlerin desteğini alarak seçimleri kazanır. Tasfiye edilen Kürtler ve Osmanlının kültürel mirasına dayanan ikinci gurup, ne yazık

ki ikinci mecliste de ortaya çıkar. Tek Parti, tek şef, tek anlayışa tekabül eden bu girişim, tasarladığı programını ikinci mecliste uygulamaya koyar, Tükiye'nin şekilenmesini oluşturacak Takriri-i Sükun gürüşmelerini başlatarak bu kanunu mecliste kanunlaştırır.

Gürüsmelere katılan 144 Milletvekilinden 22 'si red oyu kulanır. Red oyu kulanan 6 milletvekili, "Vatana ihanet"en Ankara istiklal Mahkemesi'nde idam cezasına çarptırılır ve idam edilir-

Atama meclisinde kabul gören Kürt, Türk birlkteliği Takriri-i Sükun kanunlarıyla yok sayılarak Lozan'a gidilir.

Saklanan ve sürekli ertelenen Kürt varlığı bitmediği gibi, bu gün boyutlanarak günün temel sorunu olmaya devam etmektedir.

Osmanlı kültürel mirasçıları da aynı şekilde yok olmayarak bugüne çoğalarak geldiler.

Atama Meclisi'nin renkli fotografi olan bugünkü meclis,1923'te yaşananları 1997'de aynı mantıkla yaşamaya devam etmektedir.

Kitap'ta da değinildiği üzere M. Kemal, 14 ocak 1923 tarihli İleri gazetesine verdiği demeçte; "Paramızı, hayatımızı dış düşmanların sataşmalarından kurtarmak, ülkenin dış düşmanlara esir olmasına müsade etmemek ne kadar gerekli ise, aynı zamanda onlardan daha çok bir uyanıklıkla iç düşmanlara, içerdeki zararlı adamlara da dikkatle bekçilik yapmak ve bütün davranışlarını gözden kaçırmamak zorunluluğundayız" derken; kast ettiği, tam da kendine muhalif olan tüm kesimlerdir. Hatta bu kesimlere bir kısım silah arkadaşı da dahildir. (Kazım Karabekir, Rauf Orbay

MGK'nin, 28 Şubat 1997 olağan toplantısında "ülkemizde irtica bölücülükten daha tehlikeli bir konuma gelmiştir. Ekonomik, siyasal ve kültürel her alanda ülkemizi tehdit etmektedir. Her alanda baş tehlike olan bu mihraklarla savaşmak temel gürevimizdir" demesine rağmen, Kürtler hedef tahtasından indirilmiyor. Kendilerinin katkıla-

rıyla gürbüzleşen islami hareket, Kürt ve diğer tüm muhalif cepheye itilerek cephe genişletilmiş oldu. Yine gelinen nokta, tek tip anlayış dışındakilerinin tasfiyesi sorunuyla aynılaştırıldı.

Takriri-i Sükun Kanunu'na red ovu veren Erzurum Milletvekili Halis Turgut Bey, 'vatana ihanet'ten idam edilirken; "Yasasın İlkem payidar olsun Türklük. Bir Türk Türklüğe nasıl ihanet

eder?" sözlerini haykırır. IP Genel Başkanı Doğu Perinçek, "irticaya karşı Devrim Mehkemeleri kurulsun", Bület Ecevit, Haci Bektaş-ı Veli Senlikleri konuşmasında; "Sekiz yıllık kesintisiz eğitim, Atatürk'ün 59 yıl önce başlatıp yarım kalan başarının zaferidir" derken, insanın zafer nerede

diyesi geliyor. Tek tip düşünce, tek tarz meclis yaratırım demekle yaratılamıyor. Her kesitimiz, kendi yönetenleriyle temsil ve yönetilmek istediğini, 70 küsur yıllık geçmiş ortaya koyarken, eskide diretmek kör bir inatla olmazsa olmaz kabul ediliyor.

Bir atasözümüz, "Zararın neresinden dönülürse kârdır" der.

Ülkemizin kültürel, sosyal, siyasal ve ulusal mozaiğini hesaba katarak, karşılıklı özveride bulunarak, yeniden yapılanmasına hepimiz bohçamızdaki güzel taslardan koyarak katkı sunalım. Kimse kimsenin taşını sırtlamak ya da fırlatmak zorunda olmasın . Zira yürürlükteki yine Takriri-i Sükun...

perspektif

Arap milliyetçiliği ve BAAS faşizmi

Zerdeşt A. SURUCÎ menin yanısıra Arap milliyetçiliğini körükleyen ve birbiri arsmanlı Türkü'nün Orta dina adeta papatya misali Arap Asya'dan Ön Asya ve piyasasına dergi ve gazete sür-Kürdistan üzerinden düler. Bu konuda bir fikir edingeçip Anadolu'ya (asılı Anamek için sözkonusu devletlerin tollen) göçü ve başkınları süreçte zaten zayıflamış Bizankadar çıkardıkları dergi ve gas'ın zaaflarından faydalanarak adım adım bölgede yayılıp, ter de, artar bile? Örneğin İngihalklara, kılıç, kan ve çapulculizler Kürtçe (Têgihîştinî Nalukla boyun eğdirmiş sayıları sip) derginin yanısıra, Lübnanyüze varan halklardan topladı-'da 29'dan 168'e Suriye'de ğı haraçla (vergi diye süsledik-3'den 87'ye Filistin'de 1'den leri) palazlanmıştı. Türkler 31'e, Irak'da 2'den 70'e Arap-Arap ruhani ağalarının hakimiça dergilerin sayıları çıkarılayet kurma yöntemlerini daha rak Arap kitleleri arasında dabir gaddarlıkla uygulamış, Yeğıtıldı. İngiliz ve Fransızlar armen'den Balkanlara, Misirtik gerçek hegemonya emekle-'dan Cebeli Tarık'a işgal edip rini gizlieme gereğini duymusömürgelestirmislerdi. Salt yorlardı. Nitekim Nisan soygun sayısız vergi, işgal, ta-1916'da Mekke Şerifi Hüseyilan ve gaspla büyüyen Osmann'i "Arap Împaratoru" diye lı Türkü'nün de egemenliği el-Türk sömürgecilerine karşı bette ebedi olamazdı. O da südevreye soktular. "Zaten bu reçte yükselip gelişen kapita-Arap yanlısı tutum"un bir amalizm karşısında takattan düşcı da Arapları bölerek bir birimüş, can çekişen bir canavara ne kırdırmak ve kendilerine dönüşmüştür. (Batılılar Türk'e hasta adam diyorlardı). Batının (özellikle) bu konuda ustaca belli başlı gelişkin emperyalist rolü iyice biliniyor. İngilizler, güçleri başta İngiltere, Fransa, buna paralel olarak 1917'de bi-Italya ABD ve sonradan katılinen "Balfour Deklarasyonu" lan intimacı Almaya 19.yy'dan ile. Yahudi halkına bir vatanın itibaren Türkün işgalindeki söhediye dilmesi projesini de hamürgelere gizli-açık elatıp, yata geçirmeye çalıştılar. zaten parça parça yutma kavgasına 1916'da Sykes Picot Antlaş-(yarış demek daha doğru) girişması ile Türk egemenliği iyice tiler. Batı devletleri hedeflerine çökertilmişti. Mekke Şerifi varmak için teknik ve ticari üs-Hüseyin'in oğlu Faysal tünlüğün yanısıra, diplomatik, 1918'in Ekim ayında Fransızaskeri ve misyonerlik silahlarıların kışkırtması ile kendisini m devreye sokup, bölge halkla-Şam'da "Arap hükümdarı" ilan rının Osmanlı Türk mezalimietti. İngilizler aynı dönemde ne karşı haklı kinlerini suisti-Filistin'de Fransızlar da Lübmal edip, bu halkların milli nan ve kuzey sahillerinde askeduygularını kamçılamaktan da ri idarelerini kurdular. Faysageri kalmadılar. İşte Arap mil-I'ın işi (fonksiyonu) artık bitliyetçiliği de böylesi bir ortamda dışarıda uyandırılmaya çalı-Fransızlar Temmuz 1920'de şıldı. Tıpkı papaz Bahire'nin Muhammed'e öğrettiği "yüce haberler" misali, Arap milliyetçiliği de Bonapart'ın Mısır'ı işgal etmesi ile Araba aşılanmaya çalışıldı. Bonapart'ın amacı Araplaştılmış Mısırlıları dolayısı ile Arapları Türk'e karsı örgütlemek, Türk'ü böl-

geden saf dışı ederek yerine

kendi hakimiyetini kurmaktı.

Dahası Arapları Ortadoğu'da

hegemonya (kendisi) için bir

sıçrama tahtası olarak kullan-

maktı. Arap milliyetçiliğini dü-

şünsel yerel kaşifi de Arnavut

kökenli olan Kavalalı Mehmet

Ali Paşa'dır. Bu zat 19.yy'da

Avrupa'da öğrenim görmüş ve

Türk ordusunda subay olarak

görev yapıyordu. Mehmet Ali

bizzat Fransız ve İngilizlerin

yardımı ile 1834'de bugünkü

"Suriye" denilen bölgeyi Türk-

'ten aldı. Mehmet Ali'nin bun-

dan sonra ilk yaptığı şey; böl-

gede Türkçe Arap milliyetçili-

ğinin fikirlerini yaymak oldu.

Onun danışmanları Fransız ve

İngilizlerdi. Aşiretler şeklinde

bölünmüş olarak yaşayan

Araplar, dolayısıyla diğer halk-

lar, Mehmet Ali'nin tüm çaba-

larına rağmen bu bilince bir

türlü varamadılar. Onun oğlu

olan İbrahim Paşa'nın da bu

konudaki tüm çabaları, tıpkı

babasınınki gibi Araplarda ulu-

sal bilincin gelişmesine yetme-

di. İbrahim Paşa Arabı uyan-

dırmak için bu sefer şiddet ve

gaddarığa başvurdu ise de bek-

lenen neticevi vermediği gibi

feodal düşünceyi aşamamış

Arapların huzurunda Morlo-

wen'in deyimi ile "Türklerden

daha da gaddar ve kötü bir za-

lim" olarak değerlendirildi. Sü-

reç içerisinde bölgede etkinlik

kuran İngiliz ve Fransız emper-

yalistleri 20. yy'ın başlarında

gizli-açık anlaşmalarla bölgeyi

kendi aralarında paylaşmışlar-

dı. Sonradan devreye girmiş

Alman ve ABD hummalı bir

çaba ile pastadan büyük pay

koparınak için kolları sıvamış-

ti. Konumuz sadece "Suriye'

olduğu için Ortadoğu bölgesi

halklarının paylaşım kaderleri-

ni bu yazımızda ele almayaca-

ğız. Sözkonusu süper güçler

(Rus Carlığını da anmak gere-

kiyor) diğer halkların yanı- sıra

özellikle Arapları yanlarına al-

mak için Arap "hamiliğine" so-

yundular ve kilise misyonerle-

ri, dergi, elçi, gezginci vb. va-

sıtasıyla Arap milliyetçiliğini

geliştirmek için olağanüstü bir

casusluk (örneğin İngiliz Law-

Avrupalı kapitalistlerin Türklere dikte ettirdiği toprağı bireyselleştirme (özelleştirme) kanununu çıkartarak toprağı ağa, şeyh ve askeri, büroklardan oluşan bir avuç işbirlikçiye devredip, kendilerinin (Fransa ihtiyaç duyduğu toprak ürünlerine el koyarak) hakimiyetlerini pekiştirdiler. Zaten Fransızlar bölgenin çoğunu daha Faysal'ı Arap İmparatoru ilan eden Fransızlar, onu yeteri kadar kullandıktan sonra da kovdular. Fransızların kırda toplu ve aşiret halinde yaşayan halkın topraklarını alarak kendilerine devrettiği, şeyh, üst tabaka ve komprador kliğinin çoğu Osmanlı döneminden kalma olup ezici çoğunluğu Yahudi, Ermeni ve Arap olmayan halkların mensubuydular. Fransız emperyalistleri halkların geleceğini zorlaştırıp karmaşık hale getirmek için, Halep. Şam. Lazkiye ve Cebel Dürüz'de şehir devletlerinin kuruluşunu Iskenderun'u öngörürken. Türklere bırakıp, Kürdistan'ın güney parçasını işgal edip sonradan kuracakları kendi eseri olan Suriye'ye kattılar. Fransız emperyalizmi bununla da kalmadı, Şeyh Sait İsyanı'nın bastırılmasında Türklere aktif destek verdi ve 30.5.1926'da Türklerle bir anlatlaşma yaparak Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı bir cephe koalisyonu kurdu.

BAAS Sosyal faşizmi Fransızların 1940'larda bölgeyi örgütledikleri işbirlikçi Arap uşaklarına teslim etmeye hazırlandıkları sırada, Antakyalı Yunan Ortodoks hiristiyanlardan Mişel (Michael) Eflak ve Salih el Bitar adlı iki kişi Suriye bölgesi başta olmak üzere (Irak, Lübnan, Ürdün, Yemen vs. Arapların egemenliği altındaki coğrafyada, Araplar namına "El Wehde, El hürriye wel İştirakiye" - birlik, özgürlük ve toplumsal katılımcılık- parolası altında Arap üstünlüğünü körükleyen ırkçı fikirler yaymaya başladılar. Bu klik kafatasçı fikirleri yaymak için de BAAS, "Arab'ın Yeniden Doğuşu" adlı faşist partiyi kurdular ve söz konusu ülkelerde taban toplamak için her türlü kılık ve metoda başvurmaktan geri durmadılar. BAAS sergerdelerinin El Wehde- Birlik-den kasdı, bölgede yaşayan halkları temizleyip (sürgün, çaba içerisine girdiler. Pratik katliam, asimilasyonla) saf bir

Arap birliğini oluşturmak veya

ve benliklerini mutlak surette inkâr edip, safkan Arap birliğine katılmasıdır. BAAS'ın Wehde (birlik) den anladığı diğer bir şey de, Araplar BAAS'ın komutasında yeniden birleşip, (batı) sadece 1904'den 1914'e tıpkı Muhammed dönemi gibi, nasıl ki o zamanın süper iki güzete sayısına bir göz atmak ye- cü olan Bizans ve Farsları tasfiye edip İspanya'dan Hindistan'a kadar hatta Endenozya'ya kadarki coğrafya kıtasında Arabın otoritesini tesis etti ise. bugün de aynı neticeye varmak için Arap birliği gerçekleştiril-

BAAS'ın "el hürriye- Hürriyet) den kasdı, Araplar söz konusu coğrafyada sadece özgür olarak yaşamakla kalmamalı, aynı zamanda sözkonusu kitada yasayan ama Arap'a has olmayan diğer halk ve ulusların örf, adet ve kültürleri reddedilip yaşatılmamalıdır.

'El iştirakiye -iştirak katılim'dan BAAS'ın (Suriye ve Irak'ta olsun BAAS'ın progbağlamaktır. Zaten İngilizlerin ram ve hedefi aynıdır) anladığı şey, her türlü yabancı idare şekline özellikle sosyalizme karşı toptan savaş ve karşı olmalıdır. BAAS'ın idaresi, her türlü "yabancı" ideolojiyi reddeden (kendisininki zaten hiç yok), sadece Qedîye- Reîs- önderliğinin verdiği emir ve belirlediği çözümleri (siz çözümsüzlük anlaym) kapsayan talimatlara tüm Arapların pratikte uyduğu diğer Arap şeyhlerinkinden farklı olmayan, daha katı bir diktatörlüktür.

> BAAS'ın idaresi gerçekten insanlık tarihinde eşine az rastlanır çılgın bir faşizm ve demagojilerle dolu koyu bir köleci sistemdir. Dikkat edilirse Sosyalizm -ki Arap sosyalizmi kastediliyor- kelimesine bile basvuran BAAS'ın Suriye'de iktidara gelişinden bu yana 27 yıl geçmesine rağmen, (iktidar gasbı) emekçi halkın yaşam sevivesi ve toplumsal haklar bir Suudi ninkinden farklı olmadığı gibi ekonomik olarak zaten Suudi vb. Şeyh idaresiyle zaten karsılaştırılamaz. Cünkü onlardan çok çok geri olup, halk sefalet ve yokluk içerisinde kıvranmaktadır. BAAS'ın ırkçı ve geri konumunu, bizzat program ve devlet anavasası ele veriyor. Bunlara yeniden dönmek üzere şimdilik burada ara ver-Fransızlar, bilindiği gibi,

1946'nın Nisan'ında bölgeyi

Arap usaklarına terkederek çe-

kildiler. Böylece Fransız ma-

mülü yani bir "bağımsız" Arap devleti daha oluştu. Halbuki Fransız emperyalistlerinin etkinliği sadece şekil değiştirdi. Cünkü Hama, Humus, Lattakiye, Sam vb. diğer şehirlerde elektrik kurumu, bankalar, ulaşım, tarım, radyo, inşaat sektörü, sigortalar ve özellikle petol Fransız tekellerinin, ya dolaylı va da dolavsız olarak, ellerinde kaldı. Hatta 1956'ya kadar (tipki Arap peygamberleri gibi. Cünkü Arap ruhani (peygamber) ağarları da kendi dönemlerinde uzun süre Yahudi, Bizans ve Roma para birimlerini kullanmışlardı) Suriye'de, Frinsiz para birimi, geçerliydi. Fransızların "Suriye" ucubesini yaratmalarının ardından, İngilizler de (esas ağırlıklı) hemen yanı başında "allahın seçkin milleti" için İsrail devletini kurdurdu. "Suriye" devlet olur olmaz "Arap Zinciri" politikasını başta Kürdistan'ın bu parçasında ve diğer halkları (Yahudî, Asuri, Çerkez, Dürzi, Aramiler Maroni, Filistinliler, Yunanlılar vb.) uygulanıp Araplaştırmaya başladı. Fransa'nın Suriye'deki artıkları (uzantıları) dışarıda hegemonya peşinde koştular. 1948'de İsrail "kurulur" kurulmaz, Suriye sömürgecileri hemen savas actı, fakat büyük bir hezimete uğrayıp kabuğuna çekildi. Bunun ardından Fransa uzantısı klikler arasında dinmeyen tasfiye ve darbeler birbirini izledi. Ilk darbeyi El Zaim adlı Kürt bir subay yaptı. 1949'un Martı'nda bir askeri darbe bunu izledi. Aynı yılda 2 darbe daha yapıldı (birincisinde ABD'nin, ikincisinde ise Îngilizlerin parmağı vardı). 1951'de yeniden darbe yapıldı.

1954'de askerler bir daha dar-

be yaptı. Kısacası Suriye'de 1963'ten 1970'e kadar 3 askeri darbe, 2 darbe girişimi ve 3 hükümet değişimi birbirini izledi. BAAS partisi 1956'da yapı-

lan seçimlere katılmasına rağ-

men herhangi bir taban tutturamadı. BAAS taban bulmak için her türlü demogojiyi kullanmaya ve üstün irk safsatasını yaymaya devam etti. Bu dönemler Mısırda iktidar olmuş Abdülcemal Nasır kliği de, kendisinin tüm Arapların önderi olduğunu tasarlıyor, Arap devletlerinde ve özellikle Suriye'de kendisine bağlı mürid örgütlenmeler yapıyordu, Nasır, BAAS'çıları kendi politik çıkarları için iyi kullanabileceğini düşünerek 1960'da Suriyeden (Beşli Askeri Komiteyi) Mısır'da eğitip, tecrübeler kazandırıp imkân sağladıktan sonra bunları yine gerisin geriye Suriye'ye yolladı. Cemal Nasır, Suriye'yi Mısır'ın bir kenar bölgesi haline çevirmişti. Askeri Beşli komitede şu anki ebedi ezel önder Hafiz esat fașisti de bulunuyordu, 8. 3. 1963'de Suriye'de Nasırcılar BAAS'çılar ve subaylar (Askeri komite) Salih El Bitar'ın yöneticiliğinde bir darbe yaptılar. Darbecilik zaten birbirine güvenmeyen birbirini tasfiyeye uğraşan bir çeteler klubüydü. Nitekim Mart 1963'den Temmuz 1963'e kadar BAAS'çılarla Nasır taraftarları arasında çatışma ve birbirini imha etme savaşı yaşandı. BAAS, Nasır taraftarlarını terör infaz ve kaybetmelerle bitirdikten sonra bu sefer kendi içinde temizlik ve kıyıma yöneldi. Binlerce kişi terör ve işkence ile ortadan kaldırıldı. Yapılan tüm bu vahşet "saf Arap birliğini" yaratma adına sergilendi. BAAS içinde buna rağmen çete savaşı dinmedi. 23.2.1966'da BAAS'ın içinde bir darbe daha yapıldı. Dönemin hava kuvvetleri şefi Hafız Esat kliği de yerdeğiştirerek darbecilere katıldı. Hafız Esat da süreçte dönemin savunma bakanını devirip ve birçok "yurtsever takipçilerini" ortadan kaldırdıktansonra, Kasım 1970'de kendisini hala gecerli olan parolava uvgun olarak "ilel ebed, Hafiz el Esed" ülkenin ve Arabın ebedi önderi ilan etti. Ebedi önder Hafız'ın diktatörlüğü yükseldikçe, halk asağılandı ve sefalet içinde debelendi. BAAS, 8.3.1963'de darbe yapar yapmaz ülkede hala yürürlükte olan olağanüstü hal kanununu ve Kürdistan'ın bu parçasında olağanüstü savaş

gün önce, 6.3.1963'de, darbe BAAS'ın darbesi ile yaşam sadece halka değil, BAAS'çı olmayan zengin kesime de zindan edildi. BAAS çetesi diktatörlüğünü pekiştirip palazlanmak için tüm ülkede bir soygun furyası başlattı. Halkın mallarına el koydu. Bununla yetinmeyen BAAS faşizmi sorunların altından bunalmış halkı yatıştırmak için, terör, tutuklama, infaz ve kaybettimenin yanısıra başka hilelere başvurdu. Örneğin: Mısır Ürdün vb. ülkelerle birleşerek "kutsal Arap birliğini gerçekleştirme" Arap topraklarını "İsrail siyonist çizmesinden" kurtarma gibi manevralara da sarıldı. Bilindiği gibi BAAS çetesi Urdün ve Mısır' la birlikte 1967'de "siyonist veledin kökünü kazımak" üzere giriştiği savaşta İsrail karşısında yenilmis, hem Misir hem Suriye israrla kendi topraklıarının bir kesimini bırakarak inlerine çekilmez zorunda kalmışlardı. BAAS İsrailden yediği tokatla daha yumuşak ve ihtiyatlı davranmaya başladı. Bugün hala sahte bir tavırla Golan Tepeleri sorununu gündemde tutmaya çalışmaktadır. Bu vesile ile Amerikancı Arap petrol şeyhlerinden para koparmaya çalışmakta, halk kitlelerini de yatıştırmayı amaçlamaktadır. Hafiz kliği savaş yenilgisinin acısı ile psikolojik hilelerden başka birine daha başvurarak kitlelere kendisinin de büyük bir "mümin" olduğunu göstermeye, camide namaz kılarken çektirilmiş görüntülerle ispatlamaya çalışmaktadır. BAAS' in estir-

halini yürütmektedir (Irak BA-

AS'ı da Suriye'dekinden iki

diği terör, mutlak diktatörlük ve sahte "müminvari" senaryoları, ezilen halk kitlelerinin bu fasist çeteye karşı her fırsatta tepkisini göstermesinin önüne

geçemedi. Örneğin halk 1964'de Hama ve Humus şehirlerinde BA-AS' a karşı sokaklara döküldü. Protestolar kanla bastırıldı. Şam' da yüzlerce gösterici tutuklanıp zindanlarda işkencelerden geçirildi. 1967'de Mısır'da Hasan el Benna adlı kişi BAAS rejimine karşı "İhvan-i Müslimin" -müslüman kardeşler- örgütünü kurdu. Bu örgütiin programi BAAS'çılarınkinden farklı değil. Tek fark müslüman kardeşlerin, BA-AS'ın batılı emperyalist ülkelerin gizlice örgütlediği ajan örgütü olduğu iddiasıdır. Zaten BAAS'ın da en fazla korktuğu kesim budur. Bu nedenle 1964'de BAAS çetesi sadece Hama sehrinde 15.000'den fazla kişiyi ayırımsız bir şekilde katledip şehri yakıp yıktı. Yine BAAS'ın ebedi şefi Hafız Esad kliği, Filistin davasını destekliyorum deyip Filistin Ürdün çatışmasını körükledi. Filistinliler Eylül 1970'de Ürdüne karşı ayaklandığında, bu sefer de askeri desteği reddettiği gibi Filistin tarihine "Kara Eylül" olarak geçen katlıamın bizzat mimarı oldu. Hafız'ın kendisi o dönem savunma bakanıydı. Hafız Esat faşistinin karşı devrimci icraatları saydıklarımızla sınırlı değil. O başta Lübnan, Ürdün ve Filistin hareketinin devrimci kesimini birbirine kırdırtarak, Sovyetler dahil batılı emperyalistlerin adına tasfiye edip kontrol etmeyi bizzat üstlendi.

Nitekim 1975'in başlarında

FKÖ'nün ve Lübnanlı sol güç-

lerin zaferi elde etme olasılığı

baş gösterdiğinde bu faşist

klik, askeri saldırıya başvur-

makta tereddűt etmedi. O gün-

dür bu gündür Lübnan'dan ge-

ri çekilmiyor. Hafız Esat'ın bu

karşı devrimci askeri saldırısı

başta Fransa, ABD ve diğer

emperyalistler olmak üzere,

Falanjistler ve İsrail'in onayını

aldı. Sovyetler de göstermelik

acıklamalarla saldırıyı dolaylı

onayladı . BAAS ve başbuğu Esad, emekçi halkı sessiz ve canlı ölüler yığınına çevrimek için tüm "Suriye"yi bir baştan öbür başa toplumun nefes ve uykusunu dahi kontrol altında tutmak için, 14'den fazla değişik istihbarat ve ajan örgütlerle zaptürapt altına almıştır. Tüm buna rağmen 1982'de Müslüman Kardeşler Hama şehrini 3 hafta kuşattılar. Ordu en az 500' den fazla kişiyi katlederek şehri yeniden kontrolüne aldı. Kısacası rejim içerde terör, infaz, kaybettirme, ekonomik sőmürü, din ve istihbaratla, Filistinli grupları birbirine düşürerek Lübnan'ın bir kesimi işgal edip sömürmenin yanında, burayı İran destekli terör guruplarına bırakarak İran'dan petrol ve para olarak, sahtekarca anti-Israil pozlar takınarak Arap şeyhlerinden aldığı petrol dolarla ayakta kalmak için çırpınmaktadır. Rejimin faşist ve koyu baskıcı özünü sergilemek için bazı rakamların verilmesi yeterlidir. Örneğin ebedi "Önder" Hafiz Esad'ın darbesinden önce sayısı 70 bin civarında olan istihbarat, Hafiz'ın darbesinden sonra istihbarat (muhaberat) sayısı 550 bine yükseltildi. Ayrıca 250 bini askerliği yapmakla mükellefli olan bir birimin yanında 50 bini bulan özel timi de buna eklemek gerekir. Buna polisiye ve diğer dallarda görevlendirilmiş ama istihbaratla çalışanları eklenmeli. Ayrıca kamu sektöründe çalışan istihbarat sayısı 90 bindir. Savunma sanayiinde çalışanların sayısı ise özenle gizli tutuluyor. Zaten milli gelirin %15'i istihbarata ayrılıyor. Kısacası tüm kamu sektöründe çalışanların üçte biri direk Savunma Bakanlığı'na bağlı personel olup, sivil sektörde çalışanlarda yine BAAS'cı subaylarca yönetilmektedir, Savunmaya ayrılan miktar milli gelirin %50'sini tutmaktadır. BA-AS çetesi bundan başka "gençlik örgütleri", "öğrenci örgütleri", "para-militer örgütler", "Rezervistier", "milisler"

"köylü gençliği örgütleri" vs. çetelerle tüm toplumu adım adım izlemekte ve böylece baskı altında tutup sömürmektedir. Dikkat edilirse tümü organize bu paramiliter güruhlar dış düşmana karşı değil, bizzat halka ve çalışan emekçi kesimlere karşı konuşlandırılmıştır. Dahasi BAAS topluma "ya ben, ya düşman" mantığıyla tüm toplumu BAAS'a üye (siz köle deyin) olmaya zorlamaktadır. Zaten halka güvenmeyen faşist terörist iktidar, bu şekilde halkı birbirine karşı örgütleyip başbuğ Esad'ın "önderliğini" ebedileştirmektir. BAAS çetesi halka güvenmediğinden tüm kurduğu paravan örgütlere bile güvenmemekte gerçek üye sayısını çok sınırlı ve gizli tutmaktadır. Çetenin geçek üye sayısı 15 bin cellat civarında der. Kimi çevreler BAAS'ın anti-batici, hatta anti-emperyalist olduğunu söylemeye ve bu yolla propagandalar bile yapmaya cesaret ediyorlar. Bu çevreler hangi nedenden kaynaklanırsa kaynaklansın, gafil davranarak vukarıda kaba hatlarıyla vermeye çalıştığımız bu faşist rejimin insanlığa karşı işlediği suça ortak oluyorlar. (Ayrıca rejimin Kürdistan'ın bu parçasında insanlığa karşı işlediği soykırım ve jenosid politikasını başka bir yazıda verileceğinden burda işlenmedi.) İnsanlık duygusunu yitirmemiş hiç bir kimse ve çevre bu faşist çeteyi aklamaya yeltenemez. Ayrıca faşist Rejim zaten 1991 de Irak "kardeş" BA-AS'ına karşı içinde İsrailin de bulunduğu tüm batı emperyalist kampının açtığı Körfez Savaşı'nda, bu emperyalist kampının safında pratikte binlerce askeri ile yer alarak terörist rejime destek çıkanları veya suçlarını örtbas etmeye çalışanları çarpıcı bir şekilde bir kez ya-

Rejimin ırkçı, faşist ve bir o kadar da demagojik söylemlere sarıldığını başından anlatmıştık. Şimdi de BAAS'ın kurucusu Michael (Mişel) Eflak'ın bir kaç alıntısı ve rejimin reisinin dudakları arasında değişen anavasasının bir kac noktasını alarak, rejimin faşist karakterini teshir etmeyi ertelemeden yazımıza son verelim.

Michael Eflak "islam bir arap milliyetçiliğinin hareketidir. İslamın misyonu Arap insanını yaratmaktır Biz ateizmi reddediyoruz. Çünkü hayat inanç demektir ve bir ateist bir yalancıdır. "Biz Almancı filozifiden öğreniyorduk." "Araplar nasıl ki dini takip ettilerse, bugûn de milliyetçi inancı takip etmeleri gerekir." "BAAS enternasyonalist değil; milliyetçi bir harekettir", "Komünist teori Arap ülkelerinde varolmayan (Patolojik) smif karşıtlıklarını bulmaya çabalıyor."

Şimdi de Suriye Anayasası' nın bazı maddelerine gözatalım S.146. Yüce Anayasa mahkemesi 5 kişiden oluşur. Cumhurbaşkanı bunlar arasında bi-

risini başkan olarak seçer. S.154. Şu anki Cumhurbaşkanının görev süresi hıristiyan takvimine (isanın doğumu) göre Suriye Arap Cumhuriyeti'nin başkanlığına seçilişinin ilanından (gününden) başlamak üzere 7 yıl sonra biter. (Buna rağmen 1970'de darbeyle gelen Esat kliği tam 27 yıldır bu makamı işgal etmiş Zerdeşt A. SURUCÎ).

S.109. Cumhurbaşkanı sivil ve askeri memurları seçer ve kanuna göre görevlerine son

S.103. Cumhurbaşkanı ordunun ve silahlı güçlerin komutanıdır. O bu günün işlevi için gerekli olan kanun ve komutayı çıkarıp düzenler.

S.101. Cumhurbaşkanı olağan üstü hal kanunu çıkarır ve kanunun öngördüğü (siz kendisinin anlayın) şekilde son verir. (1963 den beri tüm Suriye'de Olağanüstü Hal Kanunu günümüze dek yürürlüktedir.)

S.100. Cumhurbaşkanı savaş ilan eder ve genel seferberliği örgütler, Halk Meclisi'nin

onayı ile barışı imzalar. Şimdi de en demagojik bir

kaç paragrafı izleyelim. 1- Suriye Arap Cumhuriyeti egemen halk demokrasisi ve

DOKUNUYORUM

Ne Zaman?

Hasan GEZICI

êşe ROJ'un 1. sayısında,yayınlanan 'Yanılsama ve Gerçek' başlığı altındaki yazıma ilişkin tutumlar -daha doğrusu tutumsuzluk ve vurdumduymazlıklar- beni rahatsız eder bir konumda. Bu rahatsızlıklar, kendilerine sosyalist divenlerden kaynaklandığından daha bir anlamlı oluyor.

Tutumsuzluğu yılların Türk Solu'nun Kürt ve Kürdistan sorununa gösterdikleri umursuzluk olarak mı yoksa kendilerine bile güvenini yitirmişlerin çaresizliği olarak mı alacağıma bir türlü karar veremedim. Bununla birlikte kararsız kalmanın bir işe yaramayaçağını, aksine aynı kervanın yolcusu olamak anlamına geldiğini de biliyorum. Dolayısıyla rahatsızlığımı sosyalizmin meşakketliliğine inanmış insanlarla paylaşmak gerektiğinin bilinciyle kaleme alıyorum. Çünkü sorumluluk taşıyorum.

Bu salt kendime karşı olan bir sorumluluk değil. İşin özü, komünizmin değerlerine inanmış biri olarak, insanlığın belleğinde yereden güzellikleri başkalarıyla paylaşarak çoğalma isteğidir. Toplumsal ve tarihsel bellekten edindiğim güzellikleri kendime saklayarak, bir biçimiyle sisteme entegre olmanın bireysel tercihler kurbanı etmemedir. vb. vb.

Sözkonusu yazıya verilmesi gereken yanıtlar, yanıt vermesi gerekenlerin olduğunu biliyorum. Gelgelelim, taşıdıkları misyon, ya da kendilerini ifade ettikleri tarz açısından, yanıt vererek tartışmanın zenginliğini yakalamak yerine, suskunluğu seçmelerini anlamıyorum. Anladığım kadarıyla, şimdilik bir suskunluk senfonisiyle başbaşa bırakılacağım. Sağlık olsun. Ben de, kendimle tartışmayı göze alarak, senfoniyi icra eden sazların düzenini bozmaya, belki de zenginleştirmeye çalışacağım. Uyum sağlamayan, farklılığını gösteren bir zenginlik.

Olur mu, olur...

Ülkemizin politik arenası oldukça tekdüze bir çizgiye oturmuş durumda. Oysa toplumsal çeşitliliğimiz, gecikmeksizin bu tekdüzeliliği bir an önce aşmaya ve yeni yeni alanlar, olanaklar açmaya gereksinin duyuyor, Hem de hava ve suya duyulan ihtiyaç türünden bir

Bunu dün olduğu gibi, bugün de hakkıyla yapacak tek güç sosyalistlerdir. Sosyalistlerin durumuysa, tam tersi bir görüntü sunuyor. Böyle olmasının nedenleri çok, İşin ayrıntıları sırası geldikçe tartışılacak kuşkusuz.

Bence önemli olanlar: Birinci eksiğimiz irade koyamamadır. Bununla bağlantılı olarak ikincisi: irademizi konumlandırdığımızda onun gereklerini yerine getirecek aracın olmayışı ya da yetersizliğidir. Üçüncüsü, araç ve onu oluşturan ögelerin yolunu açacak teorik, politik bakış açısının toplumsal gerçeklerle uyumluluğudur. Dördüncüsü; risk hesaplarımın kimliğimizle somutlaştırdığımız değerlerden önde tutulmasıdır. Beşincisi; tarihsel belleksizlik diyebileceğimiz dünsüzlüğümüz ve tarihimize yabancılaşmamızdır. Hem de dün denecek kadar yakın tarihimize olan yabancılığımız, Altıncısı; düşünce üretme konusundaki tembelliğimizdir. Yedincisi; mültecilik ruh halimizdir. (*) Bu bileşkesinin bize dayattığı şey; tüm alanlarda olabildiğince atalet ve üretimsizliktir.

Biliyorum bunları yazdım diye, bazı 'dostlarım' içlerinden homurdanacaklar. Yeri ve zamanı değildi diyecekler.

Gercekten de veri ve zamanı değil mi? Ülkemiz, halkımız ve biz sosyalistler fasit bir daire içinde kuşatılmış durumda. Çember daralarak güçleniyer. Bu durumdan çıkmaya nasıl ve ne zaman başlanacak? Dahası böyle bir niyet var mı? Eğer böyle bir niyet varsa, yapılması gereken, sorunlarımızı açık bir biçimde tartışmak değil mi?

Zamanı ve yeri değil demek doğru bir tutum değil. Çemberi kırmak için, düşünce üretmek, tartışmak, sorunlarımızı açıklık ve kendimize güven ilkesiyle ele almak gerekiyor. Bunun biçimi tartışılabilir ama, yeri ve zamanı değil demek olmaz.

(*- Meraklısına not: sözkonusu mültecilik, en genel tanımla ülkesinden çeşitli nedenlerle Avrupa vb. yerlere gidenlerle sınırlı olmayıp, ülkesinde olup, Mars'ta yaşıyormuşcasına olaylara ilgisiz kalanları da kapsıyor. Bu anlamda Avrupa ve başka bazı kıtalarda olan dostlarımız gereksiz yere gocunmasınlar. Bu konuda yalnız değiller.)

sosyalist bir devlettir. Toprağının bir parçası hiç bir şekilde bölünemez. Suriye Cumhuriyeti Arap Cumhuriyetleri Federasyonu'nun bir parçasıdır.

2- Suriye bölgesi halkı Arap ulusunun bir parçasıdır. Halk kapsamlı birliğini gerçekleştirmek (Arap olmayan halkları ortadan kaldırmak diye okuyun.) için mücadele

9/1- İslam Hukuku (Feqeh) Yasama'nın esas kaynağıdır. Cumhurbaşkanı'nın islam olması şarttır. (işte

Arap Sosyalizmi 13- Devlet ekonomisi her tür sömürüyü ortadan kal-

dırmaya yönelik sosyalist plan ekonomisidir. 4 -Arap dili resmi dildir. Kaynak: Michael Eflak; Fi Sabil al BAAS, Beyrut

1969. S.165, 90, 29, 109 Hüsameddin Falloun, Die Baath Parti 1997

Baştarafi S.1'de-TIBSET

fabrikasına işveren tarafın-

yerine girmesinin engellen-

mesi üzerine, yaklaşık bir ay

önce 100 kadar işçinin katı-

lımıyla başlayan greve des-

tekler gün geçtikçe artıyor.

Grevci işçileri ziyaret eden

DİSK'e bağlı Genel-İş Sen-

Aşur Kurgen yaptığı yazılı

açıklamada, vahşi kapitaliz-

min acımasızlığının TIBSET

örneği ile bir kez daha ya-

şandığına dikkat çekti. Aşur

Kurgen sözlerini şöyle sür-

dürdü: "TIBSET işçilerinin

göstermiş olduğu mücadele

örnek bir mücadeledir. İşçi-

nin okulu olan grev çadırları-

ni yaratan ve yaşatanları kut-

luyor, onların yanında oldu-

ğumuzu bilmelerini istiyo-

rum." dedi. Hafta içinde işçi-

leri ziyaret eden Türk-İş yö-

neticileri sonuna kadar işçile-

rin yanında olacaklarını be-

lirtirken, işçiler adına konuş-

ma yapan bir bayan işçi bir

kez daha her türlü baskı ve

dikası 5 No'lu Şube Başkanı

dan petrol-İş Sendikası'nın iş

Hangi koruculuk kalkacak TIBSET'e destek artiyor

Baştarafi S.1'de Uç ayrı koruculuk uygulanıyor

Yaklaşık 14 yıldır bölgede uygulanan diğer OHAL uygulamaları gibi koruculuk da ilk uygulamaya konulduğu günden itibaren çözümsüzlük getirdi. Koruculuk bölge ekonomisinde ve sosyal yapısında meydana gelen yarayı derinleştirdi. Korucular silah ve uyuşturucu ticaretinin yanısıra, adam kaçırma, fidye isteme ve bu dağrultuda çete kurarak cinayet işleme faaliyetleri yürüttü. Sayıları 50 bini geçen korucular giderek etkisizleşince ve koruculuk çözülünce, devlet koruculuğu yeniden cazip hale getirmenin yollarını aradı. Bu arayışlar koruculuğu üç ayrı tarzda uygulanmasını

Geçici köy koruculuğu

Koruculuğun ilk uygulama biçimi PKK'ye karşı GKK şiarıyla ortaya konulan geçici köy koruculuğudur. Köylüler büyük bir baskı altına alınarak silahlandırıldı. Silah alan köylüler operasyonlarda ön saflarda yer alırken, büyük kayıplar verdiler. Korucular ilk yıllarda hem devletten maaş aldılar, hem de normal köy yaşamlarını sürdürdüler. Ancak

1993 yılı itibariyle korucular sadece maaşla yetinmek zorunda kaldılar. Cünkü silah almayan köyler gibi onlara da güvenlik gerekçesiyle yayla yasağı, ot biçme, ekin ekme yasağı gibi kısıtlamalar getirildi. Korucular bu nedenle ellerindeki hayvanlarını da satmak zorunda kaldılar. Geçici köy koruculuğu uygulamasının son bulması durumunda büyük bir bölümü evlerini kent merkezlerine taşıyan korucular ellerindeki maaştan yoksun kalarak devletten iş talep eden durumuna düşecek

Gönüllü koruculuk

Özellikle 1996 yılında henüz koruculuğun kabul edilmediği yörelerde uygulandı. Van'a bağlı köylerle, Erçek, Erciş, Edremit, Gürpınar ilçeleri ve Hakkari'ye bağlı Bay köyü ile Çukurca ilçe merkezinde gönüllü koruculuk halka dayatıldı. Buralarda halk kendilerine ait silahların yasal statü tanımasına karşılık gönüllü koruculuğu kabul etti. Gönüllü korucuların devlet parasını ödemiyor. Ancak gönüllü koruculuğun kaldırılması halinde yasadışı duruma düşen silahların toplanması gündeme gelecek. Silahların toplatılması girişimi ise gönüllü koruculuk yapan aşiretler ile devlet arasında sorun yaşanmasına yol açacak.

Ozel tim koruculuğu

Kaldırılması en zor gözüken ve 1995 yılında Van'ın Çatak ilçesinde deneme uygulaması yapıldıktan sonra Van ve Hakkari bölgesinde yaygınlaştırılan özel tim koruculuğu yapanların sayısı yaklaşık 15 bin. Özel tim korucularının Van ve Hakkari il merkezlerinde karakolları bulunuyor. Askeriye ile sürekli işbirliği içinde çalışıyorlar. Ön eğitimlerini askeri uzmanlardan alan özel tim korucuları üç yıl boyunca askerlerin karargâhlarında ve üst düzey komutanlarla yanyana blundukları için bir çok askeri sırrı da biliyorlar. Çavuş, Onbaşı, Yüzbaşı şeklinde rütbeleri de olan özel tim korucuları aile yaşamlarından, çevre ilişkilerinden koparılarak ve mülksüzleştirilerek askeri düzene, çatışmalara operasyonlara adapte edilmiş durumda. Ordunun bu kesimin devre dışı bırakılmasına sessiz kalmayacağı tahmin ediliyor. Bu nedenle Refahyol hükümetinin geçmişte koruculara yaptığı silahlarınızı teslim edin çağrısı gibi Anasol-D hükümetinin de koruculuğu kaldırması yönündeki çabalarının sonuçsuz kalacağı bekleniyor.

Almanlar günah

çıkarıyor

Almanya'da bir mahkemenin, İranlı rejim muhaliflerinin öldürüldüğü Myokonos davasında İran'ı suçlu bulmasının ardından gerginleşen Bonnilişkileri, İran'da cumhurbaşkanlığına Muhammed Hatemi'nin gelmesinin ardından yeniden yumuşamaya başladi. İran Dışişleri Bakanı Harazi'nin Kemal "Avrupa Birliği (AB) Troykası Dışişleri Bakanları ile görüşebileceği yolundaki açıklamasının ardından, Alman meslektaşı Klaus Kinkel, Iran'la bozulan ilişkileri yeniden

larını duyurdu. Kinkel, Almanya'da yayımlanan Neue Ruhr gazetesine verdiği demecinde, uzun bir aradan sonra İran'la 'temaslarına

Haber Merkezi- Bat-

yeniden başlamak istediklerini söyledi. İran'ın yeni dışişleri Bakanı Kemal Harazi'nin AB'yle görüşmelere yeniden başlayabileceği yolundaki sözlerinin gözardı edilmeyeceğini kaydeden Kinkel, Harazi'nin bu açıklamasının, "Tahran'ın Almanya ve diğer AB ülkeleri ile diyalog başlatmak istediğini" gösterdiğini ifade etti. Almanya ile İran

arasındaki ilişkiler,

kararının ardından,

bir Alman mahkemesinin nisan ayında Myokonos Davası'nda verdiği kararda, 1992 yılında Berlin'de İKDP lideri kurmaya hazır olduk-Şerefkendi ve 3 arkadaşının öldürülmesi talimatını Tahran'ın verdiğini açıklamasının ardından bozulmuştu. Mahkemenin

Bölgede can ve

Yunanistan dışında AB devletleri elçiliklerini geri çekmiş ve bütün bunların yanısıra Tahran'la yürütülen "kritik diyaloğu"da askıya almıştı.

Bu gelişmeleri de-

ğerlendiren Kürt çev-

releri Alman devletinin bir kez daha ikiyuzlu tutumunu gösterdiğini ifade ettiler. Kendi hukuklarına bile saygılı olmayan Alman hükümetinden adiļ bir davranış beklemenin yanıltıcı olacağına dikkat çektiler. Tarihten beri pek çok suç işlemiş bu devletin son yıllarda silah vererek Kuzeydeki savaşa ve insanlık suçuna ortak olduğunu belirten Kürt cevreler bu tutumu kınadıklarını

ni hazmedemiyoruz. 1936 beyannameleri çok güzel anlar yaşattı. Çevre fabrikalardaki işçiler her geçişte grevcilere alkış çalarak el sallayarak desteklerini ifade ediyorlar. TIBSET'lilerin açtıkları imza kampanyası daha şimdiden onbinleri buldu. Grevcilere destek amacıyla satışa sunulan üzerinde TIBSET ve sendikamızı istiyoruz yazıları bulunan kalem ve çakmaklar kapışılı-Istanbul TIBSET?

tehdite karşın mücadelelerini

sürdüreceklerini belirtti. Aynı

gün, iş bırakan Güzel Tekstil

işçileride desteğe geldiler.

Eylemci işçilerin buluşması

Greve başladıklarında bu kadar büyük yankı uyandıracaklarını düşünmemişlerdi grevci işçiler. Hemen her gün ziyaretçi akınına uğrayan grevciler daha bir karalılıkla eylemlerini sürdürüyorlar.

HADEP, ÖDP, SIP, EME-ĞİN Partisi gibi siyasi partiler, DİSK'e ve Türk-İş'e

bağlı sendikalar ile yöredeki farikalardaki işçiler tarafından destekleniyor. Grev yeri adeta bir karnaval havasını andırıyor. Kızlı erkekli halaylar çekiliyor, şarkılar söyleniyor. İstanbul'un her tarfından destekçilerin gelmesi İstanbul TIBSET'leşiyor yorumlarına neden oldu.

TIBSET'liler örgütlü toplum olmanın kavgasını veriyor

İş bırakma eylemi işverenin hileli oyununu boşa çıkarmak için başladı. Çoğunluğun sağlanmasına rağmen işveren hile yolunu seçerek 44 naylon işçi aldı ve sendikanın yetki almasına kendi aklınca engel olmaya çalıştı. İşin bu kadar büyüyeceğine onlarda ihtimal vermemişlerdi. Bu tavırlarıyla mücadelevi ekeonomik sınırların dışına taşırmış oldular. Grevi adalet ve örgütlü toplum olma kavgasına dönüştürdüler. TIBSET'li işçi adaletten örgütlü toplumdan yana olan

her kesimin desteğini alıyor. TIBSET'li işçiler iktidar partilerini ziyaret ediyorlar

Bir grup grevci işçi Başta

Calışma Bakanlığını elinde bulunduran DSP olmak üzere iktidar partilerine ve diğer partilere ziyaretlere başladılar. Partilerin İstanbul il yönetimlerinden destek sözü aldılar. Haklı konumda bulundukları partilerce de tescil edildi. Çalıma Bakanlığı bölge çalışma Müdürlüğünden fabrikaya gelen Müffetişler olayı incelemeden, işveren lehine bir rapor hazırladılar. Sendikanın başvuru yaptığı tarihten 3 gün önce 44 isçinin nasıl alındığını ve bunların bir ay dolmadan nesil işten çıkarıldığını araştırma zahmetine bile katlanmadılar. Sendika yetkililerini ve işçileri dinlemeden hazırladıkları rapor tepkilere vol actı. İşçiler ve Petrol İş sendikası Çalışma Bakanından devreye girerek bu haksızlığı düzeltmesini beklediklerini belir-

Israil zorda

Baştarafı S.1'de- oldu. Bu arada Filistin Filistinli gençler, İsrail'in Beytüllahim'e uyguladığı bir ay süren ablukayı protesto etmek için zamanlarda, taşlarla israil askerlersaldırıyor. Beytüllahim, 30 temmuzda Kudüs'teki insaldırısından sonra İsrai'in Batı Şeria ve Gazze'ye uyguladğı ablukadan en fazla etkilenen kent di.

Yaser Arafat, taraflar arasındaki ilişkilerin seviyesinin oldukça düşük olmasına karşın, İsrail ile filistin arasında yapılan Oslo Barış Anlaşması'nı dondurmaya niyetleri olmadığını açıkladı. "Barış Arafat,

özerk Yönetimi lideri

sürecinin iki sponsoru ABD ve Rusya'da anlaşmayı imzaladı" de-

Olümler cezayiri terk etmiyor

Haber Merkezi- Cezayir'de radikal İslamcılar'ın düzenlediği iddia edilen baskınlarda gerçekletirilen bombalı saldırılarda geçen hafta, üç gün içinde en az 181 kişinin hayatını kaybettiği bildirildi. Başkent Cezayir'in güneyinde Beni Ali köyünde 64 kişinin radikal İslamcılar tarafından katledildiği be-

Cezayir basını,pazar ve pazartesi akşamları düzenlenen saldırılarda kurbanların boğazlarının kesilerek veya karınlarının deşilerek katledildiğini duyurdu. El Habar gazetesi, başkente bir pazar düzenlenen bombalı saldırıda 7 kişinin öldüğünü 60 kişinin de yaralandığını belirtti.

Katledilenlerin sayısı konusunda çelişkili bilgiler veriliyor. El Habar, Medea kenti yakınlarındaki Omri köyüne düzenlenen baskında çoğu çocuk ve ya kadın 30 kişinin boğazları kesilerek veya karınları deşilerek katledildiğini duyurdu. Gazete, saldırganların yetişkinlerin boğazını kestiğini, çocukların ise karınlarını deştiğini

Haberde ayrıca düzenlenen baskınlarda toplam 45 kişinin öldürüldűğü belirtiliyor. de sıkça tekrarlanıyor.

Ayn Defla bölgesinde 7, Tissemsilt kentinde 24 ve Tlemcen kentinde 14 kişinin boğazlarının kesildiği bildirili-Liberte gazetesi ise

kurbanların sayısıyla ilgili farklı rakamlar verdi. Tissemsilt kentinin Beni Çuaib semtine düzenlenen saldırıda 28, Ayn Defla'da 21, Tlemcen'de ise 15 kişinin öldüğünü duyurdu. Radikal islamcıların düzenlediği iddia edilen bir başka katliamda ise 4 kişinin öldüğü bil-

Başkentin Frais Vallon semtinde de iki aileye mensup üyelerin boğazlarının kesildiği duyuruldu. Bilanço: 12 ölü. Liberte'nin katliamlarla ilgili haberinin başlığı ise şöyle: "Nereye ve ne zamana ka-

Ülkede onbinlerce kişinin hafta içinde saldırları protestoeden bir gösteri düzenlemesinin ardından şiddet dalgasının arttığına dikkat çekiliyor. 5 yıldır süren terör olaylarında 60 binden yaşamını yitirdi. Katliamların radikal islamcı guruplar tarafından düzenlenmediği devlet'in de benzer katliamlar yaptığı iddia ediliyor. Avrupa basınında bu tür iddialar son dönemler-

mal emniyeti yok

yakıldığını, Batman Sulh Hukuk Mahkemesi heyeti de kabul etti. Meyve bahçelerinin sahibi İzzettin Yılmaz'ın yaptığı suç duyurusu üzerine köyde inceleme yapan heyet üyeleri olayı doğrularken ayrıntılı raporu daha sonra mahkeme-

> ye sunacaklarını be-Şikefta köyünde koruculuğu kabul etmediği için meyve ağaçları köyde bulunan

> > Suçeken Jan-

ğı'na gönderirken, bi-

rini de Sulh Hukuk

Mahkemesi'ne verdi.

darma Karakolu tarafından 2 Ağustos günü yakılan İzzettin Yılmaz, Ağustos günü İçişleri Bakanlığı aleyhinde suç duyurusunfazla kişi da bulunmuştu. Batman Cumhuriyet Savcılığı'na bir dilekçeyle başvuran Yılmaz, dilekçenin bir nüshasın APS ile İçişleri Bakanlı-

man merkeze bağlı Şiüzerine Sulh Hukuk kefta köyünde bulu-Mahkemesi'nde görevli Zabit Katibi Hünan Suceken Jandarma Karakolu tarafınsamettin Dalgıç, Müdan meyve ağaçlarının başir Ekrem Ebis, Fen Memuru Mehmet Şah Acar, Ziraat Teknisyeni Mehmet Gün, Hakim Nafız Aydın başkanlığında bir heyet 5 Ağustos günü köye giderek hasar tespitinde bulundular olay yerinde hazırlanan zarar

Yaklaşık 4 yıldır kendilerine koruculuk dayatıldığını ifade eden Yılmaz, en son tarlası yakılmadan 10 tespit tutanağında, gün önce de Suçeken "Taşınmaz üzerindeki Jandarma Karakoağaçların bir kısmı lu'na çağrıldığını ve kendisine yine koruyanmış olup, bir kısmı kavrulmuş durumdaculuk dayatıldığını belirtti. Yılmaz, dır. Ağaçların cinsi, karakol

Yaptığı başvuru meleri sırasında olayı

niçin ve nasıl yapıldı-

ğını Hakim Nafiz Ay-

dın'a da anlatan Yıl-

maz, olay yerinde za-

rar tespiti yapan heye-

tin tespit tutanağının,

11 Ağustos günü ken-

disine verildiğini söy-

Komutanının

yaşı, yanma derecesi ve maddi değerleri ile ilgili" notların alındığı belirtildi. Ayrıntılı raporun daha sonra mahkemeye sunulaca-

ğı belirtildi. Heyetin inecele-

Komutanlığına götürüldü ve burada kendisine işkence yapıldı. Yılmaz salıverildikten sonra hastahaneye kaldırldı. burada bir gece tutulan yılmaz taburcu

Alay

Azınlıklar yok edilmek isteniyor

Baştarafı S.1'de- Rum cemaati ileri gelenlerinden Tarabya metropoliti konstantin de Türk devletine sitemlerini şöyle dile getiriyor: "İnanç ve eğitimde özgürüz. Ama kurumlar yoluyla yapılan uygulamalar, 2. sınıf vatandaş muamelesi. Hizmet verdiğimiz ülkenin bizlere bu uygulamayı reva görmesi-

Cemaat vakıflarının durumu 1935'te cıkarılan 2762 sayılı Vakıflar kanunu ile belirlenmiş. 1936'da Vakıflar Genel Müdürlüğü ellerindeki malların ve gayrimenkullerin tanıyınca bu kişiler üzerindelistesini beyan etmelerini istemiş. 1936 beyannameleri olarak adlandırılan bu listeler, cemaatlerin vakıfnamesi olarak kabul edilmiş ve bu yüzden ihtilaflar baş göster-

Çünkü Osmanlı İmparatorluğu'nda 1912'ye kadar tüzel kişilikler gayrimenkul edinemedikleri için, gayrimenkuller cemaatin güvekişileri kaydedilme yoluna gidilmiş.

Rum cemaati Zarifus, Setafanoviç gibi dönemin iler gelenleri üzerine gayrimenkulleri kaydederlerken, Ermeni Cemaati de Hz. Isa Hz. Meryem gibi hayali şahıslar üzerine kaydetmişler mallarını. 1912'de çıkarılan kanun tüzel kişiliklere gayrimenkul edinme hakkı ki mülkler hayır kurumlarına kaydedilmeye başlanmış ancak siyasi karışıklıklardan dolayı çoğunun devir islemleri gerçekleşememiş. Şimdi bu mallar 1936 beyannamesinde belirtilmediği için ellerinden alınıyor.

Bu konudaki çaresizliklerini şu sözlerle anlatıyor Rum cemaatinden avukat Vasil karamanlis "Zarifus'un mirasçıları olmadığı için devlet bugün bu mallara el koyuyor. Zarifus adına 300'den fazla gayrimenkul ve Adaların yarısı kayıtlı."

1971'de Yargıtay'ın aldığı bir karar, "Türk olmayanların meydana getirdikleri tüzel kişiliklerin taşınmaz mal edinmeleri yasaklanmıştır" diyor. Bu tarihten sonra vakıfların taşınmazlarına, 1936 beyannamesinde belirtilmediği gerekçesiyle elkomaya baslanmıs.

Bugün Ermeni cemaatinin 30'dan fazla gayrimenkulü bu tür kararlar sonucu ellerinden çıkmış. Rumların

ise çok daha fazla; sadece Balıklı Rum hastanesine ait 105 gayrimenkul ve Burgaz adasının yarısı bu yolla kaybedilmiş, çoğu yasaklar ve kısıtlamalara dayanamayarak Türkiye'yi terkettiği için bugün sadece 80 bin Ermeni ve 3 bin kadar da Rum kalmış geride.

Aslında Türk devletinden istedikleri de fazla değil. Ermeniler vakıflarının durumunu belirleyen net ve açık yeni bir kanun çıkmasını isterken, Rum cemaati "mevcut kanunular aynen uygulansın' yeter diyor.

Ermeni ve Rum toplumu tedirgin. Ellilerin vahsetini yaşamış, bu gün kendilerine karsı izlenen tutumlara sesiz kalmak istemiyor.

Kürt illerine bol kredi vaadi

Haber Merkezi- Yeni hükümet hiç bir icrrat yapmadan bol keseden vaad vermeye devam ediyor. Son olarak Devlet Bakanı Hüsamettin Özkan, basına Kürt illerindeki binlerce küçük ve ortaboy işletmeye "müjde" verdi. Bakana göre hükümetin "Güneydoğu'da ekonomik ve sosyal kalkınma" operasyonu çerçevesinde bölgedeki küçük ve orta ölçekli işletmelere kredi yağacak.

Devlet Bakanı Özkan, Kürt illerindeki küçük şirketleri büyütecek kredi operasyonunu anlatırken "küçük ve orta boy işletmelerle, esnaf ve sanatkârları bölgenin ekonomik kalkınmasında motor haline getireceğiz" dedi. Özkan, çalışmaları şöyle sıraladı:

Adıyaman, Ağrı, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Hakkari, Kars, Malatya, Kahramanmaraş, Mardin, Muş, Siirt, Sivas, Tunceli, Şanlıurfa, Van, Batman, Şırnak, Ardahan, Iğdır ve Kilis'de "Yatırım Kredisi" olarak kullandırılan 20 milyar liraya, "işletme Kredisi" olarak kullandırılan 5 milyar liranın 10 milyar liraya yükseltilmesi düşünülüyor. Yine aynı illerde özkaynak katkı oranı yüzde 30'dan 10'a indirilecek. Ayrıca Yatırımları ve Döviz kazandırıcı Hizmetleri teşvik Fonu'ndan sağlanan kaynağın yüzde 30'u bu illerdeki KOBI'lere tahsis edilecek.

Bu bölgedeki yatırımlarda, yatırım

indirimine konu miktar halen 18 milyar lira ve üstü olarak saptanmış bulunuyor. Oysa teşvik belgeli açılan kredilerle bu bölgeye daha küçük yatırımlar yapılabiliyor. Bu nedenle yatırım indirimine esas tutarın 3 milyar liraya indirilmesi

Halkbank bölgedeki küçük işletmelerin sermaye ihtiyaçlarını karşılamak için "Onarım ve Destek Kredisi" adı altında yeni bir kredi vermeyi planlı-

Özkan, bu amaçla; Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Hakkari, Kilis, Mardin, Muş, Siirt, Şırnak ve Tunceli illerinde bulunan esnaf ve sanatkârlar ile küçük isletmelere Yatırım ve Döviz Kazandırıcı hizmetleri teşvik Fonu'ndan Halkbank aracılığıyla "onarım ve destek kredisi" verileceğini açıkladı. Bu kredi 1 yılı anapara ödemesiz olmak üzere toplam 3 yıl vadeli ve yüzde 20 faizli olacak. Ayrıca 5 milyar liraya kadar tesis ve işletme kredisi verilecek.

Hükümette tartışmaya açılan yeni bir para ise Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Hakkari, kilis, Mardin, Muş, Siirt, Şırnak ve Tunceli illerindeki esnaf ve sanatkarların kredilerinde 10 puan daha düşük faiz uygulanmasını içeriyor.

Gözlemciler Hükümetin sözkonusu ettiği kredilerin verilmesinin mümkün olmadığını, verilse bile bunların çıkar gurupları arasında bölüşüleceğini belirtiyorlar, Ayrıca Bu kredilerin tutarlarına bakıldığında bölgede yaşanan koşullar dikkate alında ekonomik olarak bir değer ifade etmediğine dikkat çekiyor-

Polisario ve Fas görüşmelere başladı

ALMANYA / Pêşe ROJ - Fas hükümeti ve Batı Sahra Ulusal Kurtuluş hareketi Polisario Temsilcileri, Birleşmiş Milletler'in (BM) görevlendirdiği James Ba-ker aracılığıyla, Batı Sahra'nın geleceği ile ilgili yeni görüşmelerde bulunmak üzere, hafta içinde Portekiz'in başkenti Liz-bon'da biraraya geldiler. Bu görüşme, eski ABD Dışişleri Baka-nı James Baker'in BM adına sorunda aracılık yapmak üzere görev alışından bu yana dördüncü görüşme olacak.

Görüşmeler, Londra ve Lizbon'da yapılacak. Görüşmelerde şimdiye kadar olumlu bir gelişme kaydedilmediği gibi görüşmele-rin sonuçları hakkında da bilgi alınamadı. Son olarak 12 Haziranda biraraya gelen taraflar, kural olarak doğrudan görüşmeler yapılmasını kararlaştırmışlardı.

Bilndiği gibi, Fas, Batı Sahra'yı 20 yıl önce işgal etmeşti. Fas devleti, işgalin ardından, Batı Sahra yı kendi topraklarının bir parçası olarak ilan etmisti. Bunun üzerine örgütlenen Batı Sahra Ulusal Kurtuluş Hareketi Polisa-rio, Fas'ın kendi ülkelerini terk etmesi için, silahlı savaşıma başlamıştı. Polisario'nun önderliğin-

de sonradan kurulan sürgün hü-

kümeti de, birçok devlet tarafın-

dan Batı Sahra'nın gerçek temsilcisi olarak tanınmaktadır.

1991'de, BM'ler taraflar arasında ateşkes sağlamıştı. Bir halk oylamasıyla, Batı Sahra halkı geleceği ile ilgili karar verecekti Ne var ki. Fas Hükümeti ve Polisario temsilcileri aralarında, kimlerin kullanacağı konusunda anlaşamadıklarından. referandum bu güne kadar

SOR Bas. Vay. In. İthalat, İbracat, Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti. Adma İmtiyaz Sahibi ve Sorumlu Yazıişleri Müdürü: Aytekin DEMİR

Hukuk Müsaviri: Ercan SEZGİN Yonetin Yeri: İstiklâl Caddesi Terkoz Çıkmazı Karaaslan Apt. Kat: 1 No:112 Beyoğlu/İstanbul

İç Temsilcilikler

DİYARBAKIR : Şair Sırrı Hanım Sokak Maruf Apt. Kat:1 Ofis- Diyarbakit Tel/Fax:(412) 228 39 65

MERSIN :Çankaya Cd. 111. Sk. Zehra Dinç iZMiR: 859. Sok. Saray İşhanı Kat: 2 No: 3 / 203 B. Blok Konak- iZMIR Tel/Fax; (232) 445 46 50 ADANA: Cemal Gitrsel Cad. Vakıf İşhanı Kat: 4 No: 407 ADANA Tel: (0322)363 29 96 Fax: 363 32 71

Yurtdısı Temsilcilikler

ISVIÇRE: NÜRÊXAN Case Postale-5518 1211- GENEVE-11 ISVIÇRE Tel/Fax: 00 41 22- 34 85 126

ALMANYA: Erkan EROKTAY Gronau Str. 44/ DORTMUND Tel: 00 49 231 83 83 92 Fax:00 49 231 83 91 19 HOLLANDA : Ferhat AMEDÎ Tel/Fax: 0031 263 23 26 95 NORVEC: Firat DOĞAN Normannsgt 21 4014 Stavanger Tel/Fax: 0047 51 62 62 15 ISVEC: Selim MURAT Box 70 31 16407 KISTA/SWEDEN Tel/Fax: (00) 46-8-760 34 74 İNGİLTERE : Seyda ALPŞEN Tel/Fax: (00) 44-181 533 21 17

FRANSA: H. YANAKÇI PRANSA; H. YANARÇI 2. Rue Richer 2 eme Etage Bureu 11 75009 PARÎS Tel; 0033 (1) 44 83 98 48 Fax: 0033 (1) 42 47 16 86. YUNANÎSTAN; Brüsk EWR Post Box: 31592-10035/Athens Tel; (00) 30 1 3304147-93463698 Fax: (00) 30 1 3304147309 Modem; (00) 30 1 8563819 RUSYA: Rojen ADAR Tel/Fax: (00 70) 95 917 05 97 KANADA: Cengiz KARAÇEPER 377 La Fontaine Av. Vanier KIL 6x9 OTTAWA

Dizgi: KA Dizgi Şehit Muhtar Cad. Zaman Apt. No:47/10 Taksim/IST. Tel: (0212) 238 85 26 - 27 Fax: 238 85 28

Wochenzeitung für Nachrichten Tel: 0049 231-838392 und Kommantare Fax: 0049 231-839119 Verantwortlicher Redakteur: H. Ibrahim AKYOL Dortmund Gronaustr. 44, D-44145 Dortmund

Bankverbindung; Stdtsparkasse Konto-Nr: 931000152 (BLZ:44050199)

Baski: BASMAT

GAP'ın getireceği ve götüreceği

üzyılların rüyasının gerçekleşmesi için ilk emir Atatürk tarafından verilmiş. 1936 yılında baslanan "Keban Barajı Projesi" 60'lara kadar etüd çalaşmalarıyla devam etmiş, o günlerden bu yana da Keban, Karakaya, Atatürk barajları, Urfa Tüneli gibi dev projelerin gerçeklemesi için iş makineleri hiç durmadan çalışmış.

toplam 32 milyar dolar. kazandırdıkları ise parayla ifade edilemeyecek kadar büyük çaplı. Böl- lunun bölgeden geçmesi ve Orta-

gede en küçüğünden en büyüğüne kadar bütün taşların yerlerini değiştirecek GAP. Bittiğinde, Tükiye'nin bugünkü tarımsal üretimini katlayacak miktarda üretim artışı olacak, 3.5 milyon insana iş imkanı sağlayacak, bölge ürün fazlası nedeniyle özellikle Ortadoğu ülkelerine "ihracat" yapmaya başlayacak, endüstri bitkilerindeki üretim artışı sayesinde hayvancılık saniyileşecek GAP için harcanacak para, zayıf hayvan ırklarının ıslahı ile et ve süt üretiminde patlama yaşancak. E-24 uluslararası karayo-

deniyle GAP sonrası, bölgenin, ticaret ve turizm merkezi olması bekleniyor.

GAP yatırımlarının Güneydoğu dışındaki Doğu illerine etkisi şimdilik oldukça sınırlı. Örneğin 1980'lerden 1990'lara Güneydoğu illerinin Türkiye milli gelirdeki payında görece artış olmasına rağmen diğer Doğu illerindeki gerileme sürüyor. GAP yatırımlarının tamamlanmasıyla bölgedeki tarımsal gelişme beraberinde tarımsal sanayileşmeyide getirirse, Doğu illerinde batıya dönük işgücü ve sermaye göçünün bir kısmı GAP'a doğru yön de-

GAP'ın gerek kendi bölgesinde gerek batıdaki sermayeye, gerekse diğer Doğu illerine getireceği firsatların, olanakların gerçekleşmesi ise büyük ölçüde dış pazarların bulunmasına bağlı.

Kısacası Doğu'da gelişmeye ivme kazandırması beklenen GAP yatırımlarının olgunlaşması için 2000'li yılları beklemek gerektiği gerçiği bir yana, özellikle tarımda yaşanacak büyümenin ciddi pazar sorunlarıyla karşılaşması muhtemeldir. Bu tür sorunGAP'ın özellikle Kuzeydoğu'ya etkilerinin sınırlı olacağı söylenebilir. Bu bölgenin gelişme koşullarıysa DAP projesinin hay-

ata geçirilmesiyle mümkün.

doğu ile tarihi-kültürel bağlar ne- lara belli çözümler getirilsede leniyor. Ancak bu projenin belirtilen tarihte bitirilememeside olası. Bugüne kadar bölgeye 12.5 milyar dolar yatırım yapılmış. Bundan sonrası için gereken para 20 milyar dolar. Bu yıl ayrılan GAP Yatırımlarının 2005 bütçe ise yalnızca 500 milyon yılında tamamlanması bek- dolar olarak belirlenmiş.

Keklikler olmasa

urt illerine sefer eylemiş bilumum Türk qazatacılar. Ne olup bittiğini görmek istemişler. Kendileri öyle diyor. Muzafferiyelerini tescile geldikleri ayan beyan. Türk ahalisine bunu anlatacaklar. Çocuğunu burada kaybeden Türk anasına oğlun boşa ölmedi diyecekler. Bura insanıyla bir alakaları yok bunların. Hiç biri bizim hikayemizi yazmaz. Komutanlarla, Valilerle, Kaymakamlarla. Savcılarla konuşur onlar. Sonra çeker giderler. Onların hikayesini yazarlar. Çoğuda kandırmacadır yazdıkları.

Onlar gider ama biz kalırız. Kendi torpağımız. Bırakıp gitmeye gönlümüz razı olmaz. Hayat burada yazılanlardan çok farklı. Acıyı çeken biz ve sıradan neferler, birazda başçavuşlar. Savaşı bunlar yaşıyor. Vurulan hep onlar. Onların

Yazdıklarında bir tek doğru var. Oda bizim keklikler için vazılanlar.

Hasan Cemal yazmış sanırsam. Hasan Cemal bir komutana sual ediyor: Koruculuk devam etsin mi, kalksın mı? Komutan cevap veriyor: "Korucu araziyi biliyor. Korucu mayının verini biliyor.Korucu dilini biliyor. Asker iki üç yılda bir yer değiştiriyor ama korucu

gene yerini koruyor. Beş yıl önce girdiği vadiye, Mağaraya yine giriyor. Askere rağmen koruculuk sistemini değiştirecek ya da kaldıracak iseler, daha çok şehidi göze almaları lazım. Altını çiziyorum: korucu halâ PKK'nin baş belasıdır."

Bu sözler tamamen doğru. Bizim kanayan yanımızdır. Tarihimiz bunlarla dolu. Aslında biz hep kendimizle savaşmışız. Kimse bizi alt etmemiş. İçten kemirilmişiz. Sonra içimiz boşalmış ve hafif bir yele dayanamamışız, yıkılmışız. Bu kaderimiz heç mi heç değişmedi. Son yıllarımız iyidir. Çoğumuz kenetlendik, artık kendimiz için emek veriyoruz. Acı çektik ama, hiç olmazsa kendimiz de yerimizi almıştık.

içindir bunlar. Ne bir ağaya bağlıyız, ne de kimsenin emir kuluyuz. Biz artık biz olmaya başladık. Onun için sonumuz eyi olacak.

Cümle Türk qazatacılar varsın yazsınlar anlayan anlar. Onların ak dediğinin kara olduğunu bilmeyenimiz kalmadı. Gün ola harman ola, bizde bir yazarız hikayamizi hemide kendi dilimizle biz de yazarız kendi hikayemizi. Kendi aklımız ve kendi gözümüzle.

İçime dert olur tekrar söylemesem, şu kekliklerimiz olmasa biz çoktan medeni alem-

Nemrut'a koruma ve restorasyon

Nemrut dağının doruğunda 2 bin 150 metre yükseklikte bulunan ören yerinde, Kommagene Krallığı'ndan kalma bir tapınak ile anıt mezar ve çok sayıda heykelin bulunduğu bölgede devrilen ve hasara uğrayan birçok tarihi eser yeniden onarım ve restorasyon çalışmalarıyla eski çehresine kavuşturuluyor. Dünyanın sekizinci harikası olarak nitelenen ören yerindeki heykel ve diğer kalıntıların, 22 yıldan bu yana koruma amaçlı bir çalışma yapılmaması nedeniyle önemli ölçüde tahrip

oldukları görülüyor. Bu arada heykellerin doğal olaylar nedeniyle devrildiği ve çatladığı belirtilirken 'put' olarak değerlendirilip, özellikle tahrip edildiği de savunuluyor.

Selahaddin Eyyubi'nin

duvarı ortaya çıktı

Mısır'da 800 yıl önce Selahaddin Eyyubi tarafından yapılmış bir duvarın kalıntıları bulundu. Mısır Eski Eserler Yüksek Konseyi Başkanı Ali Hasan yaptığı açıklamada duvarın Kahire'yi korumak üzere yapıldığını söyledi. Duvarın büyük bir bölümü aradan geçen yıllar içinde yıkılmış, ancak 3000 metrelik surların birçok bölümü, burçları ve 40 balkonu sapasağlam bulundu.

Şili'deki küçük Nazi kolonisi

Şili de yıllar önce Nazi yanlısı bir Alman tarafından kurulan Colonia Dignidat (saygınlık kolonisi) bu ülkede büyük tartışmalara neden oluyor. Kolonide kaçan bir Alman bu küçük yerleşim yeriyle ilgili bilgi vermekten kaçınarak Alman Elçiliği'nin ve Şili polisinin himayesini istedi. İçe kapalı bir köy olan kolonide Alman göçmenler yaşıyor. İnsanların, özellikle de çocukların burada bir köle gibi calıstırıldıkları iddia ediliyor.

Zekanın yüzde 48'i kalıtımsal

ABD'de Pittsburgh Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde yapılan bir araştırmaya göre insan zekasını belirleyen faktörlerin yüzde 48'i atalarımızdan aldığımız genler...

Bernie Devlin başkanlığında sürdürülen ve 200'e yakın kişi üzerinde yaptığı araştırmada beslenmenin ve doğum öncesi bakımın zeka üzerinde kesin bir etkisi olduğu da belirtili

Iş kazalarında geçen yılın bilançosu

PETROL-İŞ Sendikası tarafından yayınlanan yıllıkta, Türkiye genelindeki iş yerlerinde geçen yıl meydana gelen 86 bin 807 iş kazasında bin 492 işçinin öldüğü, üç bin 243 kişinin de sürekli iş göremeyecek derecede sakat kaldığı bildirildi.

Yıllıkta yer alan verilere göre; Türkiye'de 4 milyon 600 bin sigortalı işçi bulunuyor, Son beş yılda sigortalı işçi sayısı yaklaşık bir mil-

Orman yakanlar insan değil

Toplum-Yasam Servisi- Bu yıl Yaz mevsimi; Ege' den Marmara'ya, Doğuanadolu'dan Güneydoğu'ya uzanan bir hat üzerinde binlerce hektarlık alanın yok olmasıyla sonuçlanan yangınlarla kapadi sezonu.

Haftanın

panoramasi Her tarihin bir buluş-

ma noktası vardır ken-

disiyle ve her tarihin

kendinden öncekiyle

yüzleşmesi. Ortado-

ğu'nun kana bulandığı

karanlık bir coğrafya-

da barıştan korkuyor-

lar... Korkuyor Dehak

beyni yiyerek yaşayan

hükümranları... Kanı

ve vahşeti sevdikleri

için vatansever oluyor

geleceğin tarih kitap-

larında yer alacakları-

Biliyorlar mıdır dersi-

niz bizim tarihimizle

yüzleşeceklerini? Ta-

rih onları hangi vatan-

severlerle anacak der-

İnsanlar ölüyor dur-

Uçak kargolarında yüzlerce ceset geliyor. Niçin savaştıklarını bilmeden.... vatan için (?) anlamını bilmedik-

leri bir savaşın hangi

vatan için olduğunu

Brüksel'de bir tren

kalkacaktı barış adlı

bir tren. Savaş rantı

le insan eti yiyerek

beslenen parsacıların

uykularını kaçıracak

bir tren sesi bogacaktı

ölüm tacirlerinin sesi-

ni. Bu tren barış iste-

diği için tabiki vatan

haini tabiki PKK'lı ol-

malıydı. Bu yüzden 1

Eylül'de ülkemizde o-

lacak olan barış treni

engellendi. Savası

bozduğu için. Daha

fazla yok olsun diye

Dehak adlı krallar da-

körpecik bedenler.

ha fazla insan eti

yesin diye

yiyen bir başka deyiş-

bilmeden.

madan. Savaş tacirleri binlerce insanı durmadan ölüme gönderiyor.

siniz?

nı bildikleri halde...

efsanelerinin insan

Basın, sivil-toplum örgütleri ve devlet yetkilileri sabotaj olarak niteledikleri bu yangınlar için çok şey yazıp çiz-

Bir köşe yazarı yanan orman değil yüreğim derken, çeşitli çevre örgütleri ve resmi makamlar olayı şiddetle kınıyordu. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel orman yangınlarının sorumluları için "orman yakmak insan öldürmekle eş değerdir.

Bu bir cinayettir. Orman vakanlar insan olamaz..." diyordu. Tema vakfı dahil birçok kuruluşun beyanıda bu vöndevdi. Orman yangınlarını yara-

tanları haklı bulmuyoruz kuşkusuz.Orman yangınlarını P-KK yaptı yorumuyla yola çıkan devletin dışında herkesin gördüğü malumumuz olmasına rağmen gazetelerde ayyuka çıkan, bu yangınların arazi mafyası tarafından parsellenmek amacıyla yakıldığı biliniyor. Savaş çığırtkanları her dønemde olduğu gibi bu dönemde politik varlıklarına dayanak bulmak amacıyla bu yangınları da savaş lehine kullanmak nivetindeler samrız. Umarız devlet neşenin saçlarındaki kepek sorununu da PKK' dan bilmez.

Yalnız yıllardır Tunceli'den Bitlis'e, Hakkari'den Kahramanmaraş'a kadar uzanan bu büyük alanda ellerinde meşalelerle bölgede ormanlık alan bırakmayan, hem de bunu devlet emriyle yapanlar ne kadar insan.

Tema vakfı, Yanan orman değil yüreğim diyen yazar, ya da orman yakanlar insan değil diyen Cumhurbaşkanı.

Acaba sadece Marmara ve Ege için mi bu kadar insanlar? Fazla söze gerek yok Cumhurbaşkanı öyle demiş "orman yakanlar insan değil." Yalnız yıllardır Tunceli'den Bitlis'e, Hakkari'den Kahramanmaraş'a kadar uzanan bu büyük alanda ellerinde meşalelerle bölgede ormanlık alan birakmayan, hem de bunu! devlet emriyle yapanlar ne kadar insan. Tema vakfı, Yanan orman değil yüreğim diyen yazar, ya da orman yakanlar insan değil diyen Cumhurbaşkanı. Acaba sadece Marmara ve Ege için mi bu kadar insanlar. Fazla söze gerek yok Cumhurbaşkanımız öyle demiş "orman

Eğitim din ve aydın sorumluluğu

yakanlar insan değil'

Serdar YÜCE

Değer ve birikim ordusu herşeyden önce insan uygarlığının belli bir emeğinin yoğunlaşmış ifadesi olarak ortaya çıkar. Daha doğrusu bütün değerlerin yaratılıp ortaya çıkartılmasında belirleyici temel öğe emeğin bizzat kendisidir. Insanın kendi içinde yarattığı toplumsal yaşam, bilimsel teknolojik atılım ve buluşların insanın eğitilip uzmanlaşmasındaki ilerlemenin toplumsal gelişmedeki etkileri azımsanamıyacak kadar belirleyici temeli oluşturuyor. Felsefenin gelişim tarihi dünyanın oluşu-

mundan bugüne sürüp gelen evrimin sonucunda ilerlemiştir. Bu uzun yol yürüyüşünde belli bir birikimi arkalayan insan oğlu kazandığı birikim ve deneyimi sistematik bir şekilde düzenleyerek eğitimin temellerini atmıştır. Kısaca buna kuşaklar arası deneyimlerin miras yolu ile birbirine aktarılması da diyebiliriz. Yaşamı anlama ve algılamada belli bir deneyim ve birikimi sahip olmayan insanların geleceği yakalama konusundaki çabalarında kendiliğindenci kaderin egemen olması kaçınılmazdır. Yaşamın zorluklarını bilinmeyen yönlerini dünyayı, kendisini, toplumu, tarihi....vb. gibi sorunlar konusunda belli bir teorik bilgi ile insanları donatarak eğitmek ilerde toplumsal iş bölümü içerisindeki üstleneceği misyonu rahat ve doğru bir şekilde çağın toplumsal kural ve alışkanlıklarını taşımak durumundadır. Aydının toplumsal konumu ve görevi ise genel olarak insanlığın özel olarak içerisinde yaşadığı ulusun yüzyüze olduğu sorunların çöz-

mede topluma öncülük etmesidir. Yani aydınlar bir ulusun parlayan aynasıdır. Avrupa ülkelerinin bugün yakalamış olduğu bilimsel teknolojik gelişimin temelini ilahi bir güçte değil bilimsel veriler ışığında yürütülen eğitimin sonuçlarıdır. Hatta ülkemizdeki dincilerin dahi bunu bangır bangır bağırıp siyasal örgütlenmelerinde bilimsel argümanları kullanıp tercih etmeleri gözardı edilmemesi gereken bir gerçektir.

Acı bir gerçektir ki bilimin açtığı yolda yürümede geri durmayan dinin bugün dahi burjuva egemen güçler tarafından kendi çıkarları doğrultusunda bir yanda bilimsel teknolojik atılımları yaparken diğer bir yanda idealizmin mistik felsefesi ile insanlığın görüş ve gelişme ufkunu karartması bir sorun olarak duruyor. "Din afyondur demişti" Marks yoldaş aslında günümüz pozitif bilim dallarının ortaya koyduğu veriler bu afyonun uyuşturucu etkisini gidermiş olsa dahi yine Marks yoldaşın ortaya koyduğu eşitsizlik yasasının bugün toplumsal yönetimle belirleyici öğe olmasından dolayı bu ilke hala geçerliliğini koruyor. Eğitimin toplumsal

gelişimindeki payı yukarda açıkladığımız gibi temel de günümüz koşullarında belirleyicidir. Hatta bu eğitim burjuvazinin istek talepleri doğrultusunda olsa dahi onların ihtiyaçlar doğrultusunda düzenlenip programlansa dahi günümüz toplumsal koşullarında yaşayabilmek dünyayı tanıyabilmek bunlardan yararlanarak hegomonik güçlerin iç çelişkilerini kavrayıp onları devrimci tarza dönüştürüp değiştirmek kaçınılmaz ve nesnel bir zorunluluktur. Kirli savaşın yol açtığı okulların kapanması, öğretmenlerin Kürdistan da can güvenliğinin olmamasından dolayı burada görev yapmak istememesi, zorunlu göçün yolaçtığı şehirlerde ki nüfus patlaması, işsizlik, açlık..vb gibi bir dizi sorunların yanı sıra binlerce Kürt çocuğunun eğtimsiz kalmasına neden olmuştur. Sakın birileri çıkıp okulların asimlasyon aracı olduğunu söyleyerek politik duruşlarına dayanak aramasın. Karşı durduğu yaklaşım ile kendisini çürütmüş olur. Eğer Ulusal bilincin geliştirilip, ulusal öğelerin korunmasının politikası yapılırsa bu ulusun çıkarlarını düşünmek değil tamemen politik istemleri doğrul-

tusunda davranmak olur. Eğitimini tamamlamamış bırakalım eğitimi okuma-yazma bilmeyen binlerce Kürt gencinin dünyayı, toplumu, yaşamı, ekonomiyi, ulusu ve ulusal değerleri kavraması mümkün mü? Bilimisel bilgiden yoksun salt rejime karşı durmak olsa olsa kirli savaşın yarattığı kaosun bireyler düzeyindeki sinir savaşına dönüşmesidir. Mevcut durumun T.C. açısından olumlu sonuçları oluşur. Bölgenin insazlışması ve şehirlerdeki yığılmalar açlığın, işsizliğin yarattığı sorunlar Kürt halkı açısında toplumsal bir kirlenmeyi de beraberinde getirmektedir. Hırsızlık, fuhuş, yalan ve cinayetlerin zemin bulduğu bu türlü ortamlarda Kürt halkının ulusal kurtuluşunu elde edememensinin temel belirleyici nedenlerinden biri de bu sürecin yarattığı insan tipidir. Sonuç olarak alternatif eğitim politikaları üzerine duruşumuzu gösterirken dine ve sürdürülen kirli savaş sonucu eğitimsiz bırakılan yeni kuşak ve yeni insanı sürecin dışında bırakmak isteyen eğemenlere karşı politik tavrımızı koymalı ve pragmatik politikalardan vaz geçmeliyiz.